

Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu 2026

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
2026

Obsah

Úvod

Január

Február

Marec

Apríl

Máj

Jún

Júl

August

September

Október

November

December

Rok 2026

Udalosti

Inštitúcie a školy

Zoznam použitých skratiek

Menný register

Úvod

Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu 2026 (okres Trnava, Piešťany, Hlohovec) je výberový súpis už nežijúcich osobností, ktorých jubilejné výročie si v roku 2026 pripomíname a ktorých život, štúdia a tvorba boli späté s týmto regiónom.

Usporiadanie záznamov je chronologické podľa mesiacov kalendárneho roka, v rámci mesiaca podľa jednotlivých dní. V rovnakom dátume sú osobnosti radené abecedne podľa priezviska. Každý záznam má pridelené poradové číslo. Osobnosti, pri ktorých nebolo možné zistiť presný dátum výročia, sú zaradené osobitne v časti Rok 2026. Súčasťou kalendára sú aj výročia udalostí a inštitúcií. Menný register s poradovými číslami záznamov je zaradený na začiatku. Kalendár obsahuje aj zoznam použitých skratiek.

JANUÁR

1. 1.

Stacho, Ján MUDr.

1. 1. 1936 Trnava – 15. 7. 1995 Bratislava

90. výročie narodenia

básnik, redaktor, prekladateľ

Po absolvovaní Lekárskej fakulty UK v Bratislave pôsobil ako lekár v Rožňavskom Bystrom a v Šenkviaciach. V r. 1965 – 1969 pracoval ako redaktor vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ. Krátky čas pôsobil ako československý kultúrny atašé v Indii. V r. 1970 – 1973 bol šéfredaktorom Revue svetovej literatúry, potom utrpel ťažké zranenie pri autonehode a odvtedy bol doživotne pripútaný na lôžko. Patril ku skupine trnavských básnikov, tzv. konkretistov. Výrazná básnická osobnosť, vydal množstvo básnických zbierok a prebásnených prekladov. Medzi najznámejšie básnické zbierky patria Svadobná cesta (1961), Dvojramenné čisté telo (1964), Z prežitého dňa (1978). Prekladal Rimbauda, Bérangera, Galczynského a iných.

1/

2. 1.

Banič, Štefan

23. 11. 1870 Neštich (Smolenice) – 2. 1. 1941 Neštich (Smolenice)

85. výročie úmrtia

vynálezca

Po vyučení za murára pracoval ako robotník v Smoleniciach, od r. 1907 v USA. Po návrate na Slovensko od r. 1920 pracoval ako murár, továrenský robotník a počas ako živnostník, venoval sa ovocinárstvu. Od školských rokov prejavoval záujem o techniku. V USA študoval technickú literatúru, v továrni na poľnohospodárske stroje absolvoval večernú školu, podal niekoľko návrhov na zlepšenie výroby. Najväčší úspech dosiahol vynálezom padáka. Dňa 3. júna 1914 osobne vyskúšal padák pred zástupcami Patentového úradu, zoskočil vo Washingtone (USA) zo strechy 15-poschodovej budovy. Potom nasledovali ďalšie zoskoky aj z lietadla. Dňa 25. augusta 1914 vydal Americký patentový úrad vo Washingtone patent na Baničov padák pod číslom 1108484. Svoj patentovaný vynález predložil zástupcom letectva USA. Americká armáda ho odkúpila. Bol čestným členom letectva USA. Spoluobjaviteľ jaskyne Driny. Čestný občan TTSK in memoriam.

2/

3. 1.

Čaplár, Benedikt

tiež **Csaplár, Benedek**

pseud. **G. Árpádfi, Füzesi, Márton Edelényi,**

A. G. Etelközy, J. Pusztaszeri, A. G. Magánlaki, D. Ürmös, Karcsanyéki

3. 1. 1821 Dunajská Streda – 19. 8. 1906 Budapešť, Maďarsko

205. výročie narodenia

kultúrny historik, pedagóg, piarista

Študoval na gymnáziu v Nových Zámkoch, Bratislave, Trnave. V r. 1836 vstúpil do piaristickej rehole v Prievidzi. V r. 1840 – 1841 študoval teológiu, históriu, klasické a moderné jazyky v Bistrii (Rumunsko), filozofiu na univerzite v Koložvári (Rumunsko), teológiu v Nitre. Učil na gymnáziu v Prievidzi, Podolínci, Nitre, Svätom Jure, Koložvári, Mosonmagyaróvári (Maďarsko), v Leviciach, Budíne, riaditeľ gymnázia v Tate (Maďarsko). Od r. 1870 pôsobil v budapeštianskom kláštore. Venoval sa histórii, estetike, pedagogike, jazykom (ovládal dobre i slovenčinu). Autor vyše 20 knižných prác, desiatok štúdií článkov v odbornej a náboženskej tlači. Člen a funkcionár Uhorskej historickej spoločnosti, Spoločnosti sv. Štefana.

3/

Filo, Peter st.

3. 1. 1951 Dubnica nad Váhom – 10. 12. 2014 Dubnica nad Váhom

75. výročie narodenia

športovec, atletický tréner, rozhodca, funkcionár

V r. 1966 si vybojoval titul majstra Československa v šprinte na 100 m v kategórii mladších dorastencov. Vychoval desiatky šprintérov, mnohí z nich boli aj medailisti majstrovstiev Slovenska. Bol predsedom disciplinárnej komisie Slovenského atletického zväzu a členom AŠK Slávia Trnava.

4/

Greško, Ľudovít

3. 1. 1916 Zvolen – 8. 2. 1982 Nitra

110. výročie narodenia

herec

Veľmi aktívne sa zapojil do SNP. Po okupácii sa stal profesionálnym hercom a zakladajúcim členom Divadla J. G. Tajovského vo Zvolene, kde i pôsobil. Účinkoval i na iných scénach, v r. 1960 – 1965 v Krajovom divadle v Trnave, kde pôsobil aj ako umelecký šéf. Nositeľ vyznamenania Za vynikajúcu prácu (1963).

5/

4. 1.

Lehocký, Emanuel

4. 1. 1876 Osuské – 24. 9. 1930 Bratislava

150. výročie narodenia

politik, vydavateľ, verejný činiteľ, vydavateľ, publicista, úradník

Navštevoval základnú školu v Osuskom, za krajčira sa vyučil v Trnave. V r. 1892 – 1895 pracoval ako krajčírsky robotník v Budapešti (Maďarsko) a od r. 1896 v Bratislave. V r. 1902 sa stal úradníkom Nemocenskej pokladnice remeselného zboru, v r. 1919 – 1920 referent sociálnej starostlivosti Ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska, od r. 1919 riaditeľ Robotníckej sociálnej poisťovne a riaditeľ Okresnej nemocenskej poisťovne v Bratislave. Počas pobytu v Budapešti (Maďarsko) vstúpil do Sociálnodemokratickej strany Uhorska. Po návrate na Slovensko v r. 1905 bol zvolený za predsedu Výkonného výboru Slovenskej sociálnodemokratickej strany. Podieľal sa na príprave Deklarácie slovenského národa, ktorá bola vyhlásená 30. októbra 1918 v Martine a bol zvolený za člena Výkonného výboru

Slovenskej národnej rady. Po martinskom zhromaždení pripravoval zjazd SSDS, ktorý sa zišiel 25. decembra 1918 v Liptovskom Mikuláši a bola na ňom prijatá deklarácia vernosti Československej republike. V r. 1918 sa stal členom Ústredného výboru Československej sociálnodemokratickej strany robotníckej a predsedom Slovenského výkonného výboru. V r. 1920 – 1925 vykonával funkciu senátora Národného zhromaždenia. Zaslúžil sa o založenie Slovenských robotníckych novín a mesačníka Napred.

6/

Truhlářová, Agneša

27. 10. 1931 Trnava – 4. 1. 2001 Bratislava

25. výročie úmrtia

hudobná kritička, rozhlasová redaktorka, novinárka

Po maturite na košickom gymnáziu študovala v Košiciach na Vyššej hudobnej škole hru na klavír. Po krátkom pôsobení ako učiteľka klavíra začala v r. 1952 pracovať v košickom štúdiu Československého rozhlasu a o rok neskôr prešla do Bratislavy, kde pôsobila v rozhlase ako hudobná redaktorka. Tvorkyňa mnohých estrádnych programov a vysielaní o vážnej hudbe, autorka rozhovorov s tvorcami a interpretmi vážnej hudby. V r. 1976 odišla do týždenníka Slovenka a naďalej sa venovala propagácii domácej a zahraničnej klasickej i novej hudby a hudobného života. Tvorivo pracovala ako externá prispievateľka Slovenky a ako sprievodkyňa cestovných kancelárií.

7/

6. 1.

Magin, Ján Baltazár

6. 1. 1681 Vrbové – 27. 3. 1734 Dubnica nad Váhom

345. výročie narodenia

básnik

Teológiu študoval v Pázmáneu a vo Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako farár v Jarku, Košeci, Dubnici nad Váhom, od r. 1731 bol titulárnym kanonikom nitrianskej kapituly. Znalec cirkevného a svetského práva, antickej vzdelanosti a literatúry. Autor prvej písomnej národnej obrany Slovákov, v ktorej pripomína slávnú minulosť Slovanov a Slovákov, cyrilometodskú tradíciu a podiel Slovákov na kultúrnom zvel'adení Uhorska.

8/

7. 1.

Štefko, Aurel doc., MUDr.

1. 6. 1950 Vrbové – 7. 1. 2011 Bratislava, poch. Ivanka pri Dunaji

15. výročie úmrtia

kňaz, lekár

Po maturite na SVŠ v Piešťanoch študoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Ako stomatológ nastúpil do OÚNZ v Trnave. V r. 1976 požiadal o prijatie do Spoločnosti Ježišovej. Po základných teologických štúdiách prijal kňazskú vysviacku v novembri 1983 v Novej Lehote. Rehoľnú a kňazskú formáciu absolvoval tajne, popri civilnom zamestnaní. V r. 1975 – 1990 pracoval ako stomatológ v trnavskom zdravotnom obvode. V r. 1990 – 1991 bol kaplánom

v Banskej Bystrici. Pol roka vykonával pastoračnú službu v Kanade, v slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v meste Mississauga – Toronto (Kanada). Po návrate v r. 1996 prednášal morálnu teológiu na Teologickej fakulte TU, bioetiku na Ústave medicínskej etiky, na Inštitúte ďalšieho vzdelávania lekárov v Bratislave, na Pedagogickej fakulte TU a na právnických fakultách TU a UK. V r. 2003 habilitoval ako docent v odbore katolícka teológia.

9/

8. 1.

Ďurgala, Martin

10. 11. 1783 Podbranč – 8. 1. 1856 Trnava

170. výročie úmrtia

pedagóg

Pôsobil ako učiteľ v Bratislave, Skalici, Trnave, kde sa venoval aj hospodárstvu. Ako kurátor evanjelickej cirkvi v Trnave obraňoval práva Slovákov proti Nemcom. Podporovateľ a rozširovateľ slovenskej tlače. Prívrženec bibličtiny, v ktorej vydával svoje knihy a ktorú bránil v jazykových sporoch po boku Jána Kollára.

10/

Hrivnák, Ján Ing., CSc.

8. 1. 1931 Siladice – 30. 5. 2014 Nitra

95. výročie narodenia

poľnohospodársky manažér

Detstvo prežil v Horných Zeleniciach. Maturoval na štátnom gymnáziu v Galante. V štúdiu pokračoval na VŠP v Košiciach, neskôr prešiel na VŠP v Nitre. Pracoval na Štátnom majetku Vráble ako riaditeľ, v r. 1963 – 1972 ako riaditeľ Štátneho majetku Nitra, potom ako riaditeľ Výstavníctva Agrokomplex v Nitre. V r. 1984 – 1988 generálny riaditeľ trustu Agrokomplex. V r. 1989 – 1991 bol riaditeľom Agroinštitútu Nitra. Už ako dôchodca pracoval v Zeloproducte Ivanka pri Nitre a v Zelexe Komárno. Bol členom Vedeckej rady MPaV SSR, Vedeckej rady VŠP v Nitre. Zaslúžil sa o rozvoj hydinnárstva. Bol riešiteľom výskumných úloh. Držiteľ viacerých ocenení.

11/

9. 1.

Ilavský, Pavol prof., Ing.

9. 1. 1911 Suchá nad Parnou – 15. 1. 1965 Košice

115. výročia narodenia

geodet

Zememeračské inžinierstvo študoval na ČVUT v Prahe (Česko). Od r. 1952 správca Ústavu nižšej geodézie SVŠT v Bratislave, prednášal na VŠT v Košiciach. Výskumne sa venoval bankskému meračstvu. Autor vysokoškolských učebníc, štúdií a článkov v odborných časopisoch.

12/

10. 1.

Mihalovič, Vincent doc., ThDr.

8. 3. 1923 Šamorín – 10. 1. 1981 Modra, poch. Pezinok

45. výročie úmrtia

teológ, pedagóg

Základnú školu navštevoval v Pezinku, gymnázium v Trnave a teológiu na Bohosloveckej fakulte UK v Bratislave a Bohosloveckej fakulte KU v Prahe (Česko). Kaplánoval v Nových Košariskách, Šuranoch, Jure pri Bratislave, správca fary v Litave, Šaštíne-Strážoch, Bratislave-Dúbravke, Dolnom Piale, Slovenskom Grobe a Modre. Zároveň bol odborným asistentom a neskôr docentom latinčiny a gréčtiny na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Autor učebných textov pre bohoslovecké fakulty, článkov do náboženských periodík.

13/

Stacho, Imrich

4. 11. 1931 Trnava – 10. 1. 2006 Piešťany, poch. Malženice

20. výročie úmrtia

športovec

Legendárny brankár, patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti trnavského a slovenského futbalu. Dvojnásobný účastník majstrovstiev sveta (1954, 1958). Známy pod prezývkou Capan. Celú svoju futbalovú kariéru strávil v jednom klube Spartak Trnava. Bol brankárom moderného štýlu a koncepcie. Charakteristický bol pre neho mimoriadny reflex a rýchle založenie útočnej akcie. Zaslúžilý majster športu. Za r. 1997 mu bola udelená cena Uzmanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava. V tom istom roku mu SFZ udelil Cenu fair play MUDr. Ivana Chodáka.

14/

11. 1.

Babor, Josef Florian prof., MUDr.

4. 5. 1872 Praha, Česko – 11. 1. 1951 Bratislava

75. výročie úmrtia

lekár, biológ, antropológ, zoológ, malakozoológ, vysokoškolský pedagóg

Spočiatku súkromný lekár v Prahe, neskôr vojenský lekár v Prahe, Jindřichoviciach (Česko), po r. 1919 pôsobil ako vojenský lekár v Košiciach a v Užhorode (Ukrajina). Z východného Slovenska ho v polovici r. 1921 preložili do Trnavy a menovali prednostom psychiatrickej vojenskej liečebne (v tom čase bola situovaná v dnešnej budove Západoslovenského múzea). Tu pôsobil až do r. 1924, keď odchádza na Lekársku fakultu UK do Bratislavy. Profesorom sa stal v r. 1928. Od r. 1924 prednosta Ústavu pre všeobecnú biológiu Lekárskej fakulty UK v Bratislave, ktorý viedol až do r. 1944. Vo svojej vedeckej práci sa zaoberal mnohými disciplínami, no najväčšej popularity dosiahol výsledkami svojej práce s ožarovaním mäkkých ultrafialovými, röntgenovými a rádio-vými lúčmi. Je autorom vyše 410 vedeckých, odborných, vedecko-populárnych a filozofických prác, recenzií a kritik.

15/

Vaculík, Karol PhDr., CSc.

11. 1. 1921 Trnava – 5. 7. 1992 Kružberk (Česko)

105. výročie narodenia

výtvarný teoretik, publicista

Študoval na trnavskom gymnáziu. Potom študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, na akadémii vo Viedni (Rakúsko), v r. 1945 – 1947 na Karlovej univerzite v Prahe (Česko). Od r. 1951 pracoval v SNG v Bratislave. Významne sa podieľal na jej budovaní, bol jej dlhoročným riaditeľom. Vydal monografie z výtvarného umenia.

16/

13. 1.

Lauček, Imrich

25. 10. 1804 Horné Zelenice – 13. 1. 1881 Tisovec-Rimavská Píla

145. výročie úmrtia

evanjelický farár, spisovateľ, prekladateľ

Študoval v Modre, Banskej Bystrici a Bratislave. Pôsobil ako farár v Tisovci, Slavošovciach a v Rimavskej Píle. Bol zakladateľom a podporovateľom Matice slovenskej, slovenského ev. gymnázia v Revúcej, pomáhal M. Hrebendovi pri zbieraní ľudových piesní a literárnych pamiatok. Je autorom náboženských piesní, básní, prekladal z nemeckej a antickej literatúry. Do Kollárových Spievaniek prispel historickými spevmi. Jeho knižná zbierka je zachovaná vo fondoch SNK v Martine.

17/

15. 1.

Híc, Pavel doc., RNDr., CSc.

30. 12. 1948 Devičany - 15. 1. 2016 Trnava

10. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg, vedecký pracovník

Študoval na Prif UK v Bratislave odbor matematika a deskriptívna geometria. Pôsobil na Katedre matematiky na PdF v Nitre, Katedre matematiky MTF STU v Trnave a od r. 1994 bol vedeckým a pedagogickým pracovníkom na Katedre matematiky a informatiky PdF TU. Bol jedným zo zakladajúcich členov PdF TU, jej dlhoročným dekanom. Publikoval viacero vedeckých a odborných prác a vysokoškolských skrípt. Je nositeľom dvoch pamätných medailí Trnavskej univerzity a medaily udelenej pri príležitosti 15. a 20. výročia založenia novodobej Trnavskej univerzity. V r. 2014 mu rektor univerzity udelil Cenu Martina Palkoviča za pedagogickú prácu.

18/

16. 1.

Siegel, Michal

27. 8. 1909 Suchá nad Parnou – 16. 1. 1996 Trnava

30. výročie úmrtia

športovec, atlét

Študoval na gymnáziu v Trnave a v Bratislave, kde navštevoval vysokú školu. Držiteľ viacerých ľahkoatletických rekordov, v trojskoku, skoku do diaľky. V r. 1931 bol v tabuľkách atlétov Československa na druhom mieste. Jeho ocenenia sa nachádzajú v Múzeu telesnej kultúry v Bratislave.

19/

17. 1.

Kočí, Karol

tiež Kotschi, Kocsi

17. 1. 1879 Svojšice, Česko – 7. 12. 1956 Vrbové

70. výročie úmrtia

entomológ, lesník

Meštiansku školu vychodil v Kouřimi (Česko). Tri roky pracoval ako lesný praktikant.

Absolvoval lesnícku školu v Aggsbachu (Rakúsko). Bol lesným adjunktom v Starej Bystrici, Selci, Omšeni, Mníchovej Lehote. V r. 1912 sa stal nadlesným vo Vrbovom, kde pracoval do r. 1950. Významne prispel k entomologickému prieskumu Slovenska. Jeho zbierka chrobákov v počte 8480 ks bola v r. 1963 umiestnená v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave.

20/

18. 1.

Bánsky, Jozef

31. 12. 1919 Senica-Kunov – 18. 1. 1956 Torysky

70. výročie úmrtia

bibliograf, prekladateľ, literárny vedec

Po absolvovaní štátneho reálneho gymnázia v Trnave pokračoval v štúdiu na FiF Slovenskej univerzity v Bratislave. Študoval slovanskú a germánsku filológiu. Po štúdiách sa stal asistentom na FiF UK v Bratislave, prednášal o poľskej literatúre. Pokračoval v štúdiách na zahraničných univerzitách v Belehrade (Srbsko), Záhrebe (Chorvátsko), Lubľane (Slovinsko) a Krakove (Poľsko). Prekladal z ruskej a poľskej poézie z prvej polovice 19. storočia. Neskôr pracoval v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Zbieral materiál k bibliografii slovanských prác na Slovensku, udržiaval styky s predstaviteľmi slavistiky v zahraničí.

21/

Galbavý, Alexander

18. 1. 1911 Topoľčany – 2. 5. 1954 Trnava

115. výročie narodenia

hudobný skladateľ

Pochádzal z hudobníckej rodiny, sám však bol samoukom, ovládal viacero hudobných nástrojov. Po presťahovaní do Trnavy pôsobil vo viacerých zoskupeniach a kaviarenských hudobných programoch, napr. v Kryme a v Imperiáli. Venoval sa tvorbe populárnych a tanečných piesní.

22/

Kantor, Štefan

10. 7. 1915 Bratislava, m. č. Devínska Nová Ves – 18. 1. 1956 Torýsky

70. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg, bibliograf, publicista

Absolvoval trnavské gymnázium. Študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobil ako profesor na trnavskom gymnáziu v r. 1938 – 1948. V r. 1952 – 1954 bol riaditeľom Slovenského ústavu pre technické a ekonomické informácie. V r. 1954 – 1956 vedúci pracovník bibliografického oddelenia Univerzitnej knižnice v Bratislave.

23/

19. 1.

Kereškényi, Štefan

tiež **Kereskényi, Štefan**

19. 1. 1641 Pata – 2. 5. 1709 Bratislava

385. výročie narodenia

rétor, učiteľ, jezuita

Po absolvovaní teologických štúdií v r. 1671 vysvätený za kňaza. Pôsobil ako gymnaziálny profesor, prednášal filozofiu v Košiciach, potom ako misionár. Od r. 1676 žil v Trnave. Vynikajúci rečník, účastník krajinských snemov. Jeho rukopisné dielo sa nachádza v Univerzitnej knižnici v Budapešti (Maďarsko).

24/

21. 1.

Prehovská, Mária

21. 1. 1921 Trnava – 5. 11. 1995 Bratislava

105. výročie narodenia

herečka

Študovala herectvo vo Viedni (Rakúsko), v r. 1944 – 1945 bola členkou Akademického divadla v Trnave. Od r. 1945 členka činohry SND v Bratislave. Herečka širokého spektra dramatických i komediálnych postáv v klasických aj súčasných činoherných dielach domácich a cudzích autorov. V r. 1967 získala titul Zaslúžilá umelkyňa, v r. 1971 Cenu Zväzu dramatických umelcov za rozhlasovú tvorbu.

25/

24. 1.

Koppel, Ignác

24. 1. 1861 Trnava – po r. 1944

165. výročie narodenia

hospodár

Patril do významnej židovskej rodiny Koppelovcov, bol hospodárom, pestoval jačmeň a pšenicu, venoval sa aj chovu ošípaných. Pôsobil ako predseda školskej stolice a člen mestského zastupiteľstva. Zaslúžil sa o vybudovanie vodovodu pre židovskú neologickú cirkevnú školu v Trnave. Na začiatku 20. storočia patril k najmajetnejším obyvateľom mesta

Trnava, postavil tzv. Kopplovu vilu. Bol jedinou obeťou holokaustu z rodiny Koppelovcov, odmietol emigrovať.

26/

25. 1.

Lehuta, Emil CSc.

5. 11. 1931 Piešťany – 25. 1. 2006 Bratislava

20. výročie úmrtia

divadelný a filmový kritik, prekladateľ

V r. 1952-1951 študoval na Spolkovom slov. gymnáziu v Piešťanoch, 1951-1956 na Divadelnej fakulte Akadémie múzických umení v Prahe (Česko). Bol redaktorom vydavateľstva Tatran, časopisu Slovenské divadlo, pracovníkom Umenovedného ústavu SAV, riaditeľom Slovenského filmového ústavu v Bratislave. Objaviteľ scenára filmu Jánošík z r. 1921. Vo filmovej oblasti spracoval tematiku SNP. Spoluautor viacerých publikácií, autor prvých dejín slovenského filmu.

27/

26. 1.

Kenessy, Ladislav

26. 1. 1921 Trnava – 13. 12. 1973 Bratislava

105. výročie narodenia

novinár, prekladateľ

Študoval na gymnáziu v Trnave a Bratislave, potom na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. V r. 1947 – 1950 pôsobil ako stredoškolský profesor, neskôr ako redaktor SPN, vydavateľstva Alfa a šéfredaktor časopisu Agrochémia.

28/

27. 1.

Válek, Miroslav

17. 7. 1927 Trnava – 27. 1. 1991 Bratislava

35. výročie úmrtia

básnik, prekladateľ

Významný reprezentant modernej slovenskej poézie a autor literatúry pre deti a mládež. Študoval na gymnáziu a obchodnej akadémii v Trnave, potom na Vysokej škole obchodnej v Bratislave. V r. 1949 – 1963 pracoval ako redaktor vo viacerých časopisoch a napokon sa stal šéfredaktorom časopisu Mladá tvorba. V r. 1966 – 1967 viedol časopis Romboid a zároveň bol tajomníkom Zväzu slovenských spisovateľov, neskôr bol jeho predsedom (1967 – 1968). Aktívne sa angažoval v politike. V r. 1969 – 1988 pôsobil ako minister kultúry SSR, snažil sa však zmierniť dopad normalizácie na slovenskú kultúru. Z politiky odišiel dobrovoľne ešte pred novembrom 1989. V r. 1975 zaslúžilý umelec, v r. 1977 národný umelec. Vydal niekoľko básnických zbierok, prekladal modernú francúzsku, českú, poľskú a ruskú poéziu. V r. 1997 mu bola odhalená pamätná tabuľa vo vstupe bývalej obchodnej školy na Študentskej ulici v Trnave. V r. 2008 mu bolo udelené ocenenie Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

29/

Vičan, Michal

26. 3. 1925 Hlohovec – 27. 1. 1986 Bratislava

40. výročie úmrtia

športovec, tréner

V r. 1944 – 1958 pôsobil ako referent poisťovne, v r. 1962 – 1966 absolvoval popri zamestnaní špecializáciu futbal na FTVŠ v Bratislave. V r. 1930 – 1940 futbalista Športového klubu v Hlohovci, v r. 1945 – 1958 v Slovane Bratislava. Od r. 1966 futbalový tréner z povolania. Významná hráčska a trénerská futbalová osobnosť. Počas aktívnej činnosti zohral 370 ligových zápasov, reprezentoval ČSR v r. 1947 – 1952. Po skončení aktívnej činnosti pôsobil ako tréner Slavoj Piešťany, Slovana Bratislava, Iskry Holíč, Elektrosvitu Nové Zámky, Jednoty Trenčín, Ruch Chorzów (Poľsko), Internacionálu Slovnaft Bratislava, Aris Solún (Grécko). Spolupracoval s tlačou a televíziou. V rodnom meste Hlohovec má pamätnú tabuľu (autor V. Vadovský). Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

30/

29. 1.

Očovský, František Augustín

29. 1. 1816 Trnava – 30. 1. 1898 Trnava

210. výročie narodenia

cirkevný hodnostár, archivár, knihovník

Filozofiu študoval v Trnave a Ostrihome (Maďarsko), teológiu vo Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako kaplán v Galante. Od r. 1844 archivár a tajomník arcibiskupského vikariátu v Trnave. Od r. 1854 knihovník na arcibiskupskom úrade v Ostrihome, bol poverený usporiadaním cirkevného archívu. V r. 1871 bol vymenovaný za farára, potom titulárneho opáta a prepošta v Trnave. Autor dejín Trnavy a Pezinka. Písal náboženskú literatúru. Príslušník druhej generácie bernolákovcov.

31/

30. 1.

Glesk, Pavol prof., PhDr., CSc.

30. 1. 1931 Lučenec – 15. 7. 2008 Bratislava

95. výročie narodenia

tréner, atlét, pedagóg, funkcionár, publicista

Pôsobil na čele slovenskej atletiky. Stál pri zrode svetoznámeho mítingu Pravda Televízia Slovnaft. Bol predsedom ČSOV, prvým predsedom SOV, spoluzakladateľom medzinárodnej olympiády detí a mládeže Kalokagatia v Trnave. Podpredseda Spoločnosti Ferdinanda Martinenga. Ako univerzitný profesor na trnavskej katedre MtF STU okrem mnohých publikácií, ktorých bol autorom, inicioval viaceré špičkové vedecké semináre. Je po ňom pomenovaný atletický areál STU v tesnej blízkosti internátu Mladá garda v Bratislave. Za r. 2002 mu mesto Trnava udelilo ocenenie Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava za rozvoj vysokoškolského športu v Trnave. Bola mu udelená Pamätná medaila predsedu TTSK in memoriam.

32/

Vavro, Valér

30. 1. 1911 Piešťany – 24. 5. 1992 Piešťany

115. výročie narodenia

akademický sochár, reštaurátor

V Piešťanoch prežil väčšinu svojho života. Patrí k významnej slovenskej výtvarnej generácii nazývanej Generácia 1909. V r. 1935 – 1939 študoval na AVU v Prahe (Česko) u významného českého sochára Bohumila Kafku. Od absolvovania štúdií sa venoval monumentálnej, komornej, portrétnej a reštaurátorskej tvorbe. Je autorom viacerých sôch a pamätníkov v Piešťanoch. Zúčastnil sa na mnohých výstavách doma i v zahraničí. V r. 1978 získal Cenu mesta Piešťany a v r. 1981 Cenu Martina Benku.

33/

FEBRUÁR

1. 2.

Litva, Félix prof.

11. 5. 1919 Mikšová – 1. 2. 2006 Ivánka pri Dunaji

20. výročie úmrtia

profesor, prorektor, publicista, kňaz

Vyrastal v Trnave. V r. 1934 vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. V r. 1938 zmaturoval v Kláštore pod Znievom. Do r. 1941 študoval filozofiu v Benešove pri Prahe (Česko), od r. 1942 v Banskej Bystrici. Vysvätený bol v r. 1945. Od r. 1946 študoval na Slovenskej univerzite dejiny a francúzsku literatúru. Pritom vykonával aj pastoračnú a pedagogickú prácu až do barbarskej noci v apríli 1950. Bol internovaný v Jasove a Podolínci, odkiaľ sa mu podarilo ujsť. V r. 1951 – 1957 pokračoval v rehoľnej práci v Ríme (Taliansko). V r. 1957 skončil doktorátom na fakulte cirkevných dejín Pápežskej univerzity a bol menovaný za profesora. Počas pobytu v Ríme bol aktívny v slovenskej sekcii Vatikánskeho rozhlasu. Vo Svetovom kongrese Slovákov bol predsedom kultúrnej komisie. V r. 1992 sa vrátil na Slovensko, bol riaditeľom vydavateľstva Dobrá kniha v Trnave. Aktívne sa podieľal na znovuzriadení Trnavskej univerzity a bol jej prvým prorektorom. Za r. 1997 mu bola udelená Cena mesta Trnava. Od r. 2000 žil v Ivanke pri Dunaji. Bol jednou z najvýznamnejších osobností slovenskej emigrácie v zahraničí.

34/

2. 2.

Šándorfi, Ferdinand

tiež **Sándorfi, Ferdinand**

9. 3. 1863 Bošáca – 2. 2. 1921 Dolný Lopašov

105. výročie úmrtia

vlastivedný pracovník, publicista, kňaz

Študoval na gymnáziách v Trenčíne a Trnave, teológiu v Ostrihome (Maďarsko). Ako kaplán pôsobil v Stupave, Smoleniciach a od r. 1904 bol dekanom v Dolnom Lopašove. Ako historik

sa venoval predovšetkým štúdiu pamiatok v miestach, kde pôsobil. Publikoval celý rad článkov väčšinou v maďarských časopisoch.

35/

3. 2.

Dubec, Anton

3. 2. 1906 Rajec-Šuja – 29. 6. 1975 Bratislava

120. výročie narodenia

matematik, pedagóg

Študoval na gymnáziu v Trnave, matematiku a deskriptívnu geometriu na Prírodovedeckej fakulte KU v Prahe (Česko). Potom učil na gymnáziách v Novom Meste nad Váhom, Zvolene, v r. 1937 – 1941 v Trnave. Významný predstaviteľ vyučovania matematiky na Slovensku. Autor jednej z prvých metodík vyučovania deskriptívnej geometrie v ČSSR, autor a spoluautor učebníc, vyše 50 článkov. Zaslúžilý učiteľ.

36/

8. 2.

Böhmová-Dulovičová, Blanka doc., RNDr., CSc.

8. 2. 1936 Cífer – 2. 9. 2009 Bratislava

90. výročie narodenia

vysokoškolská pedagogička

Študovala na gymnáziu v Trnave, potom na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Po krátkom pôsobení v Piešťanoch začala pracovať na Katedre antropológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Začala sa venovať molekulárnej genetike. Publikovala viac ako 40 pôvodných prác doma i zahraničí. So svojím rodiskom nestratila kontakt, spoluautorka Malého slovníka cíferčiny (2004). V r. 2000 jej bola udelená Cena obce Cífer.

37/

9. 2.

Jurkovič, Samuel

9. 2. 1796 Brezová p. Bradlom – 13. 7. 1873 Brezová p. Bradlom

230. výročie narodenia

organizátor družstevníctva, osvetový pracovník, učiteľ

Študoval v Győri (Maďarsko), Trnave, Banskej Bystrici, Banskej Štiavnici a na evanjelickom lýceu v Bratislave. Bol učiteľom, notárom. Bol popredným ľudovýchovným pracovníkom štúrovskeho obdobia, zakladateľom učiteľských, čitateľských spolkov, nedeľných škôl, školských knižníc. Založil Spolok gazdovský v Sobotišti, prvé úverové družstvo v Európe, bol spoluzakladateľom Slovenského národného divadla nitranského v Sobotišti a Matice slovenskej. Venoval sa aj básnickej tvorbe, básne uverejňoval v časopisoch Orol tatranský, Slovenské pohľady, Cirkevné listy a Obzor. Bol priekopníkom slovenského družstevníctva.

38/

Lanák, Július

8. 11. 1916 Suchá nad Parnou – 9. 2. 1971 Trnava

55. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg

Po ukončení štúdia na FiF UK v Bratislave učiteľ a neskôr riaditeľ Strednej ekonomickej školy v Trnave. V r. 1957 mu udelili titul Vzorný učiteľ. Autor učebníc, priekopník zavedenia strojoписu ako učebnej a praktickej disciplíny na Slovensku.

39/

Stračár, Emil

20. 8. 1923 Vrbové – 9. 2. 1981 Bratislava

45. výročie úmrtia

pedagóg

Pracoval v oblasti teórie a praxe pedagogiky, autor odborných prác a štúdií s pedagogickou tematikou. V r. 1947 – 1949 učil na gymnáziu v Malackách, neskôr riaditeľ Výskumného ústavu pedagogického v Bratislave.

40/

11. 2.

Nebyla, Dušan

11. 2. 1946 Pezinok – 27. 7. 2008 Trnava

80. výročie narodenia

baletný majster, pedagóg

V r. 1956 – 1960 bol žiakom baletnej školy v Trnave. V r. 1960 – 1962 bol žiakom prof. M. Panovej na bratislavskom konzervatóriu. V sezóne 1962 – 1963 člen baletu ŠD v Košiciach. V r. 1963 – 1991 sólista baletu SND v Bratislave. Po skončení tanečnej kariéry sa vrátil do Trnavy. V r. 1991 – 1993 vyučoval na ZUŠ v Trnave. V septembri 1993 založil a stal sa riaditeľom Štúdia baletu a súčasného scénického tanca Dušana Nebylu v Trnave. Od r. 1996 spolupracoval ako choreograf s trnavským divadlom. V r. 2001 sa stal zriaďovateľom a riaditeľom Súkromnej ZUŠ pri Štúdiu baletu Dušana Nebylu. V r. 2007 mu bolo udelené ocenenie mesta Trnava – Uznávanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava za osobný prínos v rozvoji umeleckého vzdelávania v Trnave. V tom istom roku mu predseda TTSK udelil Pamätnú medailu za zásluhy pri rozvoji baletného umenia v regióne. V marci 2009 mu minister školstva SR udelil Veľkú medailu sv. Gorazda za celoživotnú pedagogickú prácu a osobitný prínos v rozvoji umeleckého vzdelávania.

41/

13. 2.

Choteková, Mária Henrieta

24. 11. 1863 Dolná Krupá – 13. 2. 1946 Dolná Krupá

80. výročie úmrtia

grófká, pestovateľka ruží

Pochádzala z českej šľachtickej rodiny, jedna z najuznávanejších autorít v oblasti ružiarstva v Európe. Vo svojom rodisku Dolnej Krupej prežila väčšiu časť svojho života. V r. 1910 tu pri

kaštieli založila ružovú záhradu, ktorá sa v tom období vyrovnala najznámejším európskym rozáriám. Korešpondovala s európskymi botanikmi, vymieňala si s nimi rastlinný materiál. Viacerí z nich aj osobne študovali v jej rozáriu. Od R. Geschwindta z Krupiny kúpila unikátnu zbierku a na jej základe vybudovala rozárium, kde pestovala až 6000 druhov ruží. Venovala sa aj šľachteniu, výpestky predávala i do zámoria. V r. 1929 uviedla na trh ruže vhodné na pestovanie v chladnejších oblastiach. Po r. 1919, keď rozárium utrpelo škody spôsobené vojnou, začala pestovať špargľu a jahody, aby výnosmi z predaja udržala rozárium. Po r. 1945 rozárium zaniklo spolu s odbornou knižnicou a dokumentáciou. V r. 1909 jej pápež Pius X. udelil za dobročinné aktivity diplom.

42/

14. 2.

Holuby, Karol Ján

14. 2. 1826 Háj – 26. 10. 1848 Šulekovo

200. výročie narodenia

účastník slovenského povstania 1848

Bol starším bratom slovenského botanika a etnografa Jozefa Ľudovíta Holubyho. V septembri 1848 bol splnomocnencom SNR. Jeho úlohou bolo získať ozbrojenú podporu na boj a zásobovať povstalcov na Brezovej. Pri Starej Turej viedol ozbrojený odpor obyvateľov Lubiny, ktorý bol potlačený. Bol odsúdený na trest smrti a popravený. Na budove Mestskej knižnice v Hlohovci mu bola v r. 1968 odhalená pamätná tabuľa.

43/

Nižnánsky, Jozef R.

3. 7. 1925 Brestovany – 14. 2. 1996 Bratislava poch. Brestovany

30. výročie úmrtia

jazykovedec, etnológ, historik, publicista

Absolvent trnavského gymnázia a Filozofickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave. Počas štúdií publikoval svoje prvé literárne orientované práce, najmä v dvojtyždenníku Plameň. Venoval sa výskumu slovenských nárečí. Autor mnohých jazykovedných a etnografických štúdií, pracovník Slovenského vydavateľstva krásnej literatúry v Bratislave a Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave.

44/

16. 2.

Pantůček, Svetozár PhDr., CSc.

16. 2. 1931 Trnava – 20. 6. 2000 Praha, Česko

95. výročie narodenia

prekladateľ

Popredný znalec a propagátor modernej arabskej literatúry severnej Afriky, erudovaný prekladateľ. Okrem francúzštiny a arabštiny, ovládal tiež tuaregštinu, berberštinu a kabyľštinu. Vyštudoval Filozofickú fakultu KU v Prahe (Česko). V r. 1959 – 1972 pôsobil v Orientálnom ústave ČSAV v Prahe a bol zároveň hosťujúcim profesorom na univerzite v Münsteri (Nemecko). V r. 1973 musel ústav z politických dôvodov opustiť. Pracoval ako prekladateľ na

voľnej nohe. Do ústavu sa vrátil v r. 1990, kedy bol rehabilitovaný a stal sa jeho riaditeľom. Bol šéfredaktorom časopisu Nový Orient. Veľký popularizátor arabskej literatúry a kultúry.

45/

17. 2.

Kopecký, Anton MUDr.

12. 3. 1928 Senec – 17. 2. 1981 Trnava

45. výročie úmrtia

lekár, športovec

Pôsobil ako obvodný lekár v Modranke a Trnave. Bol všestranným atlétom a okrem šprintov skákal do diaľky a bol oporou kolektívu aj vo vrhačských disciplínach. Venoval sa aj hádzanej a ako reprezentant hral i na majstrovstvách sveta v hádzanej mužov v r. 1954 v Štokholme (Švédsko), kde Československo získalo bronzovú medailu. Patril do najúspešnejšieho prvého družstva profesora Františka Gažu, ktoré vyhralo v Brne (Česko) v r. 1947 Strieborný veniec Lidových novín. Neskôr patril k oporám majstrovských kolektívov v hádzanej a basketbale v Spartaku a v Slávii v Trnave.

46/

20. 2.

Knapp, Anton

20. 2. 1786 Gbely – 18. 10. 1848 Dolná Krupá

240. výročie narodenia

kňaz, náboženský spisovateľ

Člen pešťbudínskeho Spolku milovníkov reči a literatúry, kde vyšli i jeho práce. Za jeho činnosť v r. 1841 napísal Ján Hollý Ódu na Antona Knappa.

47/

22. 2.

Mikulka, Vojtech Mons., ThDr.

22. 2. 1926 Bíňovce – 6. 2. 2008 Cífer, poch. Bíňovce

100. výročie narodenia

kňaz, prodekan

Po absolvovaní gymnázia v Trnave pokračoval v štúdiu na teologickej fakulte v Bratislave. Za kňaza bol vysvätený v r. 1950 biskupom Lazíkom. Ako farár začal pôsobiť v Bratislave Prievoze v r. 1960. V r. 1964 – 1967 bol špirituálom v kňazskom seminári v Bratislave. Od r. 1970 bol farárom v Sokolovciach. Zároveň bol od januára 1990 docentom na bohosloveckej fakulte v Bratislave, kde bol aj prodekanom. Aktívne sa venoval duchovnému formovaniu rehoľných sestier, pôsobil v reholi Kongregácie Notre Dame v Novákoch.

48/

23. 2.

Korec, Ján Ing., CSc.

20. 5. 1948 Zlaté Moravce – 23. 2. 2001 Piešťany

25. výročie úmrtia

jadrový energetik

Absolvoval štúdium na Elektrotechnickej fakulte SVŠT Bratislava. Patril k významným odborníkom v oblasti automatizovaných informačných systémov JE. Prispel k reštrukturalizácii a prebudovaniu VÚJE na výskumno-vývojovú, projektovú a inžiniersku spoločnosť európskeho významu. Pôsobil na viacerých riadiacich pozíciách. V oblasti jadrovej energetiky pracoval viac ako 26 rokov. Tragicky zahynul. Na jeho pamiatku vznikla 22. apríla 2003 Nadácia Jána Korca. Nadácia bola založená za účelom podpory vedy a vzdelávania, podpory talentovaných a sociálne slabých študentov, rozvoja detí a mládeže, podpory telovýchovy a športu a plnenia individuálne určenej humanitnej pomoci. Za prácu v prospech jadrovej energetiky na Slovensku mu bola udelená in memoriam Pamätná minca Slovenského jadrového fóra. Predseda TTSK mu v r. 2007 udelil Pamätnú medailu predsedu TTSK in memoriam.

49/

Pozdech, Jozef

23. 2. 1811 Hrnčiarovce nad Parnou – 22. 6. 1878 Budapešť, Maďarsko

215. výročie narodenia

vynálezca, podnikateľ

Vyučil sa za kováča. Ako tovariš pôsobil v kováčskych dielňach v Modre, Győri, Stoličnom Belehrade, Pákozde (Maďarsko) a inde. V r. 1832 si v Hrnčiarovciach otvoril kováčsku dielňu. O dva roky neskôr zostrojil nový mech, ktorý zaujal pozornosť kováčov. Po priemyselnej výstave v Pešti (Maďarsko) v r. 1846, na ktorej sa zúčastnil so svojimi mechmi, sa začal záujem o jeho výroby. Otvoril si sklad vlastných výrobkov v Pešti (Maďarsko). V r. 1849 mu vyhorel dom v Hrnčiarovciach, nakoniec s celou rodinou odišiel natrvalo do Pešti. Tu vyrábala kováčske a iné mechy, pluhy a kotvy pre dunajské riečne lode. Dielňu rozširoval vďaka svojim vlastným zlepšeniam a vynálezom. V r. 1857 zostrojil prístroj na pretáčanie vína, v r. 1860 dostal patent na kováčske mechy oválneho tvaru. Najväčší úspech dosiahol s kovovými zvonovými stolicami a s novým spôsobom závesu zvonov. Získal mnoho ocenení. Bol členom Matice slovenskej, predsedom Slovenského speváckeho spolku v Pešti.

50/

24. 2.

Bednár, Konštantín

24. 2. 1866 Želeč, Česko – 23. 6. 1942 Trnava

160. výročie narodenia

organár

Vyučil sa v Bratislave u organára Vincenta Možného. Stal sa jeho nástupcom, po návrate z 1. sv. vojny si otvoril dielňu v Bratislave. Väčšinou pôsobil na Žitnom ostrove, kde okrem prestavieb organov (Kostol sv. Štefana, Galanta, 1920) a rozšírení starších nástrojov postavil aj viac menších (Kajal).

51/

25. 2.

Gleimanová, Anna (rod. Urbánková)

25. 2. 1896 Dohňany – 5. 1. 1965 Beaconsfield, Kanada

130. výročie narodenia

spisovateľka, prekladateľka

Dcéra Ferka Urbánka. Vzdelanie získala v Trnave, vyštudovala jeden ročník dramatického odboru Hudobnej a tanečnej akadémie pre Slovensko v Bratislave. Pôsobila v Banskej Bystrici, Trnave, Bratislave, Spišskej Novej Vsi, Trenčíne, Revúcej a v Bánovciach nad Bebravou. V r. 1945 emigrovala so svojim manželom Jánom Gleimanom, publicistom a právnikom, do Rakúska, odtiaľ do Talianska, v r. 1948 do Kanady, kde sa usadila. Aktivizovala sa ako funkcionárka Živeny, v Slovenskom čítacom spolku v Revúcej, hrávala ochotnícke divadlá. V Kanade sa venovala spolkovej činnosti v Slovenskej lige. Literárne debutovala prekladom hry J. Štolbu Testament (1925). Autorka knihy rozprávok na motívy ľudovej slovesnosti Kde bolo, tam bolo (1926).

52/

MAREC

1. 3.

Ušák Oliva, Paľovl. menom **Ušák, Pavol**pseud. **Ivo Martinovič, Milo Juriščov, Mirko Hrázdecký, Paľo Oliva, Paľo U. Oliva**

14. 11. 1914 Kátlovce – 1. 3. 1941 Kvetnica, poch. Poprad

85. výročie úmrtia

kňaz, básnik

Študoval na gymnáziu v Trnave, pokračoval v štúdiu teológie v Trnave, Bratislave a v Spišskej Kapitule. Vysvätený za kňaza bol v r. 1939. Pôsobil ako kaplán vo Veličnej na Orave. Už v mladom veku ochorel na tuberkulózu, ktorej nakoniec podľahol. V Poprade je po ňom pomenované cirkevné gymnázium. Svojou tvorbou sa zaradil medzi básnikov katolíckej moderny. Literárne začal tvoriť v Trnave, kde jeho básnické začiatky usmerňoval Rudolf Dilong. Prvé verše publikoval v časopisoch Prameň, Saleziánske zvesti, Kultúra, Svojeť a Elán. Počas jeho života mu vyšla jediná básnická zbierka Oblaky (1939), ktorá vznikla počas jeho štúdií v Spišskej Kapitule. V r. 1942 vyšla zbierka nepublikovaných diel a spomienková publikácia pod názvom Tak umieral básnik Paľo Oliva, ktorú zostavili Janko Silan a Mikuláš Šprinc. V r. 1991 vydal Slovenský spisovateľ výber z jeho básní pod názvom Bozk pozná smútok úst. V jeho rodnej obci Kátlovce sa na jeho počesť od r. 1992 uskutočňuje literárna súťaž v prednese poézie a prózy Kátlovce Paľa Ušáka-Olivu. Čestný občan TTSK in memoriam.

53/

Štibrányi, Ján doc., Ing. arch., CSc.

11. 2. 1953 Križovany nad Dudváhom – 1. 3. 1996 Budmerice

30. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg, architekt

Významný slovenský architekt. Pracovník Katedry teórie a dejín architektúry SVŠT v Bratislave, prodekan pre vedecko-výskumnú činnosť a zahraničné styky na Fakulte architektúry STU v Bratislave (1992 – 1994). Tragicky zahynul pri autohavárii.

54/

2. 3.

Martinec, Alojz ThDr.

26. 8. 1917 Čierne Kľačany – 2. 3. 1996 Bratislava, poch. Čierne Kľačany

30. výročie úmrtia

kňaz, vysokoškolský pedagóg

Gymnázium absolvoval v Zlatých Moravciach, teológiu v Bratislave. Ako kaplán pôsobil v Dolnej Krupej a v Novom Meste nad Váhom. V Trnave pôsobil ako profesor náboženstva na biskupskom gymnáziu. Neskôr bol správcom farnosti v Dolnej Krupej. Na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave zastával funkciu prodekana. Od r. 1965 bol profesorom Starého zákona, biblických vied, neskôr aj archeológie a biblických jazykov. Prekladal z hebrejčiny a arabčiny. Dlhé roky redigoval Katolícke noviny a v r. 1978 – 1984 bol ich šéfredaktorom.

55/

5. 3.

Gerbelová, Michaela RNDr.

11. 6. 1940 Trnava – 5. 3. 1986 Trnava

40. Výročie úmrtia

biochemička, poetka

Pôsobila ako profesorka na Strednej zdravotníckej škole v Trnave, výrazná kultúrno-spoločenská osobnosť. Zomrela predčasne. Pri 20. výročí úmrtia jej bola vydaná zbierka básní pod názvom Poézia.

56/

Ľudovít I. z Anjou

nazývaný **Ľudovít Veľký**

5. 3. 1326 Vyšehrad (Maďarsko) – 10. 9. 1382 Trnava, poch. Stoličný Belehrad (Székesfehérvár) (Maďarsko)

700. výročie narodenia

Od r. 1342 bol uhorským kráľom a od r. 1370 i poľským kráľom. Mecén Trnavy, v ktorej zomrel vo svojej kúrii. Dnes na mieste jeho kúrie v Trnave stojí budova pošty. Na tomto objekte na Pekárskej ulici má umiestnenú pamätnú tabuľu.

57/

7. 3.

Bernadič, Jozef

7. 3. 1901 Cífer – 17. 1. 1989 Bratislava, poch. Cífer

125. výročie narodenia

ľudový umelec

Významná osobnosť kultúrneho, spoločenského a športového života v Cíferi. Stál pri zrode ochotníckeho divadla, Divadelného krúžku Janka Palárika, založenia prvého športového klubu v obci a v r. 1970 tiež pri zrode cíferskej folklórnej skupiny, s ktorou až do r. 1985 vystupoval ako spevák, ľudový rozprávač a tanečník. V ochotníckom divadle pracoval 32 rokov, za ten čas vytvoril vyše 50 postáv rôzneho charakteru. Čestný občan obce Cífer in memoriam.

58/

Fándly, Juraj

tiež **Fandl, Fándl, Fándli**

21. 10. 1750 Častá – 7. 3. 1811 Ompitál, dnes Doľany

215. výročie úmrtia

spisovateľ, národnokultúrny, osvetový pracovník, kňaz

Navštevoval kláštornú školu v Šaštíne, študoval v seminári v Budíne (Maďarsko) a v Trnave. Kaplán v Seredi, Lukáčovciach a Naháči. Od r. 1807 žil na odpočinku v Doľanoch. Jeden zo zakladateľov moderných foriem osvetovej práce na Slovensku, reprezentant osvietenských ideí a prvej obrodeneckej bernolákovskej generácie. Zakladajúci člen Slovenského učeného tovaríšťa a jeden z najplodnejších spisovateľov bernolákovskej generácie. Jeho Dúverná zmlúva medzi mníchom a diabľom je jedno z prvých diel vydaných v bernolákovčine. Na fare v Naháči je zriadená pamätná izba a osadená pamätná tabuľa. Jeho meno nesie vo svojom názve verejná knižnica v Trnave.

59/

Nižnánsky, Jozef

30. 8. 1903 Veľké Brestovany, teraz Brestovany – 7. 3. 1976 Bratislava

80. výročie úmrtia

spisovateľ, básnik, novinár, prekladateľ

Gymnázium študoval v Trnave, potom začal študovať Právnickú fakultu UK Bratislava, ktorú nedokončil. Literárnu činnosť začal ako básnik generačnej skupiny združenej okolo časopisu Vatra. Najvýraznejšie sa zapísal do dejín novinárstva na Slovensku ako redaktor novín Slovenská politika. Venoval sa kultúrnym rubrikám. Externe pôsobil i v týždenníku Nový svet a redigoval Slovenský týždenník. V r. 1928 vydal básnickú zbierku Medzi nebom a zemou. Ako novinár sa venoval písaniu historických románov, ktoré vydával na pokračovanie v periodikách. V r. 1945 sa dostal na niekoľko mesiacov do väzenia. Potom pôsobil ako šéfredaktor časopisov Čas v obrazoch a Demokratický týždenník. V r. 1948 pracoval vo vydavateľstve Práca, odkiaľ musel ako politicky nespoľahlivý odísť. V r. 1953 – 1957 pracoval vo vydavateľstvách pre deti a mládež ako prekladateľ. Patrí medzi najčítanejších slovenských spisovateľov. Svojimi novinárskymi aktivitami sa zaraduje medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej žurnalistiky 20. storočia.

60/

8. 3.

Šándor, Elo

pseud. **Dušan Lipnický, E. Š., Ján Kmec, Jano Ozembuch, Kanaček, Knahanac**

8. 3. 1896 Vrbové – 9. 1. 1952 Bratislava

130. výročie narodenia

spisovateľ, publicista

Aktívne sa zúčastnil bojov v 1. sv. vojne. V r. 1919 – 1924 pôsobil ako prokurista v Slovenskej banke, súčasne správca továrne Figaro v Trnave. V auguste 1944 odišiel do Vrbového, kde bol spoluiniciátorom revolučného národného výboru. Od r. 1945 až do svojej smrti bol riaditeľom Investičnej banky v Bratislave. Bol predstaviteľom realistickej poetiky. Väčšina tvorby je humoristicky ladená a plná situačného humoru a anekdotizmu. Známy je najmä dielom Sváko Ragan z Brezovej, na základe ktorého bol v r. 1976 nakrútený trojdielny televízny film.

61/

9. 3.

Charfreitagová, Radka

19. 11. 1974 Trnava – 9. 3. 1996 Trnava

30. výročie úmrtia

športovkyňa

Slovenská reprezentantka vo vrhu guľou a v hode diskom. Bola odchovankyňou AŠK Slávia Trnava a od r. 1994 štartovala za Bebet Bratislava. Študovala na Prírodovedeckej fakulte UK Bratislava. Zomrela po ťažkej chorobe vo veku 21 rokov. Na jej počesť sa koná memoriál vo vrhačskom viacboji žien.

62/

10. 3.

Sobotovič, Pavol

10. 3. 1946 Hlohovec – 7. 5. 2014 Trnava, poch. Hlohovec

80. výročie narodenia

športovec, funkcionár

Dlhé roky hrával na poste pravého krídla v Drôtovni Hlohovec, neskôr pôsobil ako predseda hádzanárskeho oddielu pri TJ Drôtovňa Hlohovec, krátko nato aj ako prezident MŠK Hlohovec.

63/

13. 3.

Fekete, Juraj

13. 3. 1711 Pápa, Maďarsko – 18. 10. 1788 Budapešť, Maďarsko

315. výročie narodenia

krajinský hodnostár

Študoval na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Krajinský hodnostár na viacerých miestach, v r. 1770 – 1784 hlavný riaditeľ univerzity v Trnave a Budíne (Maďarsko). Pomáhal zavádzať reformy habsburského absolutizmu, najmä modernejšie zameranie vysokoškolského štúdia, v r. 1777 hlavný organizátor prenesenia Trnavskej univerzity do Budína. Autor právnického diela, ktoré zostalo v rukopise. Vyznamenaný stredným krížom a veľkokrížom Radu sv. Štefana.

64/

15. 3.

Gašpar, Alojz Ing., CSc.

5. 10. 1928 Ducové – 15. 3. 2011

15. výročie úmrtia

metalurg, pedagóg

V r. 1954 sa prihlásil na diaľkové štúdium na Strojníckej fakulte SVŠT v Bratislave, v r. 1956 prestúpil na Vysokú školu strojní a textilní v Liberci (Česko), ktorú ukončil v r. 1959. V r. 1959 začal pracovať do výskumu a vývoja hydrauliky v Náradí Vrchlabí (Česko), neskôr do Rumburských strojírň Rumburk (Česko) vo funkcii hlavného metalurga. Neskôr absolvoval vedeckú ašpirantúru a kandidatúru na SVŠT Bratislava, katedra zvarovania. Dizertačnú prácu kandidáta vied obhájil na SVŠT Bratislava v r. 1970 v odbore metalurgie a zvarovania. V r. 1962 – 1989 bol členom zvaračskej sekcie SVTS pri Krajskej rade v Banskej Bystrici. Prednášal na seminároch a na Vysokej škole dopravnej v Charkove (Ukrajina). Autor 8 patentov a autorských osvedčení z odboru zvarovania a tepelného spracovania. Prednášal ako externista na SVŠT, neskôr na MTF STU Trnava a na TUAD v Trenčíne. V r. 1996 bol jeden zo spoluzakladateľov Cechu zvaračských odborníkov v Trnave. Za zásluhy v rozvoji zvarovania na Slovensku bol viackrát ocenený. VÚZ Bratislava mu udelil Pamätnú medailu akademika Čabelku. Autor knihy Solúnski bratia sv. Cyril a Metod, verní Bohu, Rímu a slovenskému národu. Držiteľ Ceny TTSK in memoriam za celoživotný prínos k rozvoju metalurgie na Slovensku.

65/

16. 3.

Belák, Michal

29. 9. 1920 Bučany – 16. 3. 1981 Bratislava

45. výročie úmrtia

herec, spevák

Študoval na gymnáziu v Trnave a na LF UK v Bratislave, štúdium však nedokončil. Súkromne navštevoval hodiny spevu u M. Ratajovej-Schimplovej, A. Korínskej a R. Chovancovej. V r. 1940 – 1945 hlásateľ bratislavského rozhlasu, v r. 1945 – 1950 redaktor časopisu Let, v r. 1951 – 1953 člen operného zboru SND, v r. 1953 – 1956 operety Novej scény, v r. 1956 – 1958 pracovník Čs. rozhlasu, v r. 1958 – 1970 člen Tatra revue, v r. 1970 – 1981 slobodný umelec. Tvoril a organizoval programy estrádneho charakteru, nakrúcal filmy, daboval zahraničné filmy, účinkoval v rozhlasových hrách, scénkach, vystupoval v zábavných programoch, spieval, recitoval, konferoval. V r. 1968 dostal ocenenie Zaslúžilý pracovník kultúry.

66/

18. 3.

Fába, Šimon

18. 3. 1731 Slopná – 21. 3. 1801 Trnava

295. výročie narodenia

cirkevný hodnostár, pedagóg, básnik

Teológiu študoval v Bratislave a Trnave. Bol tajomníkom diecéznej kancelárie v Trnave, ostrihomským kanonikom a neskôr profesorom cirkevného práva na univerzite v Trnave,

dekanom jej právnickej fakulty, tajomníkom arcibiskupskej kancelárie a prepoštom. Bol členom a podporovateľom Slovenského učeného tovarišstva. Je autorom viacerých prác z cirkevného práva a niekoľkých latinských básnických zbierok. V r. 1780 založil v Trnave verejnú knižnicu.

67/

Jilemnický, Peter

pseud. **Al Arm, Peter Malý, Peter Hron**

18. 3. 1901 Letohrad, Česko – 19. 5. 1949 Moskva, Rusko

125. výročie narodenia

spisovateľ, novinár, pedagóg, komunistický politik

V r. 1930 – 1932 učil na bývalej meštianskej chlapčenskej škole v Trnave na Hollého ulici. Na budove sa nachádza pamätná tabuľa. Z trnavského prostredia pochádza námet jeho románu Kus cukru. V r. 1947 bol menovaný stálym delegátom Slovenského výboru v Belehrade (Srbsko) a v r. 1948 pôsobil ako kultúrny atašé československého veľvyslanectva v Moskve.

68/

Krchňák, Alfonz Pavel

5. 8. 1736 Bohdanovce nad Trnavou – 18. 3. 1816 Trnava

210. výročie úmrtia

cirkevný a kultúrny dejateľ

V Trnave dva roky študoval filozofiu a štyri roky teológiu. V r. 1758 bol vysvätený za kňaza a odchádza do Šoprone (Maďarsko) za výpomocného profesora filozofie. V r. 1764 – 1765 bol už riadnym profesorom v Nitre. V r. 1769 – 1776 pôsobil ako profesor teológie v Trnave. V r. 1783 – 1784 bol predstaveným v kláštore na Svätej Kataríne pri Naháči. V r. 1794 bol zvolený za provinciála a pôsobil v Bratislave. V r. 1803 bol druhýkrát zvolený za provinciála. V r. 1806 odišiel na odpočinok do Trnavy. Bol blízkym spolupracovníkom významného bernolákovského spisovateľa Jána Vojtecha Šimka.

69/

Vámoš, Gejza MUDr.

22. 12. 1901 Dégabánya, Maďarsko – 18. 3. 1956 Muriaé-Minas, Brazília

70. výročie úmrtia

lekár, spisovateľ

Po štúdiu medicíny pôsobil ako vojenský lekár v Bratislave. Propagoval piešťanské kúpele i v zahraničí. Ako lekár bol obľúbený zvlášť u chudobných, ktorých liečil často zdarma. Počas jeho pôsobenia v Piešťanoch vyšiel v r. 1934 román Odlomená haluz. Z osobných dôvodov odišiel zo Slovenska, pôsobil ako lekár v Číne, navštívil aj Indiu a Japonsko. Nakoniec sa rozhodol pracovať ako lekár na predmestí Rio de Janeiro (Brazília).

70/

19. 3.

Drgoň, Štefan RNDr., CSc.

27. 12. 1929 Malženice – 19. 3. 1981 Malženice

45. výročie úmrtia

fytopatológ

Študoval v Trnave a v Bratislave. Pracovník Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV. Vo výskume sa zamerával na využitie chemických látok v boji proti škodlivým činiteľom. Autor vedeckých štúdií a článkov v odborných časopisoch.

71/

Kalina, Miloš

6. 5. 1937 Trnava – 19. 3. 1986 Bratislava

35. výročie úmrtia

filmový architekt

Od r. 1968 asistent architekta a architekt v Slovenskom filme Bratislava. Spolupracoval na realizácii viacerých filmov.

72/

Štefánik, Jozef

19. 3. 1916 Sereď – 17. 8. 1960 Bratislava

110. výročie narodenia

publicista, prekladateľ

Študoval v Trnave, Kláštore pod Znievom a na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Redaktor denníka Slováč, Čas a do r. 1960 vedúci redaktor denníka Ľud. Publicista v oblasti výtvarníctva, dramatického umenia, recenzent výstav, literatúry a filmových diel, najmä divadelníctva. Autor článkov a štúdií o významných osobnostiach svetovej literatúry.

73/

20. 3.

Holovič, Karol

26. 10. 1949 – 20. 3. 1991 Trnava

35. výročie úmrtia

športovec

Člen Siene slávy trnavského hokeja. Na jeho počesť sa v Trnave každoročne koná Memoriál Karola Holoviča. Bol nielen výborným hokejistom, ale aj hádzanárom.

74/

Radványi, Celestín Anton

pseud. **Ercé**

20. 3. 1911 Levice – 24. 8. 1978 Trenčín, poch. Trnava

115. výročie narodenia

novinár, spisovateľ, publicista, historik

Právo študoval v Bratislave, po prerušení štúdia študoval novinárstvo vo Varšave (Poľsko). Od r. 1952 žil v Trnave. Pôsobil ako učiteľ, redaktor, vydavateľ. Ovládal niekoľko cudzích jazykov. Napísal niekoľko románov, poviedok, noviel, divadelných a rozhlasových hier. Dlhoročný funkcionár horolezeckého spolku a nestor trnavského horolezectva. Vo Vysokých Tatrách vyliezol viac ako 200 výstupov. Pôsobil aj v Alpách. Bol držiteľom čestného odznaku

ČSZTV, strieborného a zlatého odznaku IAMES, cvičiteľ a inštruktor na tatranských kurzoch mládeže. V r. 1998 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam.

75/

21. 3.

Fába, Šimon

18. 3. 1731 Slopná – 21. 3. 1801 Trnava

295. výročie narodenia

cirkevný hodnostár, pedagóg, básnik

Teológiu študoval v Bratislave a Trnave. Bol tajomníkom diecéznej kancelárie v Trnave, ostrihomským kanonikom a neskôr profesorom cirkevného práva na univerzite v Trnave, dekanom jej právnickej fakulty, tajomníkom arcibiskupskej kancelárie a prepoštom. Bol členom a podporovateľom Slovenského učeného tovarišstva. Je autorom viacerých prác z cirkevného práva a niekoľkých latinských básnických zbierok. V r. 1780 založil v Trnave verejnú knižnicu.

76/

Zelmanová, Judita Mgr.

30. 7. 1948 Veľké Úľany – 21. 3. 1991 Piešťany

35. výročie úmrtia

knihovníčka, prekladateľka

V r. 1966 absolvovala štúdium na SVŠ v Piešťanoch, potom na Katedre knihovedy a vedeckých informácií Filozofickej fakulty UK v Bratislave. Od r. 1972 pracovala v Okresnej knižnici v Trnave, kde sa venovala problematike detského čitateľa. Bola zakladateľkou letných čitateľských táborov pre deti a mládež. Pracovala aj ako metodička pre knižnice v okrese Trnava. Prekladala z maďarčiny, ruštiny, nemčiny a hebrejčiny.

77/

22. 3.

Cintula, Vít'azoslav PhDr.

4. 3. 1848 Borský Mikuláš – 22. 3. 1911 Praha, Česko

115. výročie úmrtia

historik, kartograf, pedagóg

Navštevoval gymnázium v Trnave, Ostrihomi (Maďarsko), kde i maturoval. Študoval na univerzitách vo Viedni (Rakúsko) a Prahe (Česko). Vyučoval ako stredoškolský profesor v Pardubiciach, Litomyšli, Přerove, Havlíčkovom Brode (Česko) a Prahe. Podporoval slovenských študentov na českých školách. Národnostnej otázke, osobitne postaveniu Slovákov v Uhorsku, venoval pozornosť aj v publicistickej činnosti. Písal krátke historické a etnografické príspevky v novinách a časopisoch, je autorom národopisnej mapy Slovenska, Francúzska, Rakúsko-Uhorska a balkánskych krajín v Ottovom zemepisnom atlase. Zakladajúci člen Českej spoločnosti zeměvednej, člen jej komisie pre vydávanie Ottovho zemepisného atlasu, v r. 1904 – 1907 jej knihovník, od r. 1905 člen výboru, r. 1906 podpredseda.

78/

Mitošinka, Ján

29. 7. 1934 Pobeďim – 22. 3. 2011 Bratislava

15. výročie úmrtia

tréner, pedagóg, funkcionár

V r. 1949 – 1962 hral ľadový hokej za Kúpele Piešťany, Duklu Olomouc, Sláviu Nymburk a Spartak Trnava. Trénoval mládež v kluboch Spartak Trnava a Potravinár Bratislava. Ako tréner viedol Slovan Bratislava, reprezentácie Československa "B" a Španielska i hokejový klub FC Barcelona (Španielsko). V r. 1990 – 1992 bol olympijským atašé česko-slovenskej výpravy pre letné OH 1992 v Barcelone. Bol riaditeľom Telovýchovnej školy v Bratislave, v ktorej vychoval stovky trénerov. Dlhý čas bol prezidentom SZLH. Je autorom viacerých trénerských metodicko-pedagogických publikácií.

79/

23. 3.

Belluš, Daniel MUDr.

23. 3. 1901 Slovenská Ľupča – 18. 12. 1985 Bratislava

125. výročie narodenia

lekár, priekopník verejného zdravotníctva

Gymnázium ukončil v Banskej Bystrici, medicínu študoval v Prahe (Česko) a Viedni (Rakúsko). Do Trnavy prišiel v r. 1925 a otvoril si súkromnú lekársku prax. V r. 1931 bol vymenovaný za okresného lekára. Túto funkciu vykonával do r. 1939 a potom od r. 1945 do r. 1951. V r. 1939 – 1941 pracoval na Ministerstve zdravotníctva a v r. 1942 – 1945 bol primárom infekčného oddelenia trnavskej nemocnice. V r. 1951 bol komunistickým režimom prinútený ukončiť svoju lekársku prax. Pracoval potom ako obvodný lekár. Venoval sa verejnému zdraviu a hygiene, bol predsedom mestskej organizácie ČK a v predvojnovom období sa venoval zdravotnej výchove, prednášal a písal.

80/

24. 3.

Lauko, Ján

24. 3. 1901 Liptovský Mikuláš – 27. 7. 1979 Trnava

125. výročie narodenia

hudobný pedagóg, dirigent

Učil vo Východnej, Liptovskom Mikuláši, v r. 1938 – 1961 v Trnave. S trnavskou posádkou bol v SNP. Venoval sa lokálnej hudbe ako člen Trnavského slovenského spevokolu, neskôr dirigent spevokolu Bradlan a Miešaného učiteľského spevokolu v Trnave. Na koncertoch propagoval tvorbu M. Schneidera Trnavského. Pôsobil aj ako organista v evanjelickom kostole v Trnave.

81/

Záhorák, Lukáš

24. 3. 1901 Dolná Súča – 2. 1. 1950 Trnava

125. výročie narodenia

poľnohospodársky odborník

Hlavný inšpektor a zástupca riaditeľa v trnavskom cukrovare, významný odborník v pestovaní cukrovej repy a obilnín. Pochádzal zo starej roľníckej rodiny, kde získal dobrý vzťah k poľnohospodárstvu. V r. 1919 zmaturoval na piaristickom gymnáziu v Trenčíne. V 20. rokoch minulého storočia sa usadil v Trnave. Spravoval hospodársky majetok Ing. Koppela a od r. 1938 pracoval v trnavskom cukrovare. Významne sa podieľal v oblasti výskumu šľachtenia obilnín a cukrovej repy na Slovensku a v Čechách.

82/

27. 3.

Strieženec, Štefan doc., PhDr., CSc.

23. 12. 1938 Čuklasovce – 27. 3. 2006 Trnava

20. výročie úmrtia

pedagóg, literát, vedec

Ako učiteľ prešiel všetkými stupňami trnavských škôl. Po r. 1990 prednášal na viacerých univerzitách v Bratislave a Nitre. Bol priekopníkom v odbore sociálna práca. Vydal Slovník sociálnej práce, Úvod do sociálnej práce, Písomné študijno-kvalifikačné prejavy v odbore sociálna práca. Podieľal sa na medzinárodných publikáciách encyklopedického charakteru. Zaoberal sa poéziou, písal eseje a aforizmy.

83/

30. 3.

Hnilica, Pavol Mária Mons.

30. 3. 1921 Uňatín – 8. 10. 2006 Nové Hrady, Česko, poch. Trnava

105. výročie narodenia

biskup

V r. 1941 vstúpil do jezuitskej rehole. Maturoval v Trnave v r. 1945. Potom odišiel študovať filozofiu do Brna a neskôr do Děčína (Česko). Na štúdium teológie sa vrátil do Trnavy, odkiaľ ho v apríli 1950 deportovali do Jasova. Neskôr do presunuli do Podolínce a potom do Pezinka, v septembri 1950 ho prepustili. Odišiel do Rožňavy, kde rožňavský biskup tajne svätzil kňazov. Takto bol vysvätený za kňaza a 2. januára 1951 za biskupa. V r. 1952 ušiel za hranice, v Ríme (Taliansko) navštevoval prednášky na Pápežskej gregoriánskej univerzite. Úzko spolupracoval s Chiarou Lubichovou a jej hnutím Fokoláre a s matkou Terezou, ktorej v r. 1968 pomohol založiť jej prvý dom v Ríme a na Slovensku v Čadci v r. 1991. Pochovaný je v krypte v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave, kde mu bola v r. 2013 odhalená pamätná tabuľa.

84/

Mihálik, Vojtech

30. 3. 1926 Dolná Streda – 3. 11. 2001 Bratislava

100. výročie narodenia

básnik, prekladateľ

Študoval na gymnáziu v Trnave, potom na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Jeho poézia bola preložená do mnohých európskych jazykov. Významný prekladateľ antickej, gréckej a rímskej literatúry a tiež poľskej novodobej i klasickej poézie, talianskej, francúzskej a

americkej literatúry. Knižne debutoval v r. 1947 zbierkou Anjeli, ktorá ho radila k mladšej vlne katolíckej moderny. Po r. 1948 sa jeho duchovná orientácia výrazne zmenila, sociálne ladenou lyrikou sa priblížil k tzv. socialistickému realizmu. V 60. rokoch 20. storočia sa začal presadzovať na poli kultúrnom a spoločenskom. Ideovo zostal na protireformných pozíciách, ostro však odmietol inváziu sovietskych vojsk. Svoj protest sformuloval v básnickej zbierke Rekviem, napokon zostal verný husákovskej normalizácii. Najvyššie umelecké kvality dosiahol svojimi reflexívnymi skladbami a ľúbostnou lyrikou, ktorými sa navždy zapísal do dejín slovenskej poézie 2. pol. 20. storočia. V Sereďi je po ňom pomenované gymnázium.

85/

Zbojanová, Lívia MUDr.

30. 3. 1931 Piešťany – 10. 4. 1985 Bratislava

95. výročie narodenia

lekárka

Študovala na gymnáziu v Piešťanoch, potom medicínu v Bratislave. V r. 1955 – 1985 vedecká pracovníčka vo Výskumnom ústave reumatických chorôb v Piešťanoch. Zaoberala sa problematikou klinickej terapie reumatických chorôb, vyhodnotila komplexný kúpeľný režim a vytvorila tím základ pre ďalší balneologický výskum. Spoluautorka publikácie Reumatológia v teórii a praxi 2 (1978), riešiteľka výskumných úloh.

86/

31. 3.

Kramosil, Bedřich

31. 3. 1921 Trnava – 20. 6. 1992 Bratislava

105. výročie narodenia

operný spevák, režisér

Absolvoval školu umenia, v r. 1940 – 1943 študoval v Zlíne (Česko). Ako člen operného súboru pôsobil v Grazi (Rakúsko), sólista v Plzni a Opave (Česko). V r. 1962 - 1981 Umelecký šéf Novej scény v Bratislave. Jeden z najlepších a najvýznamnejších režisérov hudobno-zábavného divadla. Na niektorých inscenáciách sa podieľal aj ako výtvarník.

87/

APRÍL

3. 4.

Mikuš, Štefan

9. 8. 1859 Ratkovce – 3. 4. 1921 Ratkovce

105. výročie úmrtia

roľník, richtár

Bol roľníkom a v rodnej obci vykonával aj funkciu richtára. Dňa 28. marca 1921 sa vybral do Trnavy na valné zhromaždenie Kresťanského združenia roľníkov. Zúčastnilo sa ho aj niekoľko cirkevných a politických hodnostárov, napr. Andrej Hlinka, nitriansky biskup dr. Kmeťko, dr. J. Buday, predseda Kresťanského združenia roľníctva v Trnave dr. D. Plechlo. Pokojné zhromaždenie sa konalo na dvore bývalej Meštianskej školy (Albertinum). Počas

vystúpenia senátora Klimku vtrhli ku tribúne sociálni demokrati s cieľom rozbiť zhromaždenie. Útočili polenami a kameňmi, osobitne na Andreja Hlinku. Na jeho obranu sa postavil Štefan Mikuš st. Útočník ho polenom udrel do hlavy, že na následky úrazu za pár dní zomrel. V r. 2014 mu bola odhalená pamätná tabuľa na cintoríne v Ratkovciach. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

88/

7. 4.

Dilong, Rudolf

pseud. Aurel Philos, Du Long, Dušan, Ďuro Kyjak, H. Dilong, Jano z Ďulíc, Pius Horiczka, Saturnin, Skorušin, Saturnin-Postup, Štefan z Nitry, Tatran, Sokurnin

1. 8. 1905 Trstená – 7. 4. 1986 Pittsburgh, USA

40. výročie úmrtia

básnik, prozaik, dramatik, kňaz

V rodisku vychodil nižšie triedy gymnázia, vyššie triedy ukončil v Trnave. Dňa 27. augusta 1920 vstúpil do rádu sv. Františka a prijal rehoľné meno Rudolf. Po skončení štúdia teológie v Žiline bol vysvätený za kňaza 29. júna 1929. Potom pôsobil ako katechéta a kazateľ v Kremnici, Trnave, Nitre, Malackách, Skalici. Od r. 1943 bol vojenským duchovným a v r. 1945 emigroval do západného Nemecka, odtiaľ do Ríma (Taliansko) a v r. 1948 do Argentíny. Od r. 1965 bol u františkánov v Pittsburgu. Bol členom katolíckej moderny združenej okolo časopisu Postup. V r. 1938 – 1944 mu vyšlo 23 prác. V r. 1936 dostal literárnu cenu Tomáša Baťu, r. 1938 Národnú cenu generála M. R. Štefánika. Autor dvoch drám, kníh a próz a vyše sto básnických zbierok. Jeho básnické zbierky sú blízke poetizmu a surrealizmu. Aj v exile písal básne, romány, lyrické prózy, aforizmy, epigramy, cestopisné črty, modlitby a pod. Viaceré básne boli preložené do cudzích jazykov. V r. 2005 mu bola v Hlohovci odhalená pamätná tabuľa.

89/

Lubošinský, Marek

7. 4. 1891 Poltava, Ukrajina – 7. 10. 1980 Piešťany

135. výročie narodenia

hoteliér, zberateľ umenia

Bol šľachtického pôvodu. Na Slovensko prišiel po ruskej revolúcii v r. 1917. Ubytoval sa v Piešťanoch. Najskôr pôsobil v Prahe (Česko), potom sa vrátil do Piešťan, kde svoje jazykové a organizačné schopnosti využil ako tajomník Grandhotela Royal a neskôr ako riaditeľ hotela Thermia Palace. V r. 1939 – 1945 pôsobil v Indii, kde získal svoje zbierky cenných starožitných predmetov. Tieto neskôr daroval Balneologickému múzeu v Piešťanoch.

90/

8. 4.

Klablena, Eduard

8. 4. 1881 Bučany – 7. 11. 1933 Langenzersdorf, Rakúsko

145. výročie narodenia

keramikár, sochár

V r. 1883 sa celá rodina presťahovala do Langenzersdorfu, ležiaceho v blízkosti Viedne (Rakúsko). V r. 1895 – 1898 navštevoval odbornú školu remenárstva, spracovania bronzu a

cizelovania. Od r. 1902 bol v Nemecku, v r. 1903 na Umeleckoremeselnej škole v Berlíne, od r. 1906 bol hospitantom na kráľovskej Akadémii v Berlíne a v r. 1906 – 1910 vyučoval na Umeleckoremeselnej škole v Berlíne (Nemecko). V r. 1910 sa vrátil do Langenzersdorfu a otvoril si malú dielňu. Jeho diela kupovali do mnohé múzeá. Keramické figúrky vyvážal do celého sveta. Najväčšou zbierkou jeho prác sa môže pochváliť Galerie bei der Albertina vo Viedni, kde vyšli v r. 2000 dve monografie venované jeho tvorbe.

91/

10. 4.

Neitz, František

25. 5. 1923 Trnava – 10. 4. 2001 Trnava

25. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg

Učil matematiku a deskriptívnu geometriu. V r. 1947 začal učiť na Dievčenskom gymnázium v Trnave, neskôr na Gymnázium J. Hollého, kde v r. 1968 – 1971 bol riaditeľom. Bol skvelým pedagógom a stolnotenisovým nadšencom. V r. 1965 bol zvolený za predsedu stolnotenisového zväzu pri Okresnom výbore Československého zväzu telesnej výchovy v Trnave. Tento post zastával 25 rokov až do r. 1990. Na jeho počesť vedenie STK Bricon Trnava rozhodlo, že turnaj družstiev ponese názov Memoriál Františka Neitzu. V r. 2008 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

92/

Ondruš, Rajmund ThLic.

15. 3. 1929 Močidl'any, teraz Popudinské Močidl'any – 10. 4. 2011 Bratislava, poch. Trnava

15. výročie úmrtia

kňaz

Vyštudoval gymnázium na Velehrade (Česko), následne pokračoval v Trnave. Po maturite v r. 1947 vstúpil v Ružomberku do jezuitského noviciátu. V septembri 1949 pôsobil na filozofickom učilišti v Děčíně (Česko). V roku 1950 po barbarskej noci bol internovaný a tri roky bol v pracovných táboroch (PTP). V januári 1960 bol zatknutý štátnou bezpečnosťou za podvrtnú činnosť a dostal 3 roky väzenia. Po amnestii v r. 1962 sa vrátil domov a pracoval v Pozemných stavbách Skalica. V r. 1968 sa mu podarilo legálne vycestovať do Rakúska. V Innsbrucku dokončil teologické štúdiá, v r. 1969 bol vysvätený za kňaza. Od júla 1971 žil v Taliansku. Pracoval vo Vatikánskom rozhlase od apríla 1974 ako šéfredaktor slovenského vysielania. Od r. 1997 pôsobil v Trnave, kde sa venoval svedeniu a najmä literárnej činnosti. Je autorom mnohých knižných publikácií vydaných v Kanade i na Slovensku. Venoval sa aj prekladateľskej činnosti. Jeho najvýznamnejšou knihou je Blízky Bohu i ľuďom. V r. 2009 vyšla autobiografická kniha V teba Pane, som dúfal.

93/

Pavlovič, Dionýz

pseud. **Štepár, D. P.**

10. 4. 1846 Hôrka nad Váhom – 8. 1. 1907 Kočovce

180. výročie narodenia

ovocinár

Pracoval ako záhradník na panstvách, neskôr sa osamostatnil. V r. 1874 prevzal ovocnú škôlku v Trnave, v r. 1881 – 1882 v Sládkovičove, potom vo Veľkom Bieli a v Pezinku. Publikoval odborné články, prispieval aj do českých cirkevných časopisov. Propagoval spracovanie ovocia v sušiarňach.

94/

13. 4.

Jurek, Jozef

13. 4. 1891 Bešeňová – 7. 4. 1928 Trnava

135. výročie narodenia

kňaz, náboženský spisovateľ

Bol zakladateľom akcie mládeže, ktorá sa zaoberala apoštolátom, robili finančné zbierky pre chudobných študentov. Napísal báseň Lásky svätej ohnisko, ktorú zhudobnil Mikuláš Schneider Trnavský. Pieseň sa nachádza v Jednotnom katolíckom spevníku.

95/

Návojský, René

13. 4. 1936 Le Havre, Francúzsko – 1. 5. 2005 Trnava

90. výročie narodenia

hudobný pedagóg, hudobník, hudobný aranžér

Už počas základnej vojenskej služby bol vynikajúcim hudobníkom, aranžoval partitúry pre vojenskú hudbu v Hodoníne (Česko). V Trnave aktívne hral vo viacerých hudobných skupinách, napr. Alfa Sextet, Adámkovci, Big Band Trnava, bol spoluzakladateľom dychovej hudby Trnavan 6 v r. 1994. Viac ako 10 rokov pôsobil na ZUŠ M. Schneidera Trnavského ako učiteľ hry na bicie, elektronické a dychové nástroje. Aranžované úpravy jeho skladieb hrajú rôzne hudobné skupiny dodnes.

96/

Novanský, Jozef doc., Ing., CSc.

3. 3. 1930 Hrnčiarovce nad Parnou – 13. 4. 1991 Bratislava, poch. Hrnčiarovce nad Parnou

35. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg, vedec

Štúdium na CHTF SVŠT v Bratislave absolvoval v r. 1953. O tri roky neskôr získal hodnosť kandidáta vied. Zostal pracovať na Katedre ropy CHTF SVŠT, kde v r. 1965 habilitoval na docenta. Poznatky jeho výskumu sú známe i v zahraničí. Na svojom konte, aj spolu so svojimi spolupracovníkmi, má viac ako päťdesiat pôvodných vedeckých prác, šestnásť autorských osvedčení, desiatky prihlášok vynálezov a viacero zlepšovacích návrhov.

97/

14. 4.

Osvald, František Richard

pseud. **Bystron, Dobreznámy, Dobrovoľný, Drahotin Pio, R. Hodrušký, Veritas, Východohora, Zadumený, Známy**

3. 10. 1845 Hodruša-Hámre – 14. 4. 1926 Trnava

100. výročie úmrtia

kultúrny historik, cirkevný hodnostár

Študoval v seminári v Trnave, teológiu v Ostrihome (Maďarsko). Potom pôsobil ako kaplán v Starom Tekove, Vrábl'och, Majcichove, Zavare a Bohuniciach. Od r. 1916 pôsobil v cirkevných funkciách v Trnave. Ako literát začal najprv písať poéziu, potom sa venoval literárno-historickej a kritickej publicistike, dejinám a popularizácii kazateľskej literatúry. V r. 1881 – 1908 vydával časopis Kazateľňa, od r. 1891 s prílohou Literárne listy. Zostavil tri zväzky almanachu Tovaryšstvo (1893, 1895, 1900). Autor náboženských učebníc, príručiek a mravoučných kníh. Patril medzi zakladateľov SSV, v r. 1918 – 1926 jeho predseda a čestný predseda, zároveň predseda Muzeálnej slovenskej spoločnosti. V Trnave je po ňom pomenovaná ulica.

98/

15. 4.

Kučera, Vratislav prof., MUDr.

11. 2. 1865 Praha, Česko – 15. 4. 1946 Praha, Česko

80. výročie úmrtia

lekár, publicista

Bol prvým českým lekárom trvalejšie pôsobiacim v Piešťanoch v r. 1905 – 1914 a aj po zániku Rakúsko-uhorskej monarchie v r. 1918 – 1921. Už v r. 1901 používal vo svojom súkromnom ústave v Prahe piešťanské bahno. Do Piešťan prišiel na pozvanie Ľudovíta Wintera v r. 1905 a zostal až do r. 1921, kedy odišiel na Sliač. V r. 1907 mu vyšla práca Liečba pitím v Piešťanoch, v r. 1909 vydal publikáciu Pňirozené horké, sírné, radiosopečné bahenné lázně Pňšťany, cestopisný, životní a lékařský rádce. Naposledy navštívil Piešťany v r. 1937.

99/

Slezák, Vít Ing.

6. 11. 1873 Křižovany nad Dudvámom – 15. 4. 1951 Bratislava

75. výročie úmrtia

veľkostatkár

Maturoval na trnavskom gymnázii. Študoval na polytechnike v Zürichu (Švajčiarsko) a v Budapešti (Maďarsko). Pred r. 1918 bol nájomcom veľkostatku v Ivánke pri Dunaji, potom majiteľ statkov v Cíferi a Oponiciach. V r. 1918 spoluzakladateľ Národnej rady v Bratislave. Prvý predseda Slovenského klubu v Bratislave.

100/

16. 4.

Vyskydanský, Ján

tiež **Viskidanský Ján, Wyskydanský Ján, Prietržský Ján**

16. 4. 1761 Myjava – 2. 3. 1834 Prietrž

265. výročie narodenia

farár, novinár

Rektor školy v Šamoríne, potom kantor evanjelickej cirkvi v Bratislave, od r. 1786 farár v Dolných Salibách, Trnave, Prietrži. Novinár a redaktor Prešpurských novín. Autor príležitostných náboženských tlačí.

101/

17. 4.

Jelínek, Ján Krstiteľ

23. 4. 1780 Trnava – 17. 4. 1841 Trnava

185. výročie úmrtia

kníhtlačiar

Bol synom Václava Jelínka, slovenského tlačiara pochádzajúceho z Prahy, ktorý sa do Trnavy prisťahoval v roku 1764. Ján Krstiteľ Jelínek prevzal v roku 1823 tlačiareň po otcovi. Z produkcie oboch tlačiarov poznáme viac ako 580 diel. Angažovanosť v obrodeneckom hnutí a kontakty s významnými osobnosťami slovenského národného obrodzenia sa prejavili aj v skladbe edičného programu a na jazykovom profile produkcie. Stal sa hlavným vydavateľom básnickej tvorby Jána Hollého, ktorého v Maduniciach často navštevoval. Vytlačil aj diela J. Fándlyho a ďalších členov bernolákovského tovarištva (napríklad Bernolákovu Etymologia vocum slavicanum, 1791, Bajzove Slovenské dvojnásobné epigramata zv. 1-2, 1794, hru Michala Klimku Krizant a Diana, 1793). Jelínkova tlačiareň zaznamenala vrchol rozkvetu a prevýšila vtedajšie tlačiarne, ako boli Škarniclovci v Skalici a Landerer v Bratislave. Ján Krstiteľ Jelínek sa tiež zapájal do občianskeho života a zastával viaceré verejné funkcie. Zomrel slobodný na nervovú horúčku. Tlačiareň poručil svojim sestrám.

102/

22. 4.

Telegdi, Mikuláš

tiež **Telegdy, Mikuláš**

1535 Tileagd, Rumunsko – 22. 4. 1586 Trnava

440. výročie úmrtia

cirkevný hodnostár, náboženský spisovateľ

V r. 1582 sa stal vikárom Ostrihomského arcibiskupstva v Trnave. Bol popredným protireformačným spisovateľom a vydavateľom. Vo vlastnej tvorbe sa zaoberal vieroučnými problémami a polemikou s protestantmi.

103/

Teplanský, Pavol

22. 4. 1886 Trnava – 16. 5. 1969 Trnava

140. výročie narodenia

politik, pedagóg, podnikateľ

Absolvoval Učiteľský ústav v Modre. Učil v Mysleniciach, Suchej nad Parnou, od r. 1927 bol statkárom v Košolnej. Predseda Roľníckej pokladnice a Západoslovenského roľníckeho družstva v Trnave. V r. 1938 minister poľnohospodárstva, obchodu, verejných prác a financií

slovenskej autonómnej vlády. Nesúhlasil s rozbitím Československej republiky a v marci 1939 sa vzdal všetkých politických funkcií.

104/

23. 4.

Frašťacký, Ján Pruno

1560 Hlohovec – 23. 4. 1586 Trenčín

440. výročie úmrtia

učiteľ, básnik, spisovateľ

Za pomoci Balassovcov študoval v Žiline u Mikuláša Kelencinoša. Neskôr študoval na univerzitách v Jene, Wittenbergu a Lipsku (Nemecko). V r. 1581 sa stal učiteľom v Hlohovci. V r. 1583 odišiel učiť na nižšie evanjelické gymnázium do Trenčína. Bol autorom cirkevných piesní. Jeho najväčším dielom je preklad Lutherovho katechizmu, vytlačený v Hlohovci v r. 1585 pod názvom Katechizmus latinsko-slovenský, ktorý pomohol svojím obsahom a metodikou k rozvoju školstva.

105/

24. 4.

Bottka, Mikuláš

19. 11. 1876 Bučany – 24. 4. 1941 Budapešť, Maďarsko

85. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg

Vyštudoval grafiku, v r. 1916 sa stal vysokoškolským pedagógom a vyučoval deskriptívnu geometriu, perspektívu a kreslenie na Maďarskej (Uhorskej) vysokej škole výtvarných umení v Budapešti. Zo svojej tvorby usporiadal viaceré výstavy. Vystavoval grafiku v Budapešti, New Yorku a v Buffalo (USA).

106/

26. 4.

Dettrich, Ján

14. 5. 1877 Trenčín-Nozdrkovce – 26. 4. 1951 Trnava

75. výročie úmrtia

spisovateľ, prekladateľ, pedagóg

Učiteľ, neskôr riaditeľ ľudovej školy v Horných Zeleniciach a Trnave. Autor a zostavovateľ učebníc a informačnej monografie o Trnave. Zozbieral, preložil a upravil zbierky inonárodných ľudových rozprávok.

107/

Rényi, Zoltán MUDr.

9. 8. 1908 Kysucké Nové Mesto – 29. 4. 1986 Bratislava

40. výročie úmrtia

lekár

Maturoval na štátnom gymnáziu v Zlatých Moravciach. Medicínu študoval na UK v Bratislave. Získal štipendium na parížskej Sorbone (Francúzsko), kde absolvoval časť svojho štúdia. V r.

1932 nastúpil ako sekundárny lekár do Trenčína. Po roku prestúpil do nemocnice v Trnave, kde pôsobil aj ako osobný lekár miestneho biskupa a hudobného skladateľa Mikuláša Schneidera Trnavského. V r. 1938 si otvoril vlastnú súkromnú lekársku prax a pôsobil ako praktický lekár v Seredi. V r. 1946 odišiel do Vrbového. V r. 1953 bol preložený do Baloňa, kde pôsobil do r. 1978, kedy sa presťahoval do Bratislavy. V r. 2008 mu odhalili pamätnú tabuľu v obci Baloň.

108/

30. 4.

Sandtner, Štefan

pseud. **Adam Výška, Ján Brest, Fidel Čas, Cyril Hora, Peter Skala, Dominik Vrba, Ferko Vek**

30. 4. 1916 Pezinok – 14. 8. 2006 Bratislava

110. výročie narodenia

saleziánsky kňaz, básnik, prekladateľ, redaktor

V r. 1934 vstúpil do saleziánskej rehole. Maturoval na gymnáziu v Kláštore pod Znievom v r. 1938. V r. 1939 – 1943 študoval teológiu na Pápežskej gregoriánskej univerzite v Ríme (Taliansko). Za kňaza bol vysvätený v r. 1943. V r. 1943 – 1945 prednášal teológiu v Hronskom Sv. Beňadiku a v r. 1945 – 1950 pôsobil ako školský radca v študentáte v Trnave, Hodoch pri Galante a Šaštíne. Súčasne bol poslucháčom Filozofickej fakulty UK v Bratislave (odbor filozofia a slovenčina). Vo februári 1952 bol odsúdený na pätnásť rokov za velezradu. Prešiel väznicami v Leopoldove, Bratislave, Ilave a Mírove (Česko). Prepustili ho v r. 1960. V r. 1960 – 1968 pracoval ako skladník, od r. 1968 žil v Pezinku a Bratislave, po novembri 1989 v saleziánskom dome v Bratislave a redigoval časopis Don Bosco. Po r. 1989 vydal dvanásť knižných diel vlastnej tvorby a viac ako päťdesiat prekladov francúzskych, nemeckých, českých a talianskych autorov. Od r. 1994 bol členom Spolku slovenských spisovateľov. Za zbierku básní *Stromy* získal literárnu cenu udelenú v r. 1996 VÚB. Rada pre vedu, vzdelanie a kultúru KBS mu vo februári 2006 udelila Cenu Fra Angelico.

109/

MÁJ

1. 5.

Glasa, Ľudovít

13. 11. 1929 Cífer – 1. 5. 1996 Bratislava

30. výročie úmrtia

športovec

Pôsobil v kluboch ŠK Kúpele Piešťany, ŠK Sokol Cífer, Dynamo Spoje Bratislava. V r. 1946 sa stal dorasteneckým majstrom Československa a v r. 1947 majstrom Slovenska. V r. 1949 – 1953 patril k špičke slovenských stolných tenistov.

110/

Tupý, Štefan

1. 5. 1916 Hlohovec – 28. 12. 1995 Bratislava

110. výročie narodenia

športovec

Ako samouk sa vypracoval medzi najlepších krasokorčuliarov Slovenska. V r. 1943 získal bronzovú medailu na majstrovstvách Slovenska. Tréner krasokorčuliarov.

111/

3. 5.

Ivanič, Juraj

3. 5. 1656 Bíňovce – 3. 4. 1723 Budín, Maďarsko

270. výročie narodenia

kňaz, pedagóg

V r. 1675 vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Po absolvovaní štúdií pôsobil 11 rokov ako profesor rétoriky v Košiciach, potom bol rektorom budínskeho seminára a slovenským kazateľom v Budíne. Jeho literárne práce prevažne náboženského charakteru zostali v rukopise.

112/

4. 5.

Voldán, Vojtech

2. 4. 1887 Trnava – 4. 5. 1961 Bratislava

65. výročie úmrtia

hasič, učiteľ

Od r. 1903 sa významne podieľal na živote a fungovaní hasičského zboru v Trnave a v jeho okolí. Ako mestský veliteľ organizoval prípravu hasičov na zásahy, ochranu pred požiarmi, stál v čele získavania najmodernejšej techniky tých časov. Prepracoval stanovy hasičstva z maďarského jazyka na úradnú slovenskú reč. Po vzniku Zemskej hasičskej jednoty na Slovensku v r. 1922 inicioval vznik Okresnej hasičskej jednoty č. 28 v Trnave. Stal sa jej prvým námestným veliteľom. V r. 1926 - 1927 bol okresným veliteľom v okrese Trnava. V r. 1935 odchádza do Bratislavy do ústredia. V Bratislave pôsobil až do zániku Zemskej hasičskej jednoty v r. 1951. Bol držiteľom viacerých československých, slovenských ale aj zahraničných vyznamenaní.

113/

5. 5.

Balogh, Ludvik Július

5. 5. 1921 Brezno nad Hronom – 1. 4. 2003 Trnava

105. výročie narodenia

akademický maliar

Známy trnavský maliar, syn Jozefa Balogha. Po presťahovaní do Trnavy sa zoznámil s Jánom Koniarkom, čo ovplyvnilo jeho ďalšie vzdelanie. Koniarek sa stal jeho učiteľom a podporoval ho v štúdiu na SVŠT v Bratislave. V r. 1936 – 1940 navštevoval Školu umeleckých remesiel v Bratislave. V r. 1941 – 1944 študoval na SVŠT v Bratislave u prof. Martina Benku a Jána Mudrocha. Spolu s otcom založili prvý Robotnícky výtvarný krúžok. Prvú výstavu mal v r. 1948 v Mestskom divadle v Trnave, potom v galérii v Bratislave, viackrát v Galérii Jána

Koniarka v Trnave. Súborná výstava umelca bola v r. 2001 v Západoslovenskom múzeu v Trnave.

114/

Lukačovič, Štefan Ing. arch.

11. 2. 1913 Trnava – 5. 5. 2001 Bratislava

25. výročie úmrtia

architekt, vysokoškolský pedagóg

Absolvoval Fakultu architektúry na Českej vysokej škole technickej v Brne (Česko). Po skončení štúdia pracoval v projektovej kancelárii Emila Belluša. Jeho tvorivý potenciál sa naplno rozvinul v spolupráci s Eugenom Kramárom, čo dokazujú diela ako Národná banka, Divadlo P. O. Hviezdoslava v Bratislave a pod. V r. 1957 založil ateliér KAA, ktorý bol predchodcom Stavoprojektu. Pre Trnavu projektoval viacero stavieb, napr. štadión, budovu Hlavnej pošty, rekonštrukciu divadla J. Palárika. Pôsoobil ako pedagóg, predseda Spolku slovenských architektov, zakladajúci člen časopisu Projekt. V r. 1999 bol ocenený za celoživotné dielo v oblasti architektúry Cenou mesta Trnava. V r. 2013 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam za celoživotný prínos v oblasti stavebníctva a architektúry na Slovensku.

115/

Gašparík, Mikuláš prof., CSc.

5. 5. 1916 Trnava – 19. 9. 2003 Bratislava

110. výročie narodenia

stredoškolský, vysokoškolský pedagóg, literárny vedec

Maturoval na trnavskom gymnáziu. Študoval na FiF UK v Bratislave. Stredoškolský profesor v Martine a Trnave. V r. 1951 pracovník Literárnovedného ústavu SAV v Bratislave, v r. 1952 – 1953 pracovník Povereníctva školstva a kultúry, v r. 1953 – 1959 vedúci Katedry slovenského jazyka na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave, v r. 1959 – 1964 vedecký pracovník Ústavu slovenskej literatúry SAV, od r. 1965 na FiF UK v Bratislave. Venoval sa štúdiu slovenských osobností druhej polovice 19. storočia. Je autorom viacerých článkov a učebníc.

116/

6. 5.

Sénei, Ladislav

6. 5. 1631 Veľké Trakany – 13. 1. 1702 Trnava

395. výročie narodenia

právník, pedagóg, teológ

Autor viacerých odborných prác. Profesor v Štajerskom Hradci (Rakúsko) a na jezuitskej univerzite v Trnave, jej trojnásobný rektor, dekan filozofickej i teologickej fakulty. V r. 1666 dal znovu vybudovať trnavskú univerzitnú tlačiareň, ktorá vyhorela v r. 1663.

117/

9. 5.

Gula, Peter PhDr.

28. 6. 1914 Červeník – 9. 5. 1966 Martin

60. výročie úmrtia

redaktor

Vedúci redaktor vydavateľstva Obzor v Martine, popredný znalec v odboroch filozofie, logiky, sociológie a psychológie, ktorú vyučoval i na strednej škole. Autor viacerých odborných štúdií. Od r. 1953 prevzal starostlivosť o vydávanie zdravotníckej literatúry v Osvete, premenovanej v r. 1965 na Obzor.

118/

Handerla, Juraj

tiež **Handrla, Juraj**

9. 4. 1734 Trnava – 9. 5. 1796 Hlohovec

230. výročie úmrtia

kňaz, včelár

Študoval na gymnáziu v Trnave, asi od r. 1756 katolícky kňaz v Biharskej a Békeskej župe, neskôr farár v Krajnóm, Hrachovišti, Dvorníkoch, od r. 1785 v Hlohovci. Autor včelárskej praktickej príručky, zdôrazňujúcej ekonomickú hodnotu včelárstva. Člen bernolákovského hnutia.

119/

12. 5.

Brós, Viktor

19. 5. 1922 Lietavská Lúčka – 12. 5. 1976 Trnava, poch. Horné Orešany

50. výročie úmrtia

hudobný pedagóg

Zbormajster, vedúci Katedry hudobnej výchovy na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Účinkoval v mnohých hudobných súboroch, spevokoloch a orchestroch ako člen a dirigent. Dvanásť rokov viedol robotnícky spevokol Bradlan. Bol tiež zbormajstrom a umeleckým vedúcim Okresného učiteľského spevokolu v Trnave.

120/

17. 5.

Cíger, Anton

28. 6. 1911 Krupina – 17. 5. 1976 Poprad-Kvetnica

50. výročie úmrtia

hudobný pedagóg, skladateľ, dirigent

Študoval na učiteľskom ústave v Leviciach, na Hudobnej akadémii v Záhrebe (Chorvátsko). Bol profesorom hudby v Trnave. Organizoval spevácke zbory, komorné a folklórne súbory, orchestrálne telesá, hudobné súťaže. Bol dirigentom spevokolu Bradlan.

121/

Cuninka, Anton

31. 7. 1918 Trnava – 17. 5. 1981 Liptovský Mikuláš

45. výročie úmrtia

architekt, staviteľ

V r. 1940 vyštudoval Vyššiu školu stavebnú v Bratislave. V r. 1944 nastúpil do stavebnej spoločnosti Tvorba ako projektant. V r. 1959 – 1970 pôsobil v Lignoprojekte. Podľa projektu, ktorý vypracoval autorský kolektív pod jeho vedením, bol v Piešťanoch postavený Interhotel Magnólia. Súbežne s týmto hotelom projektoval aj hotel Laugaricio v Trenčíne.

122/

Vágovič, Jozef

17. 5. 1931 Kátlovce – 14. 5. 1997 USA

95. výročie narodenia

básnik, publicista, prekladateľ

Študoval na gymnáziu v Šaštíne, Galante a maturoval v Trnave. Pôsobil ako učiteľ v Bučanoch a popri zamestnaní študoval na Pedagogickej fakulte v Bratislave. V r. 1952 emigroval, spočiatku bol v Rakúsku, potom v Taliansku. V r. 1956 odišiel do USA, kde sa natrvalo usadil v New Yorku. Patril medzi aktívnych pracovníkov slovenskej emigrácie. Venoval sa hlavne poézii, literárnej histórii, prekladal z lužickej srbštiny. Publikoval v zahraničných časopisoch (Most, Slovenské hlasy z Ríma, Slovák v Amerike, Literárny almanach) a po r. 1989 aj na Slovensku v časopisoch Verbum, Historická revue a v Katolíckych novinách. V r. 1995 vo vydavateľstve Don Bosco mu vyšiel výber z poézie Čas žatvy.

123/

19. 5.

Tarek, Michal Msgr.

29. 9. 1889 Nové Mesto nad Váhom – 19. 5. 1941 Abrahám

85. výročie úmrtia

publicista, kňaz

Po štúdiách v trnavskom seminári ukončil teológiu v Ostrihome (Maďarsko), kde bol v r. 1912 vysvätený. Pôsobil ako kaplán v Urminciach, Vrábloch a vo Sv. Ondrejovi, odkiaľ bol povolaný k vojenskej duchovnej správe. Pracovník Medzinárodného červeného kríža. V r. 1914 – 1919 pôsobil v Palestíne, Švédsku, Dánsku, Rusku a na Ukrajine. Od r. 1929 pôsobil v Abraháme ako kňaz. V Abraháme má na kultúrnom dome umiestnenú pamätnú tabuľu. Od r. 2006 nesie základná škola v obci jeho meno.

124/

22. 5.

Adami, Ján Nepomuk PhDr.

26. 6. 1738 Banská Štiavnica – 22. 5. 1821 Bratislava

205. výročie úmrtia

historik, pedagóg, knihovník, jezuita

Študoval na univerzite v Trnave. V r. 1784 – 1797 zastával funkciu knihovníka Kráľovskej akadémie v Bratislave a neskôr aj bohosloveckého učilišťa v Trnave. Vo svojich prácach sa venoval okrem iného aj histórii.

125/

23. 5.

Beňovský, Móric

20. 9. 1746 Vrbové – 23. 5. 1786 Mauretánia, Madagaskar

240. výročie úmrtia

cestovateľ, dôstojník

Mal šľachtický pôvod, detstvo strávil vo Vrbovom. Pred r. 1764 vstúpil do armády, v r. 1769 – 1771 zajatý a väznený v Rusku. Z poverenia francúzskej vlády prichádza v r. 1773 na ostrov Madagaskar založiť francúzsku kolóniu. Získal si dôveru miestneho obyvateľstva, ktoré ho zvolilo za kráľa. Zomrel v boji proti francúzskym kolonistom. Napísal Pamäti z ciest, ktoré vyšli v mnohých prekladoch. Po francúzsky písaný rukopisný originál je dnes uložený v British Museum v Londýne (Anglicko). Jedna z ulíc Tananarive na Madagaskare nesie meno Mórica Beňovského, hrdinu malgašského ľudu.

126/

Láni, Karol PhDr.tiež **Lányi, Karol**

18. 12. 1812 Pukanec – 23. 5. 1856 Gbely

170. výročie úmrtia

historik, pedagóg

Filozofiu a teológiu študoval v Trnave a v Budapešti (Maďarsko). Ako kaplán pôsobil v Marianke a Bratislave, profesor histórie na gymnáziu v Trnave, administrátor v Trstíne a Šoporni, knihovník a archivár vikariátu a profesor gréčtiny v Trnave, farár v Gbeloch. Je autorom dejín Uhorska a učebnice všeobecných dejín pre slovenské stredné školy. Písal náboženskú literatúru, básne a novely.

127/

24. 5.

Schneider Trnavský, Mikuláš

24. 5. 1881 Trnava – 28. 5. 1958 Bratislava, poch. Trnava

145. výročie narodenia

hudobný skladateľ, dirigent, zbornajster

Študoval vo Viedni (Rakúsko), Budapešti (Maďarsko) a Prahe (Česko). V r. 1919 bol menovaný za štátneho inšpektora hudby a spevu pre Slovensko. Autor vyše tridsiatich omší, niekoľkých orchestrálnych diel, jednej operety. Základom jeho tvorby bola pieseň. Skomponoval štyri zbierky piesní, upravoval slovenské ľudové piesne. Zostavovateľ a autor Jednotného katolíckeho spevníka, autor knihy Úsmevy a slzy. Národný umelec (1956). V r. 1981 vyšla poštová známka s jeho portrétom. V r. 1998 mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam, v r. 2001 bol vyhlásený za Trnavčana 20. storočia. Takisto v r. 2001 mu bol odhalený pomník na Námestí sv. Mikuláša v Trnave. Jeho meno nesie dom, v ktorom žil a ktorý stojí na rovnomennej ulici. V r. 2009 mu bolo udelené Čestné občianstvo TTSK in memoriam. Cenu biskupa Pavla Jantauscha in memoriam za rok 2011 získal za celoživotný prínos v oblasti kultúry.

128/

Vašicová, Jarmila (rod. Hoffmannová)

31. 8. 1935 Piešťany – 24. 5. 1996 Banská Bystrica

30. výročie úmrtia

operná, operetná speváčka

V r. 1950 – 1953 študovala balet a v r. 1955 – 1960 spev na Štátnom konzervatóriu v Bratislave. Počas štúdia bola dva roky sólistkou Lúčnice, potom v r. 1960 – 1970 sólistkou spevohry Novej scény v Bratislave, od r. 1970 opery Divadla J. G. Tajovského v Banskej Bystrici. Na Novej scéne vytvorila vyše 30 postáv, v ktorých uplatnila svoj herecký a spevácky talent. Ocenená prémiami Zväzu slovenských dramatických umelcov. V r. 1989 zaslúžilá umelkyňa.

129/

25. 5.

Bojňanský, Vít doc., Ing., DrSc.

25. 5. 1921 Bojničky – 28. 4. 2009

105. výročie narodenia

Botanik

Patril medzi prvých absolventov Odboru lesníckeho a poľnohospodárskeho inžinierstva na SVŠT v Bratislave. Zaslúžil sa o zníženie intenzity šírenia mnohých ochorení rastlín, napr. zemiakov, viniča, cukrovej repy. V r. 1956 – 1958 bol riaditeľom Botanickej záhrady SAV v Košiciach. V r. 1965 pôsobil na Kube, v r. 1969 – 1970 v USA ako hosťujúci profesor na University of Missouri. Prednášal na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, na VŠP v Nitre. V r. 1983 – 1987 bol riaditeľom odboru biológie na univerzite v nigérijskom meste Makurdi. Pôsobil aj v Ústave experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji. Je autorom 31 monografií a 173 vedeckých prác. V r. 2007 vyšla vo vydavateľstve Axel Springer publikácia v angličtine *Atlas of Seeds and Fruits of Central and East-European Flora*, ktorú napísal spolu s dcérou Agátou Fargašovou. Ide o prvú publikáciu tohto druhu.

130/

29. 5.

Butko, Ján JUDr.

29. 8. 1923 Zvončín – 29. 5. 2006 Trnava

20. výročie úmrtia

pedagóg, tréner, telovýchovný funkcionár

Patrí medzi zakladateľov atletického oddielu v Slávii Trnava. V r. 1950 priviedol basketbalistky SK Železničari k titulu majsteriek Slovenska. Potom sa venoval hádzanej. Učil na SPŠ strojníckej, potom prešiel na SPŠ dopravnú. Držiteľ Ceny TTSK in memoriam za celoživotný prínos v oblasti rozvoja športu a výchovy mládeže.

131/

Jánošová, Marta RNDr., CSc.

29. 5. 1951 Piešťany – 9. 7. 1998 Piešťany

75. výročie narodenia

biologička, pedagogička

Maturovala na piešťanskom gymnáziu v r. 1969. Potom študovala na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Pracovala ako mikrobiologička v Slovakofarme Hlohovec, od r. 1981 pracovala vo VÚRV Piešťany, od r. 1994 externá učiteľka v Rakoviciach. V r. 1997 vedúca oddelenia fytopatológie. Svoju vedeckú činnosť zamerala na choroby jačmeňa a hrachu. Jej práce boli citované vo mnohých vedeckých domácich i zahraničných publikáciách.

132/

Šit'aj, Štefan prof., MUDr., DrSc.

29. 5. 1911 Stará Turá – 18. 9. 1990 Piešťany

115. výročie narodenia

lekár, publicista

Zakladateľ a dlhoročný riaditeľ Výskumného (Národného) ústavu reumatických chorôb v Piešťanoch (VÚRCH). Odborník svetového významu, dopisujúci člen SAV, vedúci Subkatedry reumatológie Ústavu pre vzdelávanie lekárov a farmaceutov, expert Svetovej zdravotníckej organizácie pre choroby pohybového ústrojenstva, nositeľ viacerých ocenení. Má prvoradú zásluhu, že význam VÚRCH ďaleko presiahol hranice krajiny. Množstvo publikovaných vedeckých prác a aktívna znalosť viacerých cudzích jazykov mu otvorili cestu k predsedníctvu mnohých významných medzinárodných vedeckých kongresov. V r. 2011 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam za celoživotný prínos v odbore reumatológie a pedagogické pôsobenie v zdravotníctve.

133/

30. 5.

Mego, Vladimír CSc., RNDr.

22. 6. 1932 Boleráz – 30. 5. 1991 Myjava, poch. Vrbové

35. výročie úmrtia

Botanik

Absolvoval gymnázium v Trnave, neskôr študoval chémiu a fyziku na PriF UK v Bratislave. V r. 1959 - 1970 vedúci Technologického laboratória Šľachtiteľskej stanice v Bučanoch, v r. 1970 - 1991 Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch. Založil ochotnícky divadelný súbor pri Šľachtiteľskej stanici v Bučanoch, s ktorým sa zúčastňoval ako režisér a herec na viacerých celoslovenských súťažiach.

134/

JÚN

2. 6.

Kittnarová, Elena

2. 6. 1931 Trnava – 12. 2. 2012 Bratislava

95. výročie narodenia

operná speváčka

Spev študovala na Konzervatóriu v Bratislave. Po skončení pôsobila ako sólistka Spevohry Novej scény. V r. 1966 sa stala sólistkou Opery SND, kde našťudovala viac ako 40 postáv. Už počas prvej sezóny vytvorila s veľkým úspechom postavu Abigail vo Verdiho Nabuccovi, ktorú počas svojej umeleckej kariéry spievala vo viac ako 250 reprízach. Jedným z vrcholov jej vokálneho i hereckého umenia sa stala Emília Marty v Janáčkovej opere Vec Makropulos. Získala viacero ocenení, v r. 1968 a 1987 dostala cenu Zväzu slovenských dramatických umelcov, v r. 1973 Cenu Andreja Bagara. Národnou umelkyňou bola od r. 1981. Bola členkou Klubu priateľov Trnavy od r. 2001 a pravidelne sa zúčastňovala na Trnavských dňoch, stretnutiach trnavských rodákov. Pôsobila viac rokov v Medzinárodnej speváckej súťaži Mikuláša Schneidera Trnavského. V r. 2004 bola o nej vydaná monografia pod názvom Život na dvoch scénach. V r. 1998 jej mesto Trnava udelilo Čestné občianstvo. V r. 2009 jej bola udelená Cena TTSK za osobitný prínos pre rozvoj operného spevu v Trnavskom samosprávnom kraji.

135/

6. 6.

Brtek, Vladimír RNDr., CSc.

6. 6. 1931 Trnava – 2. 3. 2009 Bratislava

95. výročie narodenia

zoológ, ornitológ, teriológ

Zvláštnu pozornosť venoval biológii poľovnej zveri. Absolvent Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Pôvodne pracovník prírodovedného oddelenia Slovenského múzea v Bratislave, neskôr pracoval na PriF UK v Bratislave. Autor mnohých zoologických prác.

136/

Čapody, Ľudovít PhDr., ThDr.

9. 10. 1729 Pečeňady – 6. 6. 1801 Veszprém, Maďarsko

225. výročie úmrtia

teológ, rektor

Študoval na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Pôsobil ako profesor na univerzite v Trnave a Štajerskom Hradci (Rakúsko). Zastával funkciu dekana Teologickej fakulty Trnavskej univerzity a bol aj jej rektorom. Autor významného teologicko-dogmatického diela.

137/

7. 6.

Kadlec, Juraj

7. 6. 1931 Bratislava – 1. 6. 2014 Chatham, Kanada

95. výročie narodenia

športovec, kňaz, publicista

Kňaz – salezián, známy futbalista Spartaka Trnava a československý reprezentant. Za Spartak Trnava odohral 74 zápasov v r. 1958 – 1960. V r. 1960 sa nevrátil z Talianska domov, keď jeho mužstvo hralo v rámci Stredoeurópskeho pohára s AS Rím (Taliansko). Po štúdiu teológie bol vysvätený za kňaza v r. 1967. Diela: Lopta a kalich, Zo zápisníka priateľa, Zápisky nevedomca,

Diablovi do hrtana, Anti-Krist. Za r. 2002 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava za osobnú statočnosť a vzťah k mestu.

138/

11. 6.

Balogh, Jozef

11. 6. 1896 Tekovský Hrádok – 11. 3. 1963 Trnava

130. výročie narodenia

akademický maliar

Základy maľovania si osvojil u Dominika Skuteckého v Banskej Bystrici. Študoval na AVU v Budapešti (Maďarsko). Od r. 1929 pôsobil v Trnave. Maľoval hlavne podobizne a zátišia. V r. 1948 bol spoluzakladateľom, neskôr čestným predsedom Robotníckeho výtvarného krúžku. Organizátor kultúrneho a umeleckého života v Trnave. Otec akademického maliara Júliusa Balogha.

139/

13. 6.

Dobšovič, Anton Anián

tiež **Dobsovits, Dobsovich**

15. 8. 1809 Dolné Orešany – 13. 6. 1861 Bratislava

165. výročie úmrtia

kňaz

V r. 1830 vstúpil do františkánskeho rádu, v r. 1833 vysvätený za kňaza. Profesor teológie v Nitre, predstavený kláštora v Malackách a v Bratislave, kde bol i tajomníkom provincie. Osobný priateľ E. Štúra, jeden z katolíckych vzdelancov, ktorí podporovali národné a protifeudálne hnutie štúrovcov. Rozširoval slovenskú tlač, prispieval do Slovenských národných novín, Orla tatranského, Katolíckych novín.

140/

16. 6.

Jakubčík, Ľubomír

16. 6. 1926 Nevojice, Česko - 7. 8. 2017 Piešťany

100. výročie narodenia

sochár, keramikár

Je autorom mnohých plastík, záhradných figurálnych objektov i žardiniér. Známa je jeho socha matky s dieťaťom v Piešťanoch. Tvoril z jedinečného materiálu z kameniny. Majstrovsky pracoval s hrnčiarskym kruhom. Experimentoval s farebnými glazúrami. Bol členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov. Pôsobil v Ústredí ľudovej umeleckej výroby v Bratislave, neskôr sa stal samostatným výtvarníkom v Žiline. Od roku 1968 žil v Piešťanoch. Jeho výstavy videli v mnohých mestách sveta.

141/

17. 6.

Kováčová, Margita

17. 6. 1901 Nižná – 22. 3. 1993 Trnava

125. výročie narodenia

učiteľka, spisovateľka

Študovala na učiteľskom ústave v Trnave, kde zmaturovala v r. 1919. Najprv učila v Nižnej (1921 – 1926), potom v Pate, kde prežila väčšinu života. Bola učiteľkou, organistkou, založila úverové družstvo, hasičský zbor, pracovala pre Červený kríž. V r. 1950 ju uvoľnili zo školstva kvôli náboženskému presvedčeniu. Potom pôsobila ako sezónna robotníčka a úradníčka v rôznych podnikoch. Bola aj literárne činná, v r. 1923 jej vyšla knižka Drobné poviedky, rozprávky určené pre ľud a mládež, Slovenský povstalec (1928) a v r. 1942 Ičko Šibalský. Prispievala do Katolíckych novín, časopisov Posol, Serafínsky svet, Svätá rodina, Priateľ dietok pod pseudonymom Teta Margita, Teta Marta, Fialka.

142/

21. 6.

Hlubík, Ján

21. 6. 1896 Hrnčiarovce nad Parnou – 27. 12. 1965 Zavar

125. výročie narodenia

kňaz, salezián

V r. 1928 bol vysvätený za kňaza v Turíne (Taliansko), pôsobil v Šaštíne, Hronskom Beňadiku a v Bratislave. V r. 1939 sa stal direktorom oratória a v r. 1942 administrátorom na fare v Trnave na Kopánke, kde má pamätnú tabuľu (1993). Od r. 1940 organizoval a viedol saleziánsku činnosť. Bol známy svojou sociálnou činnosťou. Bol tiež publikačne činný. Vyšli mu desiatky článkov s náboženskou tematikou. Prispieval napr. do časopisov Katolícke misie, Katolícke noviny, Plameň, Posol Božského srdca, Pútnik, Trnavská rodina, Trnavské noviny, Svätá rodina. V r. 1996 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam. V meste je po ňom pomenovaná ulica. Za mimoriadnu prácu s mládežou prezývaný slovenský Don Bosco.

143/

Sloboda, Fraňo

21. 6. 1901 Trnava – 6. 11. 1969 Šaľa

125. výročie narodenia

spisovateľ, pedagóg

V r. 1919 – 1947 pôsobil ako učiteľ na ľudových školách v Cíferi a Trnave. V knižných dielach pre deti spracovával náboženskú a prírodnú tematiku.

144/

26. 6.

Sásik, Tibor JUDr.

16. 11. 1924 Trnava – 26. 6. 2011 Bratislava

15. výročie úmrtia

redaktor, publicista, fotograf, právnik

Študoval na trnavskom gymnáziu. Venoval sa ochotníckemu divadlu a ako herec hral v Akademickom divadle v Trnave. Na PraF UK v Bratislave úspešne obhájil doktorát, ale napriek odbornému vzdelaniu právnickú prax nikdy nevykonával. Od r. 1954 pracoval ako

redaktor a šéfredaktor časopisu Krásy Slovenska, v redakcii pôsobil tridsať rokov. Jeho celoživotnou vášňou bolo aj fotografovanie.

145/

28. 6.

Cíger, Anton

28. 6. 1911 Krupina – 17. 5. 1976 Poprad-Kvetnica

115. výročie narodenia

hudobný pedagóg, skladateľ, dirigent

Študoval na učiteľskom ústave v Leviciach, na Hudobnej akadémii v Záhrebe (Chorvátsko).

Bol profesorom hudby v Trnave. Organizoval spevácke zbory, komorné a folklórne súbory, orchestrálne telesá, hudobné súťaže. Bol dirigentom spevokolu Bradlan.

146/

Dubovský, Peter Mons.

28. 6. 1921 Rakovice – 10. 4. 2008 Ivanka pri Dunaji

105. výročie narodenia

vysokoškolský pedagóg, kňaz, jezuita

Maturoval na gymnáziu v Kláštore pod Znievom v r. 1944. Teológiu a filozofiu vyštudoval v Brne (Česko). Biskup banskobystrickej diecézy, v r. 1991 – 1999 predseda SSV v Trnave.

Pedagogicky pôsobil na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity a na Teologickom inštitúte v Banskej Bystrici-Badíne. Je pochovaný v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave, kde mu bola v r. 2013 odhalená pamätná tabuľa.

147/

Summer, Pavol Ing. arch.

28. 6. 1926 Isla de Pinos, Kuba – 28. 6. 1998 Piešťany

100. výročie narodenia

architekt

Po skončení vysokej školy v r. 1952 pracoval ako územný plánovač na KNV v Bratislave, neskôr ako vedúci technického oddelenia riaditeľstva Čs. štátnych kúpeľov. Podieľal sa na vybudovaní novej hospodárskej časti na obtokovom ramene Váhu, na vypracovaní zastavovacieho plánu Kúpeľného ostrova, na rekonštrukcii Thermia Palace, Army, Napoleonských kúpeľov, novozakladaní zelene na Kúpeľnom ostrove. Od r. 1968 viedol piešťanský ateliér 04 bratislavského Zdravoprojektu. Podľa jeho projektu bolo postavených 80 bytových jednotiek na Krajinskej ceste v Piešťanoch.

148/

JÚL

1. 7.

Zaosek, Ľudovít Gašpar

1. 7. 1841 Opoj – 28. 5. 1908 Dlhé Pole

185. výročie narodenia

kňaz, spisovateľ

Pochádzal zo zemianskej rodiny. Gymnázium absolvoval v Trnave, teológiu študoval v Nitre. Pôsobil ako kaplán v Štiavniku, Pruskom, Bytči a Nitre. Od r. 1874 až do svojej smrti bol farárom v Dlhom Poli. Literárne sa začal prejavovať v 70. rokoch 19. storočia v časopise Černokňažník a v týždenníku Kresťan. Bol autorom humoristických prác, satirických, poučných a náboženských článkov. Na svojom rodnom dome v Opoji má pamätnú tabuľu. Na jeho počesť sa organizuje súťaž Zaosekov opoj. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

149/

2. 7.

Coburg, Filip Ferdinand Máriatiež **Koburg**

28. 3. 1844 Paríž, Francúzsko – 2. 7. 1921 Paríž, Francúzsko

105. výročie úmrtia

podnikateľ, veľkostatkár

Študoval v Bonne (Nemecko). Po otcovej smrti v r. 1881 majiteľ rodového panstva na Slovensku. Jeho súčasťou boli aj banské a hutné závody v Pohorelej, ktoré prevzala spoločnosť Filipa Coburga v r. 1913 a ktorá vybuodovala modernú oceliareň a valcovňu v Trnave. Po r. 1918 zabral jeho majetky na pozemkovú reformu československý štát. Člen uhorskej panskej snemovne, čestný predseda Uhorskej geografickej spoločnosti.

150/

3. 7.

Enhoff, Štefan

3. 7. 1891 Nitra – 11. 1. 1962 Piešťany

135. výročie narodenia

reštaurátor, maliar

Študoval v Budapešti, Pécsi (Maďarsko) a Viedni (Rakúsko), dlhší čas pôsobil ako zamestnanec maliarskej firmy Karola Juhariho v Nitre. Počas prvej Československej republiky založil Spoločenstvo maliarov v Nitre. Maľoval kostoly v Dolnom Kubíne, Valaskej Belej, Petrovej Vsi, Bacúchu, Budči a inde. Spolu s F. K. Pappom a E. Petrikovicsom založili v Piešťanoch súkromnú maliarsko-reštaurátorskú firmu.

151/

6. 7.

Baláž, Jozef

14. 3. 1923 Hlohovec – 6. 7. 2006 Bratislava

20. výročie úmrtia

akademický maliar

Študoval na oddelení kreslenia a maľovania VŠVU v Bratislave a na AVU v Sofii (Bulharsko). Patril medzi špičkových slovenských grafikov a ilustrátorov, tvoril tapisérie, artprotisy a monumentálnu nástennú mozaiku. Patril medzi priekopníkov slovenskej známkovej tvorby.

Medzi jeho prvotiny patria výtvarne pôsobivé známky z emisie 10. výročie TANAP-u. Bol členom tvorivých skupín Život a Club grafikov. V r. 1977 bol ocenený titulom zaslúžilý umelec. V r. 2001 získal štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy. Dlhé roky žil a tvoril v Pezinku.

152/

7. 7.

Ostrovský, Jozef

1. 7. 1905 Chtelnica – 7. 7. 1991 Štúrovo

35. výročie úmrtia

akademický sochár

V Poľsku študoval rezbárstvo a neskôr aj v Paríži (Francúzsko) na výtvarnej akadémii. Určitú dobu pôsobil v Španielsku, potom sa vrátil do Paríža. Neskôr prijal ponuku etiópskeho cisára Haile Selassie a stal sa dvorným sochárom. Tam sa zoznámil s bulharským cárom Borisom III. a prijal jeho ponuku, aby pôsobil na cárskom dvore. Zotrval tam dva roky. Po vypuknutí 2. sv. vojny sa vrátil na Slovensko, pracoval v Bártfayovom ateliéri, neskôr v Bratislave, Bojniciach, Trnave, Nitre. Vytvoril množstvo prác na vinohradnícke motívy, sochu Pribinu, Hollého a Bernoláka, reliéf Štúr na Dobrej Vode.

153/

8. 7.

Kriška, Samuel Ing.

8. 7. 1881 Tisovec – 3. 11. 1970 Piešťany

145. výročie narodenia

lesnícky odborník, vysokoškolský pedagóg

Stredoškolské štúdiá absolvoval v Kežmarku a Rimavskej Sobote, lesníctvo na Vysokej škole banickej a lesníckej v Banskej Štiavnici. Odborník v oblasti lesného hospodárstva, v ktorom uplatňoval moderné obnovovacie metódy, bol zástancom maloplošnej obnovy lesa, tvorcom klonoklinovej a klonopruhovej rúbane. Podporoval lesné stavitel'stvo, budovanie šmykov, ciest a mostov, lesných železníc a piliarskych závodov. Zaslúžil sa o rozvoj vysokoškolskej lesníckej výučby na Slovensku. Autor viacerých monografií.

154/

Lanštiak, Pavol Ferdinand

8. 7. 1856 Horné Zelenice – 21. 6. 1935 Horní Dubenky (Česko)

170. výročie narodenia

cirkevný spisovateľ, farár

Ľudovú školu navštevoval v Horných Zeleniciach a teológiu študoval v Bratislave. V r. 1878 bol vysvätený za kňaza. V r. 1881 – 1883 pôsobil ako farár v Brezovej pod Bradlom. Uhorské úrady ho prenasledovali za spoluprácu s československým národným hnutím a prinútili odísť na Moravu. V r. 1883 – 1929 bol evanjelickým farárom v Horných Dubenkách. Bol predsedom Evanjelickej matice a.v. Publikoval v Evanjelickom cirkevníkovi a Cirkevných listoch.

155/

9. 7.

Danišovič, Peter prof., Ing., Dr. techn., Dr.h.c.

1. 6. 1907 Boleráz – 9. 7. 2011 Bratislava, poch. Boleráz

15. výročie úmrtia

stavitel', vodohospodár, vysokoškolský pedagóg

Maturoval na trnavskom gymnáziu. Študoval na ČVUT v Prahe (Česko). Po skončení štúdia zostal pracovať v Prahe, kde ako prvý Slovák získal titul doktor technických vied. Začal organizovať založenie technickej vysokej školy na Slovensku. Stal sa jej prodekanom a profesorom. Na SVŠT prednášal hydrauliku, hydrológiu, úpravy tokov a vodárenstvo. Bol zakladateľom vedného odboru hydrotechnika na Slovensku. V r. 1947 začal pracovať vo Vodoprojekte, neskoršom Hydroconsulte. Vo februári 1951 predložil návrh na vybudovanie vodného diela na spoločnom čs.-maďarskom úseku Dunaja, dielo s pracovným názvom Gabčíkovo – Chľaba. Súčasne projektoval vodné diela na Váhu, VD Ilava, VD Ladce, VD Dubnica. V r. 2003 získal Plaketu akademika Bellu za celoživotné dielo a významný príspevok k rozvoju Stavebnej fakulty STU v Bratislave. Je držiteľom najvyššieho vyznamenania Ministerstva školstva SR Veľkej medaily sv. Gorazda za celoživotné dielo. V r. 2007 mu bolo udelené Čestné občianstvo TTSK. Pri príležitosti 100. narodenín mu obec Boleráz udelila čestné občianstvo.

156/

12. 7.

Krasko, Ivan Dr. Ing.

vl. menom **Botto, Ján**

pseud. **Janko Cigáň, K. B. študent, J. Cigáň, Bohdana J. Potokinová, Janko C.**

12. 7. 1876 Lukovištia – 3. 3. 1958 Bratislava

150. výročie narodenia

básnik

Študoval chemické inžinierstvo na ČVUT v Prahe (Česko). Tu sa aktívne zapojil do činnosti študentského spolku Detvan. Pôsobil v Kloboukoch, Slanom (Česko), Bratislave a od r. 1943 v Piešťanoch. Prívrženec československej štátnosti. Venoval sa, vedeckej práci v oblasti chémie, pričom mu bol v r. 1923 udelený titul doktor technických vied. Jeho poetické dielo patrí ku klasickým hodnotám slovenskej literatúry, patrí k zakladateľským osobnostiam modernej slovenskej lyriky, vedúcim predstaviteľom moderny a slovenského symbolizmu. Jeho prvé básne vznikali ešte počas štúdia na gymnáziu. Vo svojich dielach sa venuje problematike sociálnej nespravodlivosti, pomadžarčovaniu a zotročovaniu slovenského národa, pasivity mladej generácie. Jeho básne boli preložené do mnohých jazykov a niektoré boli zhudobnené.

157/

15. 7.

Pospíšil, Jozef

29. 4. 1897 Siladice – 15. 7. 1976 Bratislava

50. výročie úmrtia

akademický sochár

Študoval na AVU v Prahe (Česko). V r. 1927 bol na študijnej ceste v Paríži (Francúzsko). Potom sa usadil v Bratislave. V r. 1931 založil Združenie slovenských umelcov a bol jeho predsedom až do jeho rozpustenia v r. 1940. Je autorom pamätníkov viacerých slávnych osobností, napr. Ľudovíta Štúra v Bánovciach nad Bebravou, Antona Bernoláka v Nových Zámkoch, ap. Nad obcou Haniska na východnom Slovensku sa týči jeho monumentálny pomník roľníckeho povstania. V r. 1974 získal titul Zaslúžilý umelec.

158/

Rosina, Jozef doc., PhDr., CSc.

15. 7. 1926 Grabštejn, Česko – 17. 8. 2002 Trnava

100. výročie narodenia

psychológ, vysokoškolský pedagóg

Gymnázium absolvoval v Trenčíne. Na UK v Bratislave získal doktorát filozofie. Počas štúdií sa začal venovať psychológii. Pôsobil ako psychológ vo Vítkovických železiarňach v Ostrave (Česko). V r. 1953 – 1960 pôsobil ako profesor pedagogiky a psychológie na Strednej pedagogickej škole v Trnave. V Trnave pôsobil do r. 1964 na Pedagogickom inštitúte a potom prešiel na Pedagogickú fakultu UK. Tu vznikla aj katedra psychológie, kde pracoval až do r. 1986. Venoval sa aj publikačnej a vedeckej činnosti. Bol autorom a spoluautorom viacerých stredoškolských učebníc a vysokoškolských skrípt. V r. 1986 – 1991 pôsobil na UK v Bratislave. Bol súdnym znalcom v oblasti psychológie. V r. 1991 – 1998 prednášal forenznú psychológiu na Trnavskej univerzite.

159/

Šimončíč, František Vladimír

15. 7. 1841 Dechtice – koniec mája 1915 Enying, Maďarsko

185. výročie narodenia

prekladateľ

Maturoval na gymnáziu v Trnave, vstúpil do seminára v Ostrihome (Maďarsko). Tu sa schádzal so slovenskými spolužiakmi a napísal po slovensky knihu o výchove, za čo ho vylúčili. Odišiel do Ruska, bol vychovávateľom v rodine bohatého obchodníka. Prekladal zo slovenčiny do ruštiny, dostal sa do kontaktu s L. N. Tolstojom a dr. Makovickým. Keď cárske úrady naliehali, aby požiadal o ruské občianstvo, vrátil sa na Slovensko, do Chtelnice, kde žila jeho sestra. Ovládal viacero cudzích jazykov, prispieval do slovenských časopisov. Zozbieral a znotoval 330 piesní z okolia Dechtíc. Po vypuknutí 1. sv. vojny ho v septembri 1914 zatkli a odsúdili ako ruského špióna na doživotie. Zomrel vo väzení.

160/

16. 7.

Škarnicel-Hlohovský, Belo

26. 11. 1917 Hlohovec – 16. 7. 1981 Frankfurt nad Mohanom, Nemecko

45. výročie úmrtia

cestovateľ, reportér

Priekopník slovenského cestopisu. Dosiahol právnické vzdelanie, ale napokon svoju životnú dráhu spojil s cestovaním a písaním cestopisných kníh. Známy je najmä staršej generácii,

pretože jeho najznámejšie diela vyšli ešte pred jeho emigráciou v r. 1949. Dovtedy pracoval ako reportér týždenníka Nový svet. Veľký ohlas v zahraničí mala jeho prvotina Taká si Európa (1946) o jej obyvateľoch poznačených 2. sv. vojnou. Druhá kniha Afrika čierna a biela bola vydaná v r. 1947. Po opustení republiky sa na dlhé roky odmlčal a až treťou knihou Láska, hry a dobrodružstvá, ktorá vyšla v r. 1992, sa vrátil do povedomia slovenskej čitateľskej verejnosti. Je to jeho autobiografia, kde opisuje svoj život v Monte Carle (Monako) a v Paríži (Francúzsko). V r. 1958 sa usadil v malom mestečku pri Frankfurte nad Mohanom. V rodnom meste Hlohovec mu bola odhalená pamätná tabuľa v r. 2008 (autor V. Vadovský), ktorá je inštalovaná na priečelí jeho rodného domu.

161/

18. 7.

Ivanková, Elena

18. 7. 1871 Trnava – 26. 10. 1941 Praha, Česko

155. výročie narodenia

pisovateľka, publicistka

Strednú školu navštevovala v Trnave, učiteľský ústav v Bratislave. Bola učiteľkou a vychovateľkou v meštianskych rodinách v Trnave. Je autorkou vyše 130 próz, zväčša poviedok, fejtónov. Písala do Slovenských pohľadov, Národných novín, Živeny a Vesny.

162/

23. 7.

Greguš, Jozef Ing.

23. 7. 1916 Košolná – 16. 5. 1967 Trnava

110. výročie narodenia

vinohradnícky odborník, publicista

Študoval na Vyššej ovocinársko-vinohradníckej škole v Mělníku (Česko). V r. 1960 ukončil Vysokú školu poľnohospodársku v Nitre. Od r. 1962 prednášal na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Autor článkov a publikácií o ošetrovaní viniča, mechanizácii obrábania pôdy vo vinohradoch, o reze a štepení viniča.

163/

24. 7.

Nováková, Viera

24. 7. 1906 Jarná, m. č. Cífer – 27. 7. 2003 Bratislava

120. výročie narodenia

stredoškolská pedagogička

Študovala na učiteľskom ústave uršulíniok v Trnave a neskôr si doplnila vysokoškolské vzdelanie s aprobáciou slovenčina, dejepis a zemepis. Ako učiteľka pôsobila v Jablonci, Bukovej, Šenkviaciach, v Šamoríne bola riaditeľkou školy. Posledným a najdlhším pôsobiskom bola Trnava. Najskôr učila na meštianskej škole a až do dôchodku vo veku 74 rokov pôsobila na Strednej ekonomickej škole v Trnave. Bola veľkou znalkyňou literatúry a autorkou učebníc slovenčiny.

164/

Sambucus, Ján

tiež **Baza Ján, Bodza Ján, Panonnius Tyrnaviensis Ján, Sambocius Benedicti Ján, Samboky Ján, Zsámbéki Ján**

24. 7. 1531 Trnava – 13. 6. 1584 Viedeň, Rakúsko

495. výročie narodenia

básnik, polyhistor, pedagóg

Študoval na univerzitách vo Viedni (Rakúsko), Lipsku, Wittenbergu, Ingolstade (Nemecko), Štrasburgu a Paríži (Francúzsko), kde dosiahol titul majstra slobodných umení. Neskôr sa venoval štúdiu medicíny na univerzite v Padove a Bologni (Taliansko), dosiahol licenciát lekárskeho vied. Od r. 1564 bol dvorným historikom Ferdinanda I. a venoval sa zbieraniu starých rukopisov a tlačí. Okrem toho pôsobil ako profesor na viedenskej univerzite a aj ako lekár. Bol vlastníkom veľkej knižnice, ktorá obsahovala vyše 600 rukopisov a 3000 tlačených diel. Významná stredoeurópska humanistická osobnosť. Patrí medzi najznámejších rodákov a mecenov mesta Trnava, je po ňom pomenovaná ulica.

165/

Varečka, Oto

24. 7. 1921 Cífer – 1. 3. 1973 Jur pri Bratislave

105. výročie narodenia

divadelný a rozhlasový režisér

Už v mladosti bol aktívny ako recitátor, neskôr ako amatérsky herec a režisér Dramatického krúžku Janka Palárika. V r. 1943 pod pseudonymom Ján Cíferký napísal divadelnú hru Brázdy. Vyštudoval herectvo na VŠMU, v r. 1949 absolvoval diaľkové štúdium v odbore réžia. V rozhlase režíroval detské hry, neskôr aj rozhlasové hry svetových dramatikov.

166/

26.7.

Dobšovič, Štefan

pseud. **Dobša, Dobšových, Dobšovich**

7. 6. 1844 Dolné Orešany – 26. 7. 1916 Trnava

110. výročie úmrtia

básnik, publicista, učiteľ

Študoval v Trnave, učiteľ v Piešťanoch, Pustých Úľanoch, v závere v Trnave. Autor vlasteneckých, oslavných a lyrických básní a národných polemík, ktorými protestoval proti maďarizácii. Publikoval najmä v Národnom hlásniku a Národných novinách.

167/

27. 7.

Hudcovič, Aurel MUDr.

27. 7. 1911 Šúrovce – 31. 10. 1981 Bratislava

115. výročie narodenia

lekár

Študoval na gymnáziu v Trnave a Ružomberku, medicínu v Bratislave. Najprv pôsobil ako bankový lekár v Handlovej, neskôr v Bratislave. Od r. 1961 vedúci Katedry gynekológie

Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Autor a spoluautor vysokoškolských učebníc, odborných štúdií a článkov. Medzinárodne uznávaný expert.

168/

Nižnánsky, František MVDr.

27. 7. 1911 Brestovany – 21. 12. 1967 Bratislava

115. výročie narodenia

veterinár, vysokoškolský pedagóg, akademik

Gymnázium študoval v Trnave, Vysokú školu zverolekársku v Brne (Česko). Ako praktický veterinár pôsobil v Čechách, potom v Štátnom žrebčine v Nitre. V r. 1942 – 1958 bol riaditeľom Štátneho veterinárneho diagnostického ústavu, od r. 1959 vedúcim vedeckým pracovníkom laboratória experimentálneho veterinárstva ČSAZV v Bratislave. Zaoberal sa veterinárnou mikrobiológiou, patologickou anatómiou a histológiou. Napísal viac ako 200 vedeckých prác a bol spoluautorom viacerých monografií a učebníc. Brat spisovateľa Jozefa Nižnánskeho.

169/

Pöstenyi, Ján

pseud. **Bohuznámy, Ján Ladislav Kuklovan, J. P. Kysucký, Kuklovan**

27. 7. 1891 Kuklov – 26. 10. 1980 Trnava, poch. Kuklov

135. výročie narodenia

historik, kňaz

Študoval na gymnáziách v Skalici, Trnave a Kečkeméte (Maďarsko). V r. 1909 – 1915 v seminári v Nitre. Potom pôsobil ako kaplán v Dubnici, Kysuckom Novom Meste, Trenčianskej Teplej. Správca Spolku sv. Vojtecha v Trnave v r. 1920 – 1957, potom poradca v jeho archíve a knižnici, v r. 1938 pápežský prelát. Organizátor literárnych, cirkevných a vydavateľských podujatí, redaktor časopisov a náboženských diel. Vo vedeckovýskumnej práci sa sústredil na dejiny Trnavy, jej univerzity a Spolku sv. Vojtecha. Vo funkcii doživotného správcu spolku zreorganizoval a rozšíril jeho činnosť a pôsobnosť. Založil pri ňom Literárnovedný odbor, osobitné Múzeum F. R. Osvalda a Slovenskú katolícku akadémiu. Angažoval sa aj v spoločensko-politickom a kultúrnom živote, poslanec Krajského zastupiteľstva.

170/

31. 7.

Nečasák, Michal Karol

26. 9. 1865 Šaštín-Stráže – 31. 7. 1936 Bratislava

90. výročie úmrtia

Ľudovýchovný pracovník, publicista, botanik

Gymnázium absolvoval v Skalici, teológiu študoval v Ostrihome (Maďarsko), v r. 1890 ho vysvätili za kňaza. Pôsobil ako kaplán v Uníne, ako farár a dekan v Borskom sv. Mikuláši, od r. 1926 sa stal pronotárom, kanonikom Trnavskej kapituly, generálnym vikárom a diecéznym škôldozorcom. V Borskom sv. Mikuláši dal renovovať rodný dom Jána Hollého, založil potravný a úverový spolok, propagoval moderné hospodárstvo a ovocinárstvo. Zaoberal sa aj technológiou oberania a skladovania ovocia. Publikoval odborné a protialkoholické články, prekladal náboženskú literatúru z nemčiny. Vyznal sa aj v liečivých bylinách, jeho herbár sa

nachádzal v učiteľskom ústave v Ostrihome a zlomok v Trnave. V r. 1920 – 1927 zastával funkciu podpredsedu Spolku sv. Vojtecha. Mal veľkú zásluhu na tom, že do Šaštína prišli v r. 1924 saleziáni.

171/

AUGUST

1. 8.

Chmelo, Kornel MUDr.

10. 2. 1917 Žiar nad Hronom – 1. 8. 1996 Piešťany

30. výročie úmrtia

Lekár

Lekársku fakultu absolvoval v r. 1941. V r. 1969 prišiel do Piešťan, do r. 1977 primár detského oddelenia nemocnice, potom obvodný detský lekár. Založil sieť detských poradní ako jednu z prvých na Slovensku. Čestný občan mesta Piešťany in memoriam za jeho humánny prístup k ľuďom a všestrannú starostlivosť. Za rok 2011 získal Cenu biskupa Pavla Jantauscha in memoriam za celoživotný prínos v oblasti vedy.

172/

2. 8.

Minarovič, Jozef

2. 8. 1931 – 23. 11. 2009 Trnava, poch. Suchá nad Parnou

95. výročie narodenia

kapelník

Dlhoročný kapelník dychovej hudby Suchovanka (1968 – 2000). Vychoval dorast a udržal kapelu aj v neľahkých časoch jej pôsobenie. Pôsobil aj v hudobnej skupine hudobníkov – dôchodcov DODO band.

173/

3. 8.

Svobodová, Etela

pseud. **E. S. Trnavská**

25. 11. 1903 Banská Štiavnica – 3. 8. 1986 Trnava

40. výročie úmrtia

spisovateľka

Študovala na Učiteľskom ústave v Trnave, neskôr pôsobila ako učiteľka v Trnave. Venovala sa písaniu povestí a kníh pre deti mládež.

174/

5. 8.

Krchňák, Alfonz Pavel

5. 8. 1736 Bohdanovce nad Trnavou – 18. 3. 1816 Trnava

290. výročie narodenia

cirkevný a kultúrny dejateľ

V Trnave dva roky študoval filozofiu a štyri roky teológiu. V r. 1758 bol vysvätený za kňaza a odchádza do Šoprone (Maďarsko) za výpomocného profesora filozofie. V r. 1764 – 1765 bol už riadnym profesorom v Nitre. V r. 1769 – 1776 pôsobil ako profesor teológie v Trnave. V r. 1783 – 1784 bol predstaveným v kláštore na Svätej Kataríne pri Naháči. V r. 1794 bol zvolený za provinciála a pôsobil v Bratislave. V r. 1803 bol druhýkrát zvolený za provinciála. V r. 1806 odišiel na odpočinok do Trnavy. Bol blízkym spolupracovníkom významného bernolákovského spisovateľa Jána Vojtecha Šimka.

175/

6. 8.

Boorová-Krahulcová, Ľubica

24. 7. 1960 Trnava – 6. 8. 1991

35. výročie úmrtia

novinárka, poetka

Študovala na Gymnázium Jána Hollého v Trnave. Aktívne pracovala v redakčnej rade školského časopisu Blesk, do ktorého pravidelne prispievala. Po štúdiu žurnalistiky na Filozofickej fakulte UK v Bratislave pracovala ako redaktorka podnikových novín Sklo, neskôr ako redaktorka časopisu Kultúra a život Trnavy. Venovala sa aj vlastnej tvorbe. Výber básní však vyšiel až po jej nečakanej smrti pod názvom Som aká som.

176/

7. 8.

Bencúrová, Perica (rod. Didoličová)

6. 3. 1880 Selca, Chorvátsko – 7. 8. 1971 Trnava, poch. Martin

55. výročie úmrtia

Spisovateľka

Ľudovú školu navštevovala v Selci na ostrove Brač, absolvovala dievčenský inštitút v Splite (Chorvátsko). Ako 15-ročná sa zoznámila s Martinom Kukučinom, ktorý pôsobil ako lekár v Selci, v r. 1904 uzavreli sobáš. Do r. 1906 bývali na Brači (Chorvátsko), v r. 1906 – 1922 v Južnej Amerike, v r. 1922 – 1924 na Slovensku, v r. 1924 – 1925 v bývalej Juhoslávii. Po smrti manžela žila u brata v Prahe (Česko), neskôr u netere, na sklonku života s opatrovníčkou v Trnave. V miestach svojho pôsobenia sa venovala podpore kultúrneho a národného hnutia. Autorka spomienkových črt Niekolko rozpomienok na môjho muža, v ktorých zobrazila časť ich spoločného života.

177/

Dian, Jozef

7. 8. 1956 Nová Baňa – 13. 11. 2014 Trnava

70. výročie narodenia

športovec, tréner

Za FC Spartak Trnava odohral 240 zápasov a strelil 32 gólov. V A-mužstve Spartaka Trnava debutoval v sezóne 1975 – 1976. Neskôr bol športovým riaditeľom mládeže Spartaka Trnava

a asistentom trénera Vladimíra Ekharda v druholigovej juniorke. Predtým pôsobil najmä v mládeži trnavského klubu.

178/

8. 8.

Baráthová, Cecília

vl. menom **Kondrcová, Cecília** rehoľným menom **sestra Makária**

8. 8. 1911 Brestovany – 20. 1. 1985 Crown Point, USA

115. výročie narodenia

rehoľníčka

Absolvovala kláštornú školu mníšok uršulínok v Trnave. Od r. 1926 sa ako mníška venovala opatrovateľskej činnosti, najskôr v sirotinci sv. Vincenta, neskôr v materskej škole, súčasne v štátnej škole pre hluchonemé deti, od r. 1944 na detskej klinike v Bratislave, po emigrácii v r. 1952 rehoľníčka v kláštore v Obernzelli (Nemecko), od r. 1954 v USA, najskôr v Oaklande, potom od r. 1960 v Gare, kde prednášala, prispievala do rôznych periodík, spolupracovala so slovenskými spolkami, napokon v Crown Pointe. Autorka biograficky zameranej práce *Deliverance of Sister Cecilia, as told to William Brinkley* (Vyslobodenie sestry Cecílie, ako povedal William Brinkley, 1954). Približuje časť života a útek pred totalitným režimom. V r. 1955 bola v USA spracovaná televízna adaptácia jej knihy. Slovenské vydanie knihy pod názvom *Útek sestry Cecílie* vyšlo v r. 2011.

179/

11. 8.

Matzner, Hugo

11. 8. 1881 Liptovský Hrádok - 27. 6. 1948 Trnava

145. výročie narodenia

advokát

Študoval v Trnave na gymnáziu a potom právo v Budapešti (Maďarsko). Za člena advokátskej komory ho prijali 14. 4. 1910. Advokátsku kanceláriu mal neďaleko radnice v Trnave. Stal sa členom mestského zastupiteľstva a v r. 1919 - 1938 pracoval v rôznych funkciách. Hugo Matzner bol v Trnave známy ako "advokát chudobných" a právnu pomoc poskytoval mnohokrát bezplatne. V r. 1931 ho vymenovali za verejného notára. Za roky svojho pôsobenia si získal uznanie medzi obyčajnými ľuďmi aj v radoch politických protivníkov.

180/

14. 8.

Plechlo, Dezider

14. 8. 1886 Trnava – 27. 12. 1966 Modra

140. výročie narodenia

publicista, právnik

Študoval na gymnáziu v Trnave, na Právnickej akadémii v Bratislave a na Právnickej fakulte v Budapešti (Maďarsko). Od r. 1913 advokát v Trnave. Dlhoročný predseda kresťanského

združenia roľníctva. Člen mestského zastupiteľstva a správy Spolku sv. Vojtecha. Autor právnickej úvahy o cirkevných veľkostatkoch, patronátom práve.

181/

Sandtner, Štefan

pseud. **Adam Výška, Ján Brest, Fidel Čas, Cyril Hora, Peter Skala, Dominik Vrba, Ferko Vek**

30. 4. 1916 Pezinok – 14. 8. 2006 Bratislava

20. výročie úmrtia

saleziánsky kňaz, básnik, prekladateľ, redaktor

V r. 1934 vstúpil do saleziánskej rehole. Maturoval na gymnáziu v Kláštore pod Znievom v r. 1938. V r. 1939 – 1943 študoval teológiu na Pápežskej gregoriánskej univerzite v Ríme (Taliansko). Za kňaza bol vysvätený v r. 1943. V r. 1943 – 1945 prednášal teológiu v Hronskom Sv. Beňadiku a v r. 1945 – 1950 pôsobil ako školský radca v študentáte v Trnave, Hodoch pri Galante a Šaštíne. Súčasne bol poslucháčom Filozofickej fakulty UK v Bratislave (odbor filozofia a slovenčina). Vo februári 1952 bol odsúdený na pätnásť rokov za velezradu. Prešiel väznicami v Leopoldove, Bratislave, Ilave a Mírove (Česko). Prepustili ho v r. 1960. V r. 1960 – 1968 pracoval ako skladník, od r. 1968 žil v Pezinku a Bratislave, po novembri 1989 v saleziánskom dome v Bratislave a redigoval časopis Don Bosco. Po r. 1989 vydal dvanásť knižných diel vlastnej tvorby a viac ako päťdesiat prekladov francúzskych, nemeckých, českých a talianskych autorov. Od r. 1994 bol členom Spolku slovenských spisovateľov. Za zbierku básní *Stromy* získal literárnu cenu udelenú v r. 1996 VÚB. Rada pre vedu, vzdelanie a kultúru KBS mu vo februári 2006 udelila Cenu Fra Angelico.

182/

Zachar, Viliam Ing., CSc.

28. 11. 1925 Smržovka, Česko – 14. 8. 1986 Trnava

40. výročie úmrtia

ekonóm, pedagóg

Po maturite absolvoval Vysokú školu obchodnú v Bratislave. Neskôr prišiel do Trnavy, kde v r. 1953 – 1960 pôsobil ako zástupca riaditeľa na SEŠ v Trnave, v r. 1961 – 1970 ako odborný asistent na PdF UK v Trnave. Ovládal viacero cudzích jazykov. V r. 1970 – 1986 pôsobil ako odborný poradca na Úrade vlády SSR v Bratislave a ako lektor najvyšších vládnych inštitúcií. Pravidelne publikoval v odborných časopisoch. V r. 1985 získal štátne vyznamenanie Za zásluhy o výstavbu.

183/

15. 8.

Pavetiš, Ľudovít Mons.

15. 8. 1886 Zillingtal, Rakúsko – 10. 2. 1963 Cífer

140. výročie narodenia

kňaz

Väčšiu časť svojho života prežil na Slovensku. Po vysviacke v r. 1909 začal pôsobiť v Hontianskych Trst'anoch, potom ako kaplán v Piešť'anoch a napokon v Cíferi, kam prišiel v júni

1918. Počas vyše 44-ročného pôsobenia okrem pastoračnej činnosti sa venoval práci v jestvujúcich náboženských spolkoch a angažoval sa i pri kultúrno-spoločenskom dianí v obci. Vrcholom jeho snaženia bolo postavenie 8-triednej rímskokatolíckej školy a nového kostola sv. Michala. Za jeho pastoračnú činnosť mu bol udelený čestný titul assesor a v r. 1942 dostal hodnosť pápežský komorník. O rok neskôr bol menovaný za cirkevného poradcu – konzultanta v cirkevnej rade. Čestný občan obce Cífer in memoriam, najvýraznejšia osobnosť obce 20. storočia.

184/

Zednikovič, Marián

15. 8. 1951 Bratislava – 5. 5. 2007 Bratislava

75. výročie narodenia

herec

Známy divadelný a filmový herec, ktorý v r. 1974 – 1979 pôsobil v Trnave ako člen súboru Divadla pre deti a mládež. Bol zakladajúcim členom divadla Astorka Korzo '90. Niekoľko rokov úspešne organizoval Letné Shakespearovské slávnosti na Bratislavskom hrade. V r. 2007 dostal Cenu Literárneho fondu za celoživotnú tvorbu in memoriam.

185/

17. 8.

Vajanský, Svetozár Hurban

vl. menom **Hurban, Svetozár Miloslav**

16. 1. 1847 Hlboké – 17. 8. 1916 Martin

110. výročie úmrtia

básnik, spisovateľ, publicista, advokát

Ľudovú školu navštevoval v Hlbokom, maturoval v Banskej Bystrici. Na právnickej akadémii študoval v Bratislave a advokátsku skúšku zložil v Budapešti (Maďarsko). Ako koncipient pracoval v Trnave, Pešti (Maďarsko), Bratislave a ako advokát pôsobil v Skalici, Viedni (Rakúsko), Bratislave, Námestove a v Liptovskom Mikuláši. Pracoval aj ako šéfredaktor Národných novín, redaktor časopisu Orol, Slovenské pohľady, majiteľ a zodpovedný redaktor mesačníka Rodina a škola v Martine. Písal poéziu, neskôr prozaické diela. Medzi najznámejšie patrí Suchá ratolesť, Koreň a výhonky, Letiace tiene.

186/

18. 8.

Agnelli, Juraj Imrich

okolo 1690 Šaštín-Stráže – 18. 8. 1756 Trnava

270. výročie úmrtia

kronikár, cirkevný hodnostár

Filozofiu a teológiu študoval na Trnavskej univerzite. Potom pôsobil ako kaplán vo Veľkých Levároch, Šaštíne, Opatovciach nad Žitavou, Holíči. V r. 1740 ostrihomský kanonik, v r. 1741 riaditeľ seminára v Trnave, titulárny opát, apoštolský protonotár. Autor kroniky, kde zachytil 50-ročnú históriu seminára sv. Štefana.

187/

19. 8.

Čaplár, Benedikt

tiež **Csaplár, Benedek**

pseud. **G. Árpádfi, Füzesi, Márton Edelényi, A. G. Etelközy, J. Pusztaszeri, A. G.**

Magánlaki, D. Ürmös, Karcsanyéki

3. 1. 1821 Dunajská Streda – 19. 8. 1906 Budapešť, Maďarsko

120. výročie úmrtia

kultúrny historik, pedagóg, piarista

Študoval na gymnáziu v Nových Zámkoch, Bratislave, Trnave. V r. 1836 vstúpil do piaristickej rehole v Prievidzi. V r. 1840 – 1841 študoval teológiu, históriu, klasické a moderné jazyky v Bistriči (Rumunsko), filozofiu na univerzite v Koložvári (Rumunsko), teológiu v Nitre. Učil na gymnáziu v Prievidzi, Podolínci, Nitre, Svätom Jure, Koložvári, Mosonmagyaróvári (Maďarsko), Leviciach, Budíne, riaditeľ gymnázia v Tate (Maďarsko). Od r. 1870 pôsobil v budapeštianskom kláštore. Venoval sa histórii, estetike, pedagogike, jazykom (ovládal dobre i slovenčinu). Autor vyše 20 knižných prác, desiatok štúdií článkov v odbornej a náboženskej tlači. Člen a funkcionár Uhorskej historickej spoločnosti, Spoločnosti sv. Štefana.

188/

20. 8.

Behúnek, Alojz

pseud. Kolinovich, Šenkvičan

20. 8. 1846 Šenkvice – 6. 1. 1932 Lančár

180. výročie narodenia

kňaz

Rímskokatolícky kaplán a administrátor v Smoleniciach, neskôr farár v Lančári. Funkcionár Spolku sv. Vojtecha. Prispieval najmä do náboženských novín a časopisov, prekladal náboženské práce z nemčiny.

189/

Hanakovič, Štefan

20. 8. 1931 Košolná - 10. 6. 2020 poch. Martin

95. výročie narodenia

knihovník, bibliograf, publicista

Gymnázium začal študovať v Šaštíne a maturoval v Galante. Vyštudoval knihovníctvo na FiF UK v Bratislave. Po skončení štúdia pracoval v Matici slovenskej v Martine. V r. 1991 sa stal tajomníkom Matice slovenskej a v r. 1992 - 1993 vykonával funkciu správcu. Od apríla 1993 bol riaditeľom Spolku sv. Vojtecha v Trnave. V r. 2003 - 2005 bol riaditeľom Historickej diecéznej knižnice Štefana Moysesu v Kláštore pod Znievom. V edičnej činnosti sa zaslúžil o vydanie viacerých publikácií, najmä o rekordné vytlačenie Katechizmu katolíckej cirkvi. Za túto knihu dostal Cenu Slovenského literárneho fondu. Je autorom viacerých kníh, napr. Dejiny Spolku svätého Vojtecha, Dr. Andrej Radlinsky - kútsky farár, Senohrad 1135 - 2010. Napísal desiatky textov k piesňam viacerých autorov a niektoré vlastné texty aj zhudobnil. Získal viacero ocenení - Zlatú plaketu obce a čestné občianstvo obce Kúty, Cenu mesta Trnava a mesta

Martin a Biskupského úradu Ostrihom (Maďarsko). V r. 2010 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK.

190/

Skukálek, Rudolf

20. 8. 1931 Trnava – 26. 7. 2008 Falkenberg, Nemecko

95. výročie narodenia

textár, básnik

Vyštudoval filozofiu v Bratislave a už popri štúdiu sa začal venovať literárnej tvorbe. Pracoval v časopisoch Svet socializmu, Slovenské pohľady, Mladá tvorba. Venoval sa i prekladaniu. Napísal tri divadelné hry. Jeho pôsobenie v populárnej hudbe začalo spolupracou na textoch k predstaveniam Tatra revue (1958 – 1962). Od r. 1967 pracoval v Československom rozhlasе v Bratislave v redakcii zábavnej hudby. Spolupracoval so skupinou Prúdy a Mariánom Vargom na tvorbe albumu *Zvonky, zvoňte vrátane titulnej skladby S rukami vo vreckách*. V r. 1968 vystúpil s kritickým prejavom na konferencii Zväzu slovenských spisovateľov. Koncom roka 1968 emigroval, najprv bol vo Viedni (Rakúsko), potom v Nemecku. V januári 1972 začal pracovať v rádiu Slobodná Európa v Mníchove (Nemecko). Pri atentáte na redakciu vysielania pre Československo v r. 1981 bol ťažko ranený. Utiahol sa na vidiek v Bavorsku (Nemecko), kde prežil posledné obdobie života.

191/

21. 8.

Blažek, Vincent

9. 2. 1900 Križovany nad Dudváhom – 21. 8. 1971 Križovany nad Dudváhom

55. výročie úmrtia

organizátor kultúrno-osvetového života

Učiteľ, správca ľudovej školy, hudobník (zvlášť organista). Zakladateľ súboru dychovej hudby a spevokolu, zberateľ ľudových piesní, zakladateľ dobrovoľného hasičského zboru a Červeného kríža, knihovník a kronikár obce.

192/

Matulay, Ctibor

21. 8. 1916 Trnava – 17. 2. 1995 Banská Bystrica

110. výročie narodenia

archivár, pedagóg

V Banskej Bystrici pôsobil ako pedagóg na obchodnej akadémii, od r. 1954 pracoval v Pôdohospodárskom archíve v Banskej Bystrici - Radvani, po zlúčení so Štátnym archívom bol jeho riaditeľom (1956 – 1962). V r. 1968 – 1982 riaditeľ Okresného archívu v Banskej Bystrici. Autor katalógu administratívnych a súdnych písomností 1255 – 1536, ktorý vyšiel pod názvom *Mesto Banská Bystrica*. Prekladal z ruštiny a nemčiny.

193/

Pekarič, Eduard prof., MUDr., DrSc

21. 8. 1926 Hlohovec – 13. 11. 2009 Bratislava

100. výročie narodenia

lekár

Vysokoškolské štúdium medicíny ukončil v r. 1951. V r. 1953 nastúpil ako odborný asistent na Lekárskej fakulte UK v Bratislave na neurochirurgickom oddelení a na Klinike pediatrickej chirurgie v Bratislave, ktorú od r. 1990 viedol ako jej prednosta. Bol špičkovým odborníkom v chirurgii. Prednášal v mnohých európskych štátoch a v USA. Bol čestným členom viacerých zahraničných lekárskejších spoločností a členom redakčnej rady prestížneho svetového odborného časopisu *Journal of Pediatric Surgery*. Dlhšiu dobu pracoval na odborných pracoviskách v Anglicku. Ako jediný Slovák bol zvolený za člena výboru Britskej asociácie detských chirurgov (BAPS). Ako vysoko uznávaný odborník vykonával náročné operácie v Anglicku, Švédsku, Francúzsku, Rakúsku a na Cypre.

194/

25. 8.

Suchán, Ľudovít

25. 8. 1921 Trstín – 4. 1. 2005 Beppu, Japonsko

105. výročie narodenia

kňaz, misionár

Študoval na gymnáziu v Šaštíne a Trnave, teológiu v Hronskom Beňadiku a Žiari nad Hronom, kde bol v r. 1949 vysvätený za kňaza. Po emigrovaní do Talianska študoval v Turíne cirkevné právo. Do Japonska odišiel v r. 1954. V Tokiu pôsobil v saleziánskom seminári ako profesor cirkevného práva, morálnej teológie a liturgie. Potom pracoval na ostrove Kjúšú v meste Beppu (Japonsko), kde bol provinciálnym delegátom saleziánskej misie pre okres Oita, ako aj správcom katedrály a riaditeľom biskupskej kancelárie. Počas misijnej činnosti najdlhšie pôsobil v Tokiu (Japonsko). Napísal malú knižku hexametrov *Posledný makovník* v západoslovenskom nárečí, ktorá vyšla v r. 2003 na Slovensku.

195/

31. 8.

Zelliger, Jozef

21. 10. 1837 Senica – 31. 8. 1886 Trnava

140. výročie úmrtia

pedagóg

Navštevoval gymnázium v Skalici, Bratislave, Nových Zámkoch. Ako učiteľ pôsobil v Starej Turej, Veľkých Levároch, Zohore. Od r. 1865 bol riaditeľom sirotinca v Malackách, kde založil a viedol miestny spevokol. Neskôr pôsobil na učiteľskom ústave v Trnave, v nasledujúcom roku sa stal riaditeľom. Tento učiteľský ústav bol posledným v bývalom Uhorsku, na ktorom sa do r. 1885 vyučovala raz týždenne jedna hodina slovenčiny. V Trnave bol aj predsedom spolku učiteľov. Napísal, zostavil, preložil veľa pedagogických a iných odborných prác hlavne po slovensky, ale aj po maďarsky a nemecky. Redigoval výročné správy Učiteľského ústavu v Trnave. Prispieval do časopisu *Cyrrill a Method, Obzor, Priateľ školy a literatúry, Tatan*.

196/

SEPTEMBER

1. 9.

Jelínek, Václav

1. 9. 1731 Praha, Česko – 17. 7. 1823 Trnava

95. výročie narodenia

kníhtlačiar

Od r. 1764 žil v Trnave, od r. 1788 majiteľ tlačiarne. V rokoch 1788 – 1841 vytlačil viac ako 800 titulov kníh, z toho viac ako 200 v slovenčine. Vydal významné diela bernolákovcov. Prostredníctvom tlačiarne sa významne zúčastňoval na kultúrno-literárnom živote v období národného obrodovania.

197/

Lysonek, Anton

1. 9. 1921 Madunice – 1. 6. 1980 Madunice

105. výročie narodenia

herec, bábkoherec

Pôsobil v divadle v Žiline a Nitre. Jeho komediálne kreácie sa vyznačovali dynamickosťou a výraznou mimikou. Autor bábkovej hry Kapsa, potras sa! a hry na motívy ľudovej rozprávky Figliar Matej.

198/

2. 9.

Alkus, Štefan

2. 2. 1918 Cleveland, USA – 2. 9. 1986 Hlohovec

40. výročie úmrtia

športovec

V r. 1923 sa vrátil z USA s matkou na Slovensko. Už v mladosti vynikal talentom v behu, hlavne na dlhé vzdialenosti. Svoj prvý maratónsky beh absolvoval ako 18-ročný. Svoj najlepší maratónsky čas 2 hod. 20 minút zabehol na maratóne v Prahe (Česko). Zúčastňoval sa aj na košickom Medzinárodnom maratóne mieru, ktorý aj raz vyhral. Používal najjednoduchšie tréningové metódy bez odborných znalostí. Od r. 2001 organizuje Mestský klub Slovenského orla v Hlohovci na jeho počesť bežecké preteky Memoriál Štefana Alkusa.

199/

Bettelheim, Felix Albert

2. 9. 1861 Hlohovec – 4. 4. 1890 Baltimore, USA

165. výročie narodenia

lekár

Medicínu študoval v San Franciscu (USA). Pôsobil ako lekár vo väznici St. Quentin (USA), v r. 1883 ako hlavný lekár Spoločnosti panamského prieplyvu a železnice. V r. 1889 absolvoval študijný pobyt na viacerých európskych klinikách. Zakladateľ a hlavný lekár prvej nemocnice v Paname. Venoval sa boju proti tropickým chorobám.

200/

Cpin, Štefan

11. 9. 1919 Olcava – 2. 9. 1971 Modra

55. výročie úmrtia

akademický maliar

Významný slovenský ilustrátor a grafik. Vyštudoval SVŠT v Bratislave, odbor kreslenie a maliarstvo u prof. G. Mallého a M. Schurmana. Patril k obľúbeným a uznávaným ilustrátorom kníh pre deti a mládež (Zlatá a Strieborná kniha rozprávok, Čenkovej deti, Janko Hraško, Prázdniny so strýcom Rafaelom a ďalšie). V r. 1941 – 1947 žil a tvoril v Trnave. Spolupracoval s trnavskými vydavateľstvami. V r. 1959, 1964, 1965 a 1968 získal Cenu Fraňa Kráľa.

201/

Havrlík, Svatopluk

22. 6. 1908 Bavorov, Česko – 2. 9. 1966 Praha, Česko

60. výročie úmrtia

akademický maliar, stredoškolský pedagóg

Absolvent reálneho gymnázia v Příbrame (Česko). Študoval na Umelecko-priemyselnej škole, na AVU a na Filozofickej fakulte KU v Prahe (Česko). Učil na gymnáziách v Brne (Česko), Trnave a Bratislave. Autor mnohých krásnych malieb „starej Trnavy“. V r. 1939 bol prinútený opustiť Slovensko.

202/

Polkoráb, Štefan

2. 9. 1896 Pezinok-Cajla – 14. 10. 1951 Bratislava

130. výročie narodenia

akademický maliar

V r. 1911 – 1913 sa pripravoval na výtvarné štúdium u G. Mallého v Bratislave, v r. 1913 – 1917 a v r. 1919 – 1922 študoval na AVU v Prahe (Česko). Jeden čas býval v Suchej nad Parnou, od r. 1926 v Trnave, kde mal aj svoj ateliér. Bol známy svojou portrétnou tvorbou, krajinami a zátišiami z prostredia Trnavy a jej okolia. Zaujal ho aj motív vinohradníckych prác a dedinských detí. V r. 1932 portrétoval v Topoľčiankach prezidenta republiky T. G. Masaryka.

203/

3. 9.

Babušek, Jozef

pseud. **Jozef Schek**

3. 9. 1921 Bratislava – 22. 8. 2013 Piešťany

105. výročie narodenia

karikaturista

Je považovaný za jedného zo zakladateľov slovenského komiksu a moderného kresleného humoru. Neskôr študoval diaľkovo kunsthistoriu, odbor cirkevná architektúra. Začal kresliť pod pseudonymom utvoreným z konca pôvodného priezviska Schek. Preslávil sa najmä

komiksovým seriálom Jožinko, dieťa svojich rodičov,, ktorý vydával v humoristickom časopise Roháč. V r. 2007 sa stal laureátom ocenenia Kultúrna osobnosť roka 2006 mesta Piešťany. Patril medzi najväčšie československé komiksové esá a bol zakladateľom modernej slovenskej karikatúry.

204/

4. 9.

Pantoček, Jozef

tiež **Pantocsek Jozef, Pantotsek Jozef**

19. 10. 1846 Trnava – 4. 9. 1916 Topoľčany-Továrniky

110. výročie úmrtia

lekár, prírodovedec

Medicínu študoval na Lekárskej fakulte v Göttingene a Viedni (Rakúsko). Popri štúdiu medicíny sa venoval aj botanike. Pôsobil ako lekár v Topoľčanoch, neskôr pôsobil ako riaditeľ a hlavný lekár štátnej nemocnice v Bratislave. Priekopník röntgenológie, ako prvý v Uhorsku sa zaoberal mikrofotografiou. V r. 1872 robil výskumy fauny a flóry na Balkánskom poloostrove.

205/

Vid, Ladislav

28. 10. 1619 Mátyus, Maďarsko – 4. 9. 1686 Viedeň, Rakúsko

340. výročie úmrtia

filozof, teológ, stredoškolský, vysokoškolský pedagóg

Člen jezuitskej rehole, katolícky kňaz. Pôsobil na viacerých miestach v Uhorsku, najvýznamnejšiu činnosť však vykonal na Trnavskej univerzite, kde prednášal teológiu, filozofiu a morálku a v r. 1666 – 1668 a r. 1685 – 1686 zastával funkciu rektora tejto vysokej školy.

206/

8. 9.

Kumprecht, Ladislav prof., DrSc.

5. 9. 1905 Uherský Brod, Česko – 8. 9. 1991 Piešťany

35. výročie úmrtia

vedecký pracovník, vysokoškolský pedagóg

Po skončení štúdia na Prírodovedeckej fakulte T. G. Masaryka v Brne (Česko) pôsobil na viacerých školách v Trnave, Trenčíne a Piešťanoch. Publikoval populárno-vedecké články, zostavil učebnice pre poľnohospodárske školy. Od r. 1962 pôsobil ako odborný asistent na Katedre biológie Pedagogickej fakulty UK v Bratislave so sídlom v Trnave. Okrem príspevkov týkajúcich sa biocenóz piešťanského okolia sa zaoberal prevenciou pohybovej sústavy a problémami únavy. Je autorom vysokoškolských skrípt Biológia dieťaťa.

207/

9. 9.

Hrušovský, František prof., PhDr.

17. 9. 1903 Dolné Lovčice – 9. 9. 1956 Cleveland, USA

70. výročie úmrtia

historik, publicista, univerzitný profesor

Študoval na gymnáziu v Trnave, univerzitné štúdium v Prahe (Česko), Krakove (Poľsko) a Bratislave. V r. 1934 ho pápež Pius XI. vyznamenal rytierskym radom sv. Silvestra za zásluhy o rozvoj cirkevnej historiografie. Z poverenia Matice slovenskej v r. 1938 je jedným so spoluzakladateľov Slovenskej národnej knižnice a iniciátorom vzniku Slovenskej bibliografickej spoločnosti. Od r. 1935 začínal postupne spracovávať prvú syntézu slovenských dejín. Vo februári 1945 bol vymenovaný za univerzitného profesora. V marci 1945 emigroval s matičnou delegáciou. V r. 1946 sa dostal do Ríma (Taliansko), v r. 1947 odišiel do USA a usadil sa v Clevelande. Pôsobil ako profesor na vyššej benediktínskej škole v Clevelande, na pôde ktorej založil Slovenský ústav. Až do svojej smrti bol jeho riaditeľom. V r. 1953 bol zvolený za predsedu Slovenskej národnej rady v zahraničí.

208/

10. 9.

Jaura, Miroslav

10. 9. 1901 Doudleby n. Orlicí, Česko – 9. 8. 1974 Trnava

125. výročie narodenia

zbormajster, dirigent

Študoval na Učiteľskom ústave v Modre. Pôsobil v Zohore a Horných Salibách. V r. 1928 – 1951 učiteľ v Trnave, od r. 1951 riaditeľ školy v Hrnčiarovciach nad Parnou. V r. 1931 – 1946 dirigent spevokolu Bradlan v Trnave.

209/

13. 9.

Pastírik, Anton

23. 7. 1924 Nitrianske Hrnčiarovce – 13. 9. 1986 Piešťany

40. výročie úmrtia

osvetový pracovník, publicista

V r. 1944 – 1945 pracoval vo Vedeckej spoločnosti pre zahraničných Slovákov, v r. 1945 – 1950 bol kultúrnym referentom v Bratislave. V r. 1951 – 1954 väznený. V r. 1955 – 1962 pôsobil ako žurnalista a redaktor. Pracoval v oblasti divadelnej a umeleckej kritiky, propagoval slovenské ľudové a divadelné umenie, ochotnícke divadlo. Od r. 1960 bol organizátorom Piešťanského festivalu a spoluorganizátor Sochy piešťanských parkov, Medzinárodného sochárskeho sympózia vo voľnej maľbe, Medzinárodného stretnutia hudobných vedcov v Piešťanoch a Beethovenovských konferencií. Od r. 1964 bol riaditeľom MsKS v Piešťanoch. V tejto funkcii bol 22 rokov. Veľkou mierou sa zaslúžil o rozvoj kultúrneho a spoločenského života v Piešťanoch.

210/

Rudnay, Alexander ThDr.

tiež **Rudnyai, Alexander**

4. 10. 1760 Považany (Svätý Kríž nad Váhom) – 13. 9. 1831 Ostrihom, Maďarsko

195. výročie úmrtia

arcibiskup, spisovateľ

Teológiu a filozofiu študoval v Bratislave, Trnave a Budíne. Za kňaza bol vysvätený v r. 1783 v Trnave. Pôsobil ako kanonik ostrihomského chrámu, rektor trnavského Seminára sv. Štefana, radca a referent Uhorskej dvorskej kancelárie vo Viedni (Rakúsko), sedmohradský biskup. Bol ostrihomským arcibiskupom v Trnave, v r. 1820 preniesol svoje sídlo do Ostrihomu. V r. 1828 získal hodnosť kardinála. V Ostrihome začal s budovaním arcibiskupskej katedrály. Stal sa správcom celého katolíckeho školstva v Sedmohradsku. Hlásil sa k slovenskému pôvodu, patril k najvýznamnejším predstaviteľom prvej fázy slovenského národného obrodzenia. Aktívny člen bernolákovského hnutia. Podporoval národno-kultúrne aktivity rakúskych Slovanov, najmä Chorvátov a Čechov. Zaslúžil sa o vydanie prvého slovenského prekladu Biblie. Sám bol literárne činný, venoval sa tvorbe náboženskej literatúry.

211/

14. 9.

Matulay, Viliam JUDr.

14. 9. 1911 – 18. 6. 1991

115. výročie narodenia

včelár, publicista

Pôsobil ako funkcionár včelárskej organizácie v Piešťanoch, istý čas bol jej predsedom. Publikoval vo viacerých slovenských a českých včelárskych časopisoch. Mal okolo 100 včelstiev, kočoval s nimi na juhozápadnom Slovensku. Okrem medu spracovával propolis.

212/

17. 9.

Brunšviková, Teréziatiež **Brunswiková, Terézia**

27. 7. 1775 Bratislava – 17. 9. 1861 Budín, Maďarsko

165. výročie úmrtia

sociálna pracovníčka, grófka

V mladom veku ovdovela, potom žila s matkou v Budíne (Maďarsko) a Viedni (Rakúsko), so sestrou Jozefínou v Rusku a na Morave, príležitostne sa zdržiavala na rodinných majetkoch v Dolnej Krupej a Bielom Kostole. Venovala sa hudbe, literatúre, neskôr prírodným vedám a cestovaniu. Priekopníčka ústavnej predškolskej výchovy. Začala sa venovať výchove detí predškolského veku. V dome svojej matky zriadila v r. 1828 prvú detskú opatrovňu v Rakúsko-Uhorsku, v r. 1829 iniciovala založenie prvej detskej opatrovne na Slovensku v Banskej Bystrici, v r. 1830 zriadila materské školy v Bratislave a v r. 1832 v Trnave. Zakladateľka prvej dievčenskej priemyselnej školy v Uhorsku, propagátorka polytechnickej výchovy dievčat, bojovníčka za emancipáciu žien. Podporovala ženské dobročinné spolky, ktoré svojimi akciami prispievali na činnosť detských opatrovní. Vo Viedni (Rakúsko) sa zoznámila s Ludwigom van Beethovenom, ktorý ju vyučoval hru na klavíri, viackrát ju navštívil v Dolnej Krupej, v r. 1809 jej venoval Sonátu Fis dur op. 78 pre klavír.

213/

18. 9.

Belluš, Daniel prof., Ing., PhD.

8. 3. 1938 Trnava – 18. 9. 2011 Švajčiarsko

15. výročie úmrtia

chemik

Po absolvovaní Gymnázia Jána Hollého v Trnave vyštudoval STU v Bratislave. Chvilku pracoval v Chemických závodoch Wilhelma Piecka v Novákoch. V r. 1961 – 1967 pôsobil v Ústave polymérov SAV v Bratislave, kde od r. 1965 viedol výskumný tím zaoberajúci sa fotoreaktívnymi polymérmi. Od r. 1969 do r. 1996 pracoval vo firme Ciba-Geigy vo švajčiarskom meste Bazilej ako vedúci výskumu a od r. 1980 až do r. 1999 prednášal ako externý profesor na Univerzite vo Fribourgu (Švajčiarsko) a zároveň ako hosťujúci profesor na viacerých univerzitách v Európe, USA a Japonsku. Bol zakladateľom a majiteľom firmy BSI (Bellus Science and Innovation, International Consulting). Prispieval k propagácii Trnavy a Trnavskej univerzity v zahraničí. Za vynikajúce vedecké výsledky v chémii mu rodisko udelilo za rok 2008 Cenu mesta Trnava. Prezident SR mu udelil v r. 2010 štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj vedy a za šírenie dobrého mena SR v zahraničí.

214/

19. 9.

Greguš, František

19. 9. 1911 Horné Orešany – 1990 Košice

115. výročie narodenia

herec, režisér

Člen činohry SND v Bratislave, neskôr pôsobil v Nitre a Košiciach. Základom jeho umeleckej seberealizácie bola tvorba pre deti a mládež.

215/

20. 9.

Beňovský, Móric

20. 9. 1746 Vrbové – 23. 5. 1786 Mauretánia, Madagaskar

280. výročie narodenia

cestovateľ, dôstojník

Mal šľachtický pôvod, detstvo strávil vo Vrbovom. Pred r. 1764 vstúpil do armády, v r. 1769 – 1771 zajatý a väznený v Rusku. Z poverenia francúzskej vlády prichádza v r. 1773 na ostrov Madagaskar založiť francúzsku kolóniu. Získal si dôveru miestneho obyvateľstva, ktoré ho zvolilo za kráľa. Zomrel v boji proti francúzskym kolonistom. Napísal Pamäti z ciest, ktoré vyšli v mnohých prekladoch. Po francúzsky písaný rukopisný originál je dnes uložený v British Museum v Londýne (Anglicko). Jedna z ulíc Tananarive na Madagaskare nesie meno Mórica Beňovského, hrdinu malgašského ľudu.

216/

22. 9.

Hlaváček, Stanislav

27. 7. 1942 Trnava – 22. 9. 2006 Bratislava

20. výročie úmrtia

novinár

Dlhoročný redaktor denníka Šport, v ktorom pôsobil 37 rokov. Zúčastnil sa na štyroch svetových a troch európskych šampionátoch vo futbale. Bol pri víťazstve Československa na ME 1976 v Belehrade (Srbsko). Uznávaný futbalový odborník.

217/

25. 9.

Kocinger, Dominik Ing.

11. 4. 1932 Báhoň – 25. 9. 2011 Bratislava

15. výročie úmrtia

stavebný inžinier

Maturoval na gymnáziu v Trnave. Ukončil Fakultu stavebného inžinierstva SVŠT. Bol zamestnaný v Agroprojekte, v CHZJD Bratislava a v podniku Vodné zdroje. Od r. 1989 pracoval ako splnomocnenec SR pre vodnú výstavbu a prevádzku Sústavy vodných diel Gabčíkovo – Nagymaros. V r. 2007 získal Rad Ľudovíta Štúra za mimoriadne zásluhy v oblasti politiky, rozvoja Slovenska a za mimoriadne významné šírenie dobrého mena v zahraničí.

218/

28. 9.

Pullman, Ján MUDr.

27. 11. 1898 Dobrá Voda – 28. 9. 1956 Štrbské Pleso

70. výročie úmrtia

lekár

Odborník v liečbe pľúcnych chorôb, bronchiálnej astmy a alergie. Publikoval v časopisoch Slovenský lekár, Bratislavské lekárske listy a Vysoké Tatry.

219/

OKTÓBER

1. 10.

Bakoš, Gustáv Alfonz

2. 8. 1918 Trnava – 1. 10. 1991 Waterloo, Kanada

35. výročie úmrtia

astronóm, astrofyzik, vysokoškolský pedagóg

Maturoval v Trnave na gymnáziu, vysokú školu absolvoval v Prahe (Česko) a v Bratislave. Učil matematiku a fyziku na trnavskom gymnáziu. V r. 1947 odišiel do Holandska a pôsobil v observatóriu v Leidene, od r. 1951 v Kanade, kde pôsobil v Dominion Observatory v Ottave, neskôr na torontskom univerzitnom observatóriu David Dundlop Observatory. Z Kanady odišiel do USA, kde pôsobil na Smithsonian Astrophysical Observatory a Deaborn Observatory v Evastone. Po r. 1967 sa vrátil do Kanady a pôsobil na univerzite vo Waterloo. Vybudoval tam

nové univerzitné observatórium, ktoré bolo neskôr pomenované podľa neho – Gustav Bakos Observatory.

220/

Faust, Ovídius PhDr.

1. 10. 1896 Rust (Rakúsko) – 18. 4. 1972 Bratislava

130. výročie narodenia

historik, múzejník

V Bratislave pôsobil ako mestský archivár i ako riaditeľ inštitúcie zvané Vedecké ústavy mesta Bratislava, ktorú tvorili mestský archív, múzeum a knižnica. Pozornosť zameril na archívny a muzeálny výskum, zberateľskú a publikačnú činnosť. Za jeho pôsobnosti sa mestské múzeum výrazne rozrástlo. Ovládal šesť jazykov, podstatnú zložku jeho aktivít tvorila publikačná a edičná činnosť. Po vojne musel vysvetľovať svoju lojalitu režimu, i keď nedovolil mestský archív do Nemecka a zabezpečil jeho ochranu. Napriek tomu ako občan nemeckej národnosti stratil zamestnanie a občianske práva. V roku 1955 sa mu podarilo etablovať v Krajskom – dnešnom Západoslovenskom múzeu v Trnave, pôsobil tam do roku 1969. Potom sa vrátil do Mestského múzea v Bratislave.

221/

Votlučka, Karel

1. 10. 1896 Plzeň, Česko – 2. 6. 1963 Plzeň, Česko

130. výročie narodenia

akademický maliar, grafik

Študoval na AVU v Prahe (Česko) u prof. Jana Preislera, v ateliéri ktorého získal mnohostranne otvorený modernistický názor. Na výstave Umělecké skupiny v Plzni v r. 1919 bol jediným, kto evokoval v prácach zaoberajúcich sa tematikou plzeňskej architektúry priame spojenie s kubizmom. Vytvoril viacero kubizovaných portrétov, napr. litografia B. Smetanu, linoryty G. Apollinaira, S. Mallarmého. Venoval sa i knižnej grafike, zvlášť v sérii ex libris, ktoré venoval popredným osobnostiam plzeňskej kultúry. V r. 1945 – 1952 pôsobil v Trnave a na svojich obrazoch zachytil mnohé zákutia starej Trnavy.

222/

2. 10.

Glomba, Jozef MUDr., PhD.

2. 10. 1956 Bratislava – 17. 6. 2011 Trnava

70. výročie narodenia

lekár

Študoval na Fakulte detského lekárstva UK v Bratislave a postupne si dobudovával vzdelanie v oblasti rádiológie. Významne sa podieľal na vybudovaní Rádiologickej kliniky Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Trnave, ktorej sa stal prvým prednostom. Po práci v Onkologickom ústave sv. Alžbety v Bratislave, Nemocnici sv. kríža v Podunajských Biskupiciach a Nemocnici sv. Lukáša v Galante zakotvil od r. 2001 vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Trnave. Najprv bol primárom a od r. 2007 prednostom Rádiologickej kliniky nemocnice.

223/

8. 10.

Hnilica, Pavol Mária Mons.

30. 3. 1921 Uňatín – 8. 10. 2006 Nové Hrady, Česko, poch. Trnava

20. výročie úmrtia

biskup

V r. 1941 vstúpil do jezuitskej rehole. Maturoval v Trnave v r. 1945. Potom odišiel študovať filozofiu do Brna a neskôr do Děčína (Česko). Na štúdium teológie sa vrátil do Trnavy, odkiaľ ho v apríli 1950 deportovali do Jasova. Neskôr ho presunuli do Podolínce a potom do Pezinka, v septembri 1950 ho prepustili. Odišiel do Rožňavy, kde rožňavský biskup tajne svätzil kňazov. Takto bol vysvätený za kňaza a 2. januára 1951 za biskupa. V r. 1952 ušiel za hranice, v Ríme (Taliansko) navštevoval prednášky na Pápežskej gregoriánskej univerzite. Úzko spolupracoval s Chiarou Lubichovou a jej hnutím Fokoláre a s matkou Terezou, ktorej v r. 1968 pomohol založiť jej prvý dom v Ríme a v r. 1991 v Čadci. Pochovaný je v krypte v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave, kde mu bola v r. 2013 odhalená pamätná tabuľa.

224/

9. 10.

Chovanec, Michal

9. 10. 1836 Bohdanovce nad Trnavou – 29. 6. 1890 Šurianky

190. výročie narodenia

kňaz, národnokultúrny pracovník

Teológiu študoval v Trnave. Pôsobil v Šuranoch, Kútoch, Šaštíne, Trstíne, od r. 1870 farár v Suchej nad Parnou a Veľkých Ripňanoch. Člen výboru Spolku sv. Vojtecha. Publikoval biografické, historické a iné príspevky v Slovesnosti, Sokole a Malom národnom kalendári.

225/

11. 10.

Rampák, Pavol

11. 10. 1941 Trnava - 20. 1. 2015 Trnava

85. výročie narodenia

pedagóg, spevák

V r. 1959 zmaturoval na Pedagogickom ústave v Trnave. Pôsobil ako učiteľ v obci Krivoklát, neskôr v Pruskom a Beluši. Po čase sa vrátil do Trnavy, kde začal pracovať vo vtedajšom Okresnom dome pionierov a mládeže. V 90. rokoch 20. storočia začal opäť pôsobiť ako učiteľ v cirkevnej škole. Od r. 1965 aktívne pôsobil v spevokole Bradlan v Trnave. Držiteľ mnohých ocenení. V r. 2009 získal Pamätnú medailu predsedu TTSK.

226/

14. 10.

Polkoráb, Štefan

2. 9. 1896 Pezinok-Cajla – 14. 10. 1951 Bratislava

75. výročie úmrtia

akademický maliar

V r. 1911 – 1913 sa pripravoval na výtvarné štúdium u G. Mallého v Bratislave, v r. 1913 – 1917 a v r. 1919 – 1922 študoval na AVU v Prahe (Česko). Jeden čas býval v Suchej nad Parnou, od r. 1926 v Trnave, kde mal aj svoj ateliér. Bol známy svojou portrétnou tvorbou, krajinami a zátišíami z prostredia Trnavy a jej okolia. Zaujal ho aj motív vinohradníckych prác a dedinských detí. V r. 1932 portrétoval v Topoľčiankach prezidenta republiky T. G. Masaryka.

227/

15. 10.

Cehlárik, Leopold

7. 2. 1929 Cífer – 15. 10. 1996 Trnava

30. výročie úmrtia

športovec

Pôsobil v pástiariských kluboch v Trnave, Bratislave, Michalovciach. V ťažkej váhe vybojoval vyše 300 zápasov a 120 vyhral. Bol dvojnásobným majstrom Slovenska v r. 1951 a r. 1952, finalistom majstrovstiev Československa v r. 1952.

228/

16. 10.

Bobok, Ján PhDr.

16. 10. 1936 Trnava – 27. 11. 1984 Bratislava

90. výročie narodenia

matematik, pedagóg

Študoval matematiku a fyziku na Vyššej pedagogickej škole v Bratislave, potom pôsobil ako pedagóg na ZŠ, neskôr ako vedecko-výskumný pracovník na VÚP v Bratislave. Venoval sa problematike vyučovania matematiky. Podieľal sa na tvorbe učebníc matematiky, metodických materiálov pre učiteľov, na ich preškoľovaní. Publikoval v odborných časopisoch.

229/

Jastrabík, Štefan

20. 1. 1917 Veľká Chocholná – 16. 10. 1981 Smolenice

45. výročie úmrtia

učiteľ, regionálny historik

Do r. 1956 pôsobil ako riaditeľ Osemročnej strednej školy v Cíferi. Bol známym regionálnym historikom, pôsobiacim v Smoleniciach a Trstíne. Významnou mierou prispel k založeniu Múzea Molpír v Smoleniciach svojou zberateľskou a výskumnou činnosťou. Našiel originál patentovej listiny padáka Štefana Baniča. Je autorom viacerých kníh a publikácií o Smoleniciach. Najvýznamnejšie boli: Smolenice a Smolenická jaskyňa Driny.

230/

17. 10.

Galko, Ladislav

17. 10. 1926 Trnava – 18. 9. 1987 Bratislava

100. výročie narodenia

hudobný publicista, huslista

Absolvoval Učiteľský ústav v Modre. Bol učiteľom a riaditeľom školy v Suchej nad Parnou. Do r. 1961 pracoval v MS v Martine, potom v Umenovednom ústave SAV v Bratislave. Pri škole v Suchej nad Parnou založil aj hudobnú školu – hru na husliach. V čase matičného pôsobenia zhromaždil a zaregistroval vyše stotisíc archívnych záznamov rôznych vydaných a rukopisných hudobnín. Najväčším dielom bola reedícia 7-zväzkových Slovenských spevov, ktoré detailne zdokumentoval, edične pripravil a doplnil o ďalších 2100 piesní. Hudobné vydavateľstvo Opus mu v r. 1985 udelilo výročnú cenu. Mesto Trnava v r. 1999 mu udelilo Cenu mesta Trnava in memoriam.

231/

18. 10.

Pocisk, Ján

18. 4. 1870 Dolné Lovčice – 18. 10. 1941 Bratislava

85. výročie úmrtia

politik, redaktor

V r. 1908 – 1918 bol členom Slovenského výkonného výboru Sociálnodemokratickej strany Uhorska, funkcionár robotníckeho vzdelávacieho spolku Napred, pri ktorom založil v r. 1913 prvú Robotnícku telocvičnú jednotu na Slovensku. Bol redaktorom a pokladníkom Robotníckych novín. V r. 1918 sa stal členom Slovenskej národnej rady pre Bratislavu a okolie. V r. 1919 – 1920 bol hlavným tajomníkom Československej sociálnodemokratickej strany robotníckej. V r. 1925 – 1939 bol senátorom Národného zhromaždenia v Prahe (Česko). Po vzniku tzv. Slovenského štátu bol za svoje názory a činnosť väznený v Ilave. Autor diela Z dejín sociálnej demokracie na Slovensku (1938).

232/

Reiter, Ondrej

22. 7. 1904 Dolná Ves – 18. 10. 1961 Trnava

65. výročie úmrtia

športovec, tréner

Bol zakladateľom futbalového oddielu AC Vozovka a začal sa venovať práci s mládežou. Za rozvoj telesnej výchovy a športu obdržal štátne vyznamenanie bývalej ČSR s voľným vstupom na športové podujatia v rámci celej ČSR. AC Vozovka bola neskôr premenovaná na Telovýchovnú jednotu Lokomotíva Trnava. Držiteľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava in memoriam.

233/

Šnirc, Milan Mgr.

18. 10. 1951 Bíňa – 20. 4. 2005 Trnava

75. výročie narodenia

filatelista

Po absolvovaní SVŠ študoval na PdF UK v Trnave. Po štúdiu pracoval na ZŠ v Hurbanovej Vsi, Mostovej a Jaslovských Bohuniciach. V Pedagogicko-psychologickej poradni v Trnave pracoval ako metodik a od r. 1998 zastával funkciu riaditeľa. Bol zakladajúcim členom a tajomníkom trnavského Klubu filatelistov Tirnavia. Venoval sa návrhom na príležitostné

poštové pečiatky, pamätné listy a poštové lístky s tematikou Trnavy. Vytvoril viac ako 80 grafických diel propagujúcich kultúru a históriu Trnavy a jej okolia. Je autorom zborníka Pečiatky Trnavy, v ktorom zmapoval históriu pečiatok používaných na území mesta od r. 1752 do r. 2004. Pri príležitosti 770. výročia udelenia výsad slobodného kráľovského mesta mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam za významnú reprezentáciu a propagáciu mesta Trnava vo filatelii.

234/

19. 10.

Pantoček, Jozef

tiež **Pantocsek Jozef, Pantotsek Jozef**

19. 10. 1846 Trnava – 4. 9. 1916 Topoľčany-Továrniky

180. výročie narodenia

lekár, prírodovedec

Medicínu študoval na Lekárskej fakulte v Göttingene a Viedni (Rakúsko). Popri štúdiu medicíny sa venoval aj botanike. Pôsobil ako lekár v Topoľčanoch, neskôr pôsobil ako riaditeľ a hlavný lekár štátnej nemocnice v Bratislave. Priekopník röntgenológie, ako prvý v Uhorsku sa zaoberal mikrofotografiou. V r. 1872 robil výskumy fauny a flóry na Balkánskom poloostrove.

235/

20. 10.

Bulla, Daniel

12. 2. 1909 Valča – 20. 10. 1986 Trnava

40. výročie úmrtia

pedagóg, zbormajster

Študoval na Učiteľskom ústave v Košiciach, učil v Zavare, od r. 1932 v Trnave. Od r. 1935 pôsobil ako organista a riaditeľ školy v Cíferi. V Trnave založil prvý chlapčenský spevokol, v Cíferi založil Cíferický spevácky zbor. V r. 1949 získal Národnú cenu s laureátskym titulom v oblasti ľudovýchovy. Od r. 1951 riaditeľ školy v Trnave. V r. 1952 – 1957 pôsobil ako dirigent Bradlanu, neskôr Okresného učiteľského spevokolu v Trnave. V r. 1958 – 1976 regenschori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. V r. 2000 mu bola udelená Cena mesta Trnavy in memoriam a takisto v r. 2000 mu obec Cífer udelila Čestné občianstvo obce Cífer in memoriam.

236/

Hoza, Štefan

20. 10. 1906 Smižany – 6. 4. 1982 Bratislava

120. výročie narodenia

operný spevák, libretista, pedagóg, herec

Študoval na Štátnom učiteľskom ústave v Spišskej Novej Vsi. Pôsobil ako učiteľ v Cíferi a Bratislave. Účinkoval v Speváckom zbore slovenských učiteľov. Súčasne študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave, v štúdiu pokračoval v Prahe (Česko), Miláne (Taliansko) a Viedni (Rakúsko). V r. 1932 – 1962 bol členom SND v Bratislave. Hostoval na

domácich a zahraničných scénach. Vynikal najmä v hrdinských úlohách. Bol aj interpretom a zberateľom ľudových piesní.

237/

22. 10.

Dóka, Jozef st.

22. 10. 1926 Opoj – 23. 9. 2002 Trnava

100. výročie narodenia

akademický maliar, fotograf

Narodil sa v rodine fotografa. Do svojich dvanástich rokov žil u tety v Berlíne (Nemecko). Po návrate do Serede sa začal zaujímať o fotografovanie v ateliéri svojho otca. Fotografiiu začal študovať na umeleckej škole najskôr v Bratislave, potom v Prahe (Česko). V Trnave začal spolupracovať s maliarom Júliusom Bartekom. Dvojica Dóka – Bartek bola v r. 1959 – 1960 víťazom anonymnej súťaže na výzdobu trnavského divadla. Spolu zrealizovali viaceré práce v architektúre technikami ako štukolustro, mozaika, freska, vitráž a pod. Venoval sa aj komornej tvorbe.

238/

23. 10.

Kostiha, Ján

23. 10. 1916 Sobúľky, Česko – 25. 7. 1977 Trnava

110. výročie narodenia

stredoškolský pedagóg, publicista

Študoval slavistiku na viacerých slovanských univerzitách v Európe. Po ukončení štúdií pôsobil na Gymnáziu Jána Hollého a tiež na Strednej poľnohospodárskej škole v Trnave. Bol literárne činný a národne orientovaný. V r. 1968 sa stal prvým podpredsedom Miestneho odboru Matice slovenskej. Prispieval do viacerých časopisov.

239/

Segedi, Michal

tiež **Szegedi, Michal**

23. 10. 1706 Sűmeg, Maďarsko – 23. 1. 1752 Gyöngyös, Maďarsko

320. výročie narodenia

spisovateľ, pedagóg

Autor filozofických a historických traktátov. Pôsobil ako profesor filozofie v Trnave, Košiciach a teológie v Györi (Maďarsko).

240/

24. 10.

Klempa, Šimon

24. 10. 1811 Lakšárska Nová Ves – 21. 11. 1903 Trnava

215. výročie narodenia

náboženský spisovateľ, ľudovo-výchovný pracovník

Študoval filozofiu v Trnave. Od r. 1886 bol trnavským kanonikom. Reprezentant tretej generácie bernolákovcov, člen prípravného výboru na založenie Spolku sv. Vojtecha, v r. 1889 – 1900 jeho predseda.

241/

25. 10.

Ivanka, Milan

pseud. **dr. Vacovský, Sypkov**

25. 10. 1876 Martin – 26. 8. 1950 Bratislava

150. výročie narodenia

politik, advokát

Študoval právo na Právnickej akadémii v Prešove a Budapešti (Maďarsko). Advokátsky praktikant u Matúša Dulu v Martine, v r. 1904 v Trnave, od r. 1919 advokát v Bratislave. V Martine a Trnave sa zúčastnil na predvolebných bojoch slovenských kandidátov do uhorského snemu. Spoluzakladateľ Hospodárskej banky v Trnave.

242/

Kocian, Štefan JUDr.

pseud. **Števo Blavan**

1. 10. 1919 Malženice – 25. 10. 1981 Bratislava

45. výročie úmrtia

spisovateľ, novinár

Študoval na gymnáziu v Trnave, na právnickej fakulte v Bratislave. Redaktor viacerých vydavateľstiev. Autor poézie ovplyvnenej francúzskou modernou a katolíckou modernou. Prekladal z nemčiny, francúzštiny a angličtiny prevažne diela pre mládež.

243/

26. 10.

Ivanková, Elena

18. 7. 1871 Trnava – 26. 10. 1941 Praha, Česko

85. výročie úmrtia

spisovateľka, publicistka

Strednú školu navštevovala v Trnave, učiteľský ústav v Bratislave. Bola učiteľkou a vychovateľkou v meštianskych rodinách v Trnave. Je autorkou vyše 130 próz, zväčša poviedok, fejtónov. Písala do Slovenských pohľadov, Národných novín, Živeny a Vesny.

244/

Kudri, Jozef

26. 10. 1936 Trnava – 21. 5. 2007 Trnava

90. výročie narodenia

pedagóg, hudobník

Bol priamym žiakom Mikuláša Schneidera Trnavského. Už v mladosti bol činný v rôznych hudobných telesách. Absolvoval Štátne konzervatórium v Bratislave, bol členom Vojenského umeleckého súboru. Od r. 1959 pôsobil ako pedagóg na ZUŠ v Trnave. V Cirkevnom

hudobnom spolku pôsobil ako huslista, neskôr ako violista a hráč na kontrabas. Ako dirigent stál pri vzniku Trnavského komorného orchestra.

245/

Trandžíková, Daniela

26. 10. 1956 Trenčín – 26. 10. 2014

70. výročie narodenia

športovkyňa

Hrávala za Odevu Hlohovec sedem rokov, ďalej pôsobila ako hráčka Trenčína, Prešova, Viedne (Rakúsko). Na konte má vyše 300 reprezentačných zápasov. V r. 1979 a 1980 bola najlepšou hádzanárkou ČSSR. Dvojnásobná účastníčka olympijských hier (Moskva 1980, Soul 1988). V r. 2013 bola uvedená do Siene slávy slovenskej hádzanej.

246/

27. 10.

Najmar, Ján Krstiteľ

tiež **Naimar Ján Krstiteľ, Najmir Ján Krstiteľ, Naymayer Ján Krstiteľ, Neumayer Ján Krstiteľ, Neumayar Ján Krstiteľ**

27. 10. 1696 Trnava – 27. 10. 1766 Pezinok

330. výročie narodenia

260. výročie úmrtia

náboženský spisovateľ, historik

Študoval na gymnáziu v Trnave, teológiu na univerzite v Košiciach a Trnave. V historicko-geografickej práci *Imago Hungariae* zhrnul súdobé vlastivedné údaje o jednotlivých krajoch Uhorska, najmä Slovenska.

247/

Ozábal, Ján

25. 10. 1914 Radošovce – 27. 10. 1981 Bratislava

45. výročie úmrtia

dramatik

V r. 1957 – 1975 riaditeľ Štátneho bábkového divadla v Bratislave. Počas jeho pôsobenia sa divadlo vypracovalo na popredný bábkový súbor v ČSSR. Je autorom bábkových hier, článkov o slovenskom bábkarstve a príručky pre ochotníkov.

248/

Schillerová, Margita

1902 – poch. 27. 10. 1996 Kremnica

30. výročie úmrtia

riaditeľka detského domova

Absolvovala učiteľský ústav uršulíniek, neskôr pôsobila v Kremnici, Prešove a Trnave. Takmer 70 rokov pôsobila ako riaditeľka v sirotincoch a detských domovoch. Celý svoj život venovala nezištnej službe pre iných. Mesto Trnava jej udelilo významné ocenenie in memoriam – Trnavčan 20. storočia, kde sa v ankete umiestnila na 2. mieste.

249/

Truhlářová, Agneša

27. 10. 1931 Trnava – 4. 1. 2001 Bratislava

95. výročie narodenia

hudobná kritička, rozhlasová redaktorka, novinárka

Po maturite na košickom gymnáziu študovala v Košiciach na Vyššej hudobnej škole hru na klavír. Po krátkom pôsobení ako učiteľka klavíra začala v r. 1952 pracovať v košickom štúdiu Československého rozhlasu a o rok neskôr prešla do Bratislavy, kde pôsobila v rozhlase ako hudobná redaktorka. Tvorkyňa mnohých estrádnych programov a vysielaní o vážnej hudbe, autorka rozhovorov s tvorcami a interpretmi vážnej hudby. V r. 1976 odišla do týždenníka Slovenka a naďalej sa venovala propagácii domácej a zahraničnej klasickej i novej hudby a hudobného života. Tvorivo pracovala ako externá prispievateľka Slovenky a ako sprievodkyňa cestovných kancelárií.

250/

29. 10.

Potocký, Michal

6. 4. 1912 Vysoká nad Uhom – 29. 10. 1996 Piešťany

30. výročie úmrtia

jezuita, prekladateľ

Už ako gymnazista vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Tri roky študoval filozofiu v Krakove (Poľsko), teológiu v Ríme (Taliansko). Po 2. sv. vojne pôsobil ako profesor náboženstva na gymnáziách v Levoči a Piešťanoch. V r. 1950 – 1960 bol prenasledovaný a väznený. Po amnestii pracoval ako kurič, skladník a ošetrovateľ. Prekladal poľských filozofov a teológov. Bol jedným z iniciátorov cyrilo-metodských národných púťí k rotunde na Ducové – Kostolec (od r. 1990).

251/

31. 10.

Hudcovič, Aurel MUDr.

27. 7. 1911 Šúrovce – 31. 10. 1981 Bratislava

45. výročie úmrtia

lekár

Študoval na gymnáziu v Trnave a Ružomberku, medicínu v Bratislave. Najprv pôsobil ako banský lekár v Handlovej, neskôr v Bratislave. Od r. 1961 vedúci Katedry gynekológie Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Autor a spoluautor vysokoškolských učebníc, odborných štúdií a článkov. Medzinárodne uznávaný expert.

252/

NOVEMBER

1. 11.

Horecký, Michal

20. 5. 1922 Majcichov – 1. 11. 2011 Majcichov

15. výročie úmrtia

organista, kronikár

V obci Majcichov pôsobil viac ako 50 rokov ako organista a dlhé roky viedol obecnú kroniku. Aktívne pracoval v MO MS a MO Slovenského červeného kríža. Ako obecný historik bol propagátorom odkazu Jána Palárika. Založil Pamätnú izbu Jána Palárika a bol jej dlhoročným sprievodcom. Publikoval časopisecky a v zborníkoch.

253/

3. 11.

Mihálik, Vojtech

35. 3. 1926 Dolná Streda – 3. 11. 2001 Bratislava

20. výročie úmrtia

básnik, prekladateľ

Študoval na gymnáziu v Trnave, potom na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Jeho poézia bola preložená do mnohých európskych jazykov. Významný prekladateľ antickej, gréckej a rímskej literatúry a tiež poľskej novodobej i klasickej poézie, talianskej, francúzskej a americkej literatúry. Knižne debutoval v r. 1947 zbierkou Anjeli, ktorá ho radila k mladšej vlne katolíckej moderny. Po r. 1948 sa jeho duchovná orientácia výrazne zmenila, sociálne ladenou lyrikou sa priblížil k tzv. socialistickému realizmu. V 60. rokoch 20. storočia sa začal presadzovať na poli kultúrnom a spoločenskom. Ideovo zostal na protireformných pozíciách, ostro však odmietol inváziu sovietskych vojsk. Svoj protest sformuloval v básnickej zbierke Rekviem, napokon zostal verný husákovskej normalizácii. Najvyššie umelecké kvality dosiahol svojimi reflexívnymi skladbami a ľúbostnou lyrikou, ktorými sa navždy zapísal do dejín slovenskej poézie 2. pol. 20. storočia. V Seredi je po ňom pomenované gymnázium.

254/

4. 11.

Stacho, Imrich

4. 11. 1931 Trnava – 10. 1. 2006 Piešťany, poch. Malženice

20. výročie úmrtia

športovec

Legendárny brankár, patrí medzi najvýznamnejšie osobnosti trnavského a slovenského futbalu. Dvojnásobný účastník majstrovstiev sveta (1954, 1958). Známy pod prezývkou Capan. Celú svoju futbalovú kariéru strávil v jednom klube Spartak Trnava. Bol brankárom moderného štýlu a koncepcie. Charakteristický bol pre neho mimoriadny reflex a rýchle založenie útočnej akcie. Zaslúžilý majster športu. Za r. 1997 mu bola udelená cena Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava. V tom istom roku mu SFZ udelil Cenu fair play MUDr. Ivana Chodáka.

255/

5. 11.

Lehuta, Emil CSc.

5. 11. 1931 Piešťany – 25. 1. 2006 Bratislava

95. výročie narodenia

divadelný a filmový kritik, prekladateľ

Redaktor vydavateľstva Tatran, časopisu Slovenské divadlo, pracovník Umenovedného ústavu SAV, riaditeľ Slovenského filmového ústavu v Bratislave. Objaviteľ scenára filmu Jánošík z r. 1921. Vo filmovej oblasti spracoval tematiku SNP. Spoluautor viacerých publikácií, autor prvých dejín slovenského filmu.

256/

6. 11.

Ponec, Jozef

27. 10. 1918 Bíňovce – 6. 11. 2006 Bratislava

20. výročie úmrtia

redaktor, fotograf, publicista

Absolvoval Strednú školu kartografickú vo Vojenskom zemepisnom ústave v Banskej Bystrici, kde aj pracoval. Bol technickým redaktorom vo vydavateľstve Pavla Gerdelána v Trnave a redaktorom máp a atlasov v Slovenskej kartografii. Špecializoval sa na fotografie motýľov a plazov. V jeho archíve sa nachádza okolo 45 000 negatívov a farebných diapozitívov zo živej a neživej prírody. Vydal 21 samostatných kníh s prírodnou tematikou. Všetky ilustroval vlastnými fotografiami. Viac ako polovica bola odmenená rôznymi cenami a uznaniami. Spracoval i niekoľko školských filmov.

257/

Zádory, Ján (do r. 1864 Draxler)

pseud. **Estrergályi Kátlóczy, Solymos, Tornajo, Zadori Armin**

6. 11. 1831 Kátlovce – 30. 12. 1887 Ostrihom, Maďarsko

195. výročie narodenia

náboženský spisovateľ, cestopisec

Študoval na piaristickom gymnáziu v Leviciach, Nových Zámkoch, potom v Mosonmogyaróváre (Maďarsko), Ostrihome, od r. 1847 teológiu v Trnave. Študoval teológiu, francúzsky, anglický a taliansky jazyk, prírodné vedy a históriu na univerzite vo Viedni (Rakúsko), r. 1854 bol vysvätený za kňaza. Doktor filozofie na univerzite v Pešti (Maďarsko). Bol kaplán, neskôr farár v Balážských Ďarmotách, profesor na katedre dogmatiky seminára v Ostrihome, pápežský komorník, ostrihomský kanonik. Autor náboženských prác. Knižne vydal viacero kázní. Zostavil a preložil niekoľko modlitebných knižiek, autor cestopisov, najmä zo svojich ciest do Talianska a Španielska. Prekladal z nemčiny a taliančiny do maďarčiny.

258/

8. 11.

Lanák, Július

8. 11. 1916 Suchá nad Parnou – 9. 2. 1971 Trnava

110. výročie narodenia

stredoškolský pedagóg

Profesor a riaditeľ Strednej ekonomickej školy v Trnave. Autor učebníc, priekopník zavedenia strojopisu ako učebnej a praktickej disciplíny na Slovensku.

259/

9. 11.

Chropovský, Bohuslav prof., PhDr., DrSc.

9. 11. 1926 Čataj – 5. 5. 2009 Čataj

100. výročie narodenia

archeológ, historik

Maturoval v Trnave v r. 1947. Študoval na FiF UK v Bratislave. V r. 1970 – 1990 bol riaditeľom Slovenského archeologického ústavu SAV v Nitre. Pôsobil ako prezident Medzinárodnej únie vied prehistorických a protohistorických pri UNESCO. V r. 2002 mu prezident SR udelil Pribinov kríž I. triedy za celoživotný vedeckovýskumný prínos v oblasti archeológie.

260/

Kubán, Viliam

19. 7. 1927 Březany, Česko - 9. 11. 2006 Piešťany

20. výročie úmrtia

ornitológ, poriečny strážny, publicista

Ako poriečny strážny svoj život zasvätil výskumu a ochrane vtáctva Sĺňavy. Od r. 1959 sa systematicky začal venovať ornitológii. Je autorom a spoluautorom vyše 70 príspevkov a štúdií o avifaune okolia Piešťan. V r. 2003 získal za svoju prácu Cenu primátora mesta Piešťany.

261/

Sibenfreud, Ján Nepomuk

14. 4. 1808 Častá, Červený Kameň – 9. 11. 1866 Trnava

160. výročie úmrtia

lekárnik, ovocinár

Farmáciu študoval vo Viedni (Rakúsko). Trnavský mešťan, majiteľ lekárne U zlatého jednorožca. V Trnave založil manufaktúru na výrobu cigár a ovocnú záhradu so 40 tisícami ovocných stromov a kríkov. Venoval sa aj chovu dovezených plemien hydiny.

262/

Vlček, František MUDr.

22. 8. 1923 Velehrad, Česko – 9. 11. 1996 Piešťany

30. výročie úmrtia

lekár

Študoval na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Stal sa špecialistom na kožné ochorenia. Od r. 1963 bol konzultantom Výskumného ústavu reumatologických chorôb v Piešťanoch. Uznávaný

odborník v oblasti korektívnej dermatológie a kozmetológie. Bol riaditeľom pobočky Ústavu lekárskej kozmetiky v Piešťanoch. Publikoval 80 odborných prác a pripravil cez stovku prednášok.

263/

13. 11.

Chrenko, Viktor

13. 11. 1921 Poprad – 16. 11. 2010 Hlohovec

105. výročie narodenia

výtvarník, tvorca ex libris

Po maturite na kežmarskom gymnáziu začal pracovať v Slovakofarme Hlohovec. Bol spoluzakladateľom závodného klubu v Slovakofarme a jeho dlhoročným vedúcim. Ochotnícky divadelný súbor ZK Slovakofarma vyhral pod jeho režijným vedením niekoľkokrát Jiráskov Hronov, ako scénograf bol viacnásobným laureátom súťaže Trnavská paleta. V Slovakofarme viedol stredisko vedecko-technických informácií. Bol autorom bývalej ochrannej známky Slovakofarmy Hlohovec – štylizovanej makovice. Stál pri zrode vlastivedného krúžku, z ktorého vzniklo Vlastivedné múzeum v Hlohovci, astronomického krúžku, z ktorého vznikla Hvezdáreň a planetárium v Hlohovci. Pôsobil ako učiteľ výtvarnej výchovy na ZUŠ v Hlohovci. Srdcovou záležitosťou jeho výtvarnej činnosti sa stala tvorba a zbieranie ex libris. Bol spoluzakladateľom a predsedom odbornej poroty významnej medzinárodnej výtvarnej súťaže v tvorbe knižnej značky pre deti od 6 do 15 rokov Ex libris Hlohovec. V r. 2008 bol ocenený Cenou predsedu TTSK.

264/

14. 11.

Dóka, Jozef ml.

12. 9. 1948 Sereď – 14. 11. 2011 Bratislava, poch. Bohdanovce nad Trnavou

15. výročie úmrtia

grafický dizajnér

K umeniu mal ako syn fotografa, maliara a monumentalistu Jozefa Dóku veľmi blízko. V r. 1970 – 1976 študoval na VŠVU v Bratislave. Už počas štúdia sa prejavil ako výrazný tvorca plagátov. V r. 1980 sa zúčastnil Bienále plagátu vo Varšave (Poľsko), kde získal ako prvý slovenský výtvarník ocenenie. Bol spoluzakladateľom Trienále plagátu Trnava, prvým predsedom organizačného výboru a v poslednom období jeho čestným predsedom. Zúčastnil sa mnohých súťaží a výstav plagátu doma i v zahraničí. Bol dizajnérom a významným tvorcom značiek, napr. značky Trienále plagátu Trnava, Slovenskej filharmónie, Slovenskej pošty a Galérie Jána Koniarka v Trnave. V r. 2002 založil Prvú Galériu plagátu na ulici – vo výkladoch komerčnej banky na Zámočnickej ulici v Trnave. V r. 2012 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

265/

Gregor, Martin

vl. menom **Guttman, Martin**

14. 11. 1906 Trnava – 29. 6. 1982 Bratislava

120. výročie narodenia

herec, režisér

Bol jednou zo zakladajúcich osobností slovenského profesionálneho divadelníctva. Najprv pracoval v trnavskom Coburgu, ale po otvorení Hudobnej a dramatickej školy v Bratislave sa rozhodol študovať herectvo. Stal sa členom SND. V r. 1941 – 1945 prešiel aj so svojou manželkou viacerými koncentračnými tábormi. Po vojne znovu pôsobil v SND, v r. 1948 – 1952 bol jeho riaditeľom. Bol jedným zo zakladateľov Novej scény v Bratislave, podieľal sa tiež na založení Rozhlasového a hereckého súboru Československého rozhlasu v Bratislave. Zaslúžilý umelec. V r. 1997 mu bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za významné umelecké činy v oblasti dramatického umenia.

266/

Janošovský, Štefan

29. 1. 1853 Piešťany – 14. 11. 1881 Piešťany

145. výročie úmrtia

kňaz, náboženský spisovateľ

Študoval na gymnáziu v Trenčíne, teológiu v Ostrihome (Maďarsko). Pôsobil ako kaplán v Suchej nad Parnou, Veľkých Levároch a Piešťanoch. Autor besedníc a noviel, náboženských článkov v časopisoch Kazateľňa a Kazateľ.

267/

15. 11.

Kovalčík, Ervín Ing.

15. 11. 1931 Košice – 5. 10. 2005 Trnava

95. výročie narodenia

hudobník

Počas gymnaziálnych štúdií v Trnave absolvoval v hudobnej škole hru na klavír, akordeón a bicie nástroje. Neskôr cez vysokoškolské štúdiá v Bratislave spolupracoval s významnými hudobníkmi. V r. 1952 založil v Trnave hudobnú kapelu K6. Potom pokračovala jeho hudobná činnosť v trnavskom klube ZK ROH Kovosmalt, neskôr TAZ. Dlhé roky šéfoval kapele TAZ kvintet. Skupina hrala na kurzoch spoločenského tanca a na mnohých kultúrnych podujatiach v meste.

268/

Kozmál, František doc., Ing., DrSc.

15. 11. 1901 Chtelnica – 16. 7. 1970 Bratislava

125. výročie narodenia

chemik

Študoval na gymnáziu v Trnave, na PriF Masarykovej univerzity a súčasne na Vysokom učení technickom v Brne (Česko). Pracoval v papierni v Harmanci, Ružomberku. Bol technickým riaditeľom závodov Dynamit-Nobel v Bratislave, generálnym riaditeľom Čs. závodov pre papier a celulózu v Prahe (Česko), zároveň prednášal na SVŠT v Bratislave. Odborné znalosti využil v období povojnovej rekonštrukcie papierensko-celulózového priemyslu. Jeden zo zakladateľov Chemickotechnologickej fakulty SVŠT v Bratislave, v r. 1953 sa zaslúžil o vznik

Ústavu dreva, celulózy a chemických vlákien SAV a o zriadenie Výskumného ústavu papiera a celulózy v Bratislave.

269/

Senčík, Štefan

12. 12. 1920 Starý Tekov – 15. 11. 2001 Trnava

25. výročie úmrtia

misionár, spisovateľ, prekladateľ, kňaz

Hlavný predstavený slovenských jezuitov v zahraničí, vedúci slovenského vysielania Vatikánskeho rozhlasu. Gymnázium študoval v Trnave. Po skončení 2. sv. vojny študoval teológiu v Holandsku, kde bol vysvätený za kňaza. V r. 1951 pracoval ako misionár medzi slovenskými vysťahovalcami v Austrálii. V r. 1957 bol povolaný do Ríma (Taliansko), kde pracoval v slovenskom oddelení Vatikánskeho rozhlasu. V r. 1990 sa vrátil na Slovensko do Trnavy. Napísal 40 kníh z oblasti spirituality, hagiografie, životopisov. Venoval sa i prekladom a pôvodnej tvorbe.

270/

19. 11.

Bottka, Mikuláš

19. 11. 1876 Bučany – 24. 4. 1941 Budapešť, Maďarsko

150. výročie narodenia

vysokoškolský pedagóg, maliar, grafik

Vyštudoval grafiku, v r. 1916 sa stal vysokoškolským pedagógom a vyučoval deskriptívnu geometriu, perspektívu a kreslenie na Maďarskej (Uhorskej) vysokej škole výtvarných umení v Budapešti. Zo svojej tvorby usporiadal viaceré výstavy. Vystavoval grafiku v Budapešti, New Yorku a v Buffalo (USA).

271/

20. 11.

Barčák, Stanislav

20. 11. 1936 Cífer, m. č. Pác – 24. 12. 2007 Cífer, m. č. Pác

90. výročie narodenia

fotoreportér, publicista, redaktor, cestovateľ

Absolvent žurnalistiky na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, spolupracovník viacerých vydavateľstiev, autor mnohých výstav a publikácií. Dokumentoval hlavne pôdohospodárstvo.

272/

Debnárik, Rudolf

pseud. **Štefan, Jelšava**

26. 12. 1908 Hodruša-Hámre – 20. 11. 1971 Trnava

55. výročie úmrtia

herec, dramatik

Člen Stredoslovenského divadla vo Zvolene, riaditeľ Dedinského divadla v Bratislave, Krajského divadla v Trnave, Stálej scény v Trnave. V r. 1971 získal Zlatý odznak Samuela Jurkoviča. Autor divadelných hier pre deti a mládež.

273/

21. 11.

Bínovský, Alexander MUDr.

23. 9. 1910 Jaslovské Bohunice-Paderovce – 21. 11. 1981 Bratislava

45. výročie úmrtia

lekár

Ľudovú školu navštevoval v Paderovciach, gymnázium v Trnave a Nových Zámkoch, medicínu na LF UK v Bratislave. Ako študent medicíny absolvoval telovýchovné kurzy a popri lekárskej praxi sa natrvalo venoval športovej medicíne, špecialista na liečbu kĺbových zranení. Ako jeden z prvých slovenských lekárov prednášal v telovýchovných kurzoch. Lekár športových oddielov. V r. 1958 nositeľ Verejného uznania za zásluhy o rozvoj čs. telovýchovy 2. stupňa, v r. 1973 1. stupňa, v r. 1980 Medaily Miroslava Tyrša.

274/

22. 11.

Šemmer, Viktor

22. 11. 1896 Petrova Ves – 6. 8. 1973 Jablonica

130. výročie narodenia

vlastivedný bádateľ, pedagóg

Študoval na gymnáziu v Trnave a Skalici, na učiteľskom ústave v Spišskej Kapitule, absolvoval 8 semestrov archeológie na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Ako učiteľ pôsobil v Popudinských Močidlanoch, ako správca, učiteľ, potom riaditeľ základnej školy v Jablonici. Venoval sa najmä archeológii. Spolupracoval so Slovenským múzeom, neskôr i s Archeologickým ústavom SAV. Dnešnému SNM v Bratislave venoval vzácne archeologické pamiatky z Čáčova, Abrahámu, Trnavy, Borského Petra a iných lokalít.

275/

23. 11.

Anderle, Vojtech

23. 11. 1916 Piešťany – 5. 5. 2008 Trnava

110. výročie narodenia

regionálny historik

Dôverný znalec a propagátor mesta Piešťany a jeho histórie. V r. 1996 vydal na vlastné náklady knižku s historickými fotografiami Piešťan. V r. 1998 vydal publikáciu História Automoklubu v Piešťanoch (1948 – 1998). Bol zakladateľom Automotoklubu a spoluorganizátorom automobilových podujatí v Piešťanoch.

276/

24. 11.

Kapp, Alexander

16. 5. 1817 Suchá nad Parnou – 24. 11. 1876 Trnava

150. výročie úmrtia

hudobný pedagóg, skladateľ, zbormajster, organista

Študoval na gymnáziu v Trnave, hudobné vzdelanie získal pravdepodobne v Pešti (Maďarsko). V r. 1861 – 1876 pôsobil ako profesor na rímskokatolíckom mužskom učiteľskom ústave v Trnave ako učiteľ organovej hry a súčasne vyučoval na arcibiskupskom gymnáziu. Od r. 1848 bol regenschori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. Do dejín slovenskej hudby sa zapísal ako autor viacerých skladieb, omše a klavírných prelúdií. Je autorom opery Synovia Jakubovi, ktorá mala premiéru 29. júna 1867 v Trnave. V r. 1859 založil, viedol a dirigoval mužský spevácky chrámový zbor v Trnave.

277/

25. 11.

Križan, Vladimír doc., Ing., CSc.

23. 5. 1925 Praha, Česko – 25. 11. 2006 Trnava

20. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg

Po skončení reálneho gymnázia v Bratislave pokračoval v štúdiu na VŠT. Pracoval vo Svite, neskôr v hydrometeorologickom ústave observatória na Lomnickom štíte. Podarilo sa mu získať študijný pobyt v Paríži, kde nostrifikoval na Sorbone (Francúzsko). Po návrate na Slovensko pôsobil ako vysokoškolský pedagóg na VŠE a VŠT v Bratislave. V r. 1965 – 1968 prednášal na univerzite v Akre, hlavnom meste štátu Ghana v Afrike, v r. 1968 – 1970 na vysokej škole v Sydney (Austrália) a neskôr aj na univerzite v Bagdade (Iraku). Mal osobný priateľský vzťah s mnohými osobnosťami, napr. s Albertom Schweitzerom. Napokon pôsobil v Stredisku na ochranu životného prostredia pri OSN v Bratislave. V r. 1970 sa natrvalo usadil v Trnave, kde žil do svojej smrti. Bol polyglotom a ovládal perfektne osem jazykov.

278/

27. 11.

Brychta, Július JUDr.

27. 11. 1901 Bratislava – 9. 10. 1968 Trnava

125. výročie narodenia

právník, pedagóg

Od r. 1959 vedúci občianskej náuky na Pedagogickom inštitúte, od r. 1964 na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Autor viacerých monografií, štúdií, článkov.

279/

28. 11.

Mrva, Marián, Mgr.

pseud. **Makar**

28. 11. 1946 Trnava – 1. 5. 2013 Trnava

80. výročie narodenia

hudobník, pedagóg, spisovateľ

Maturoval na priemyselnej škole. Absolvoval matematiku a hudobnú výchovu na PdF UK v Trnave. Už na vysokej škole spieval v zbore fakulty a vo svojej diplomovej práci sa venoval populárnej hudbe v kontexte trnavského regiónu. Krátko učil na ZŠ v Suchej nad Parnou a Modranke. S jeho menom sa spája najmä éra skupiny Pramene. Bol aktívny ako autor publicistických článkov, poviedok a drobných humoristických textov. Niekoľko rokov pracoval ako redaktor, zástupca šéfredaktora a vedúci vydania v rôznych regionálnych médiách ako TH Extra, Trnavské noviny, Nitrianske noviny. Z humoristických textov vznikli aj jeho tri súbory humoristických poviedok viažucich sa k reáliám Trnavy – *Láska v čase slintačky* (2006), *Ako som premohol tasmanského vakovlka* (2008) a *Ako šli holuby pešo z Francúzska do Trnavy* (2011). Je nositeľom ceny Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu Trnavy za r. 2011. Bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

280/

Kajlich, Aurel

28. 11. 1901 Turá Lúka – 9. 10. 1973 Piešťany

125. výročie narodenia

grafik, ilustrátor, akademický maliar

V r. 1923 – 1927 bol žiakom Maxa Švabinského na AVU v Prahe (Česko). Patril k významným postavám slovenského maliarstva. Popri rozmerných maľbách zanechal veľké množstvo kresieb, navrhoval poštové známky a bankovky. Časť jeho diel sa dostala do súkromných zbierok v zahraničí.

281/

29. 11.

Belo IV.

29. 11. 1206 Maďarsko – 3. 5. 1270 Zajačí ostrov (dnešný Margitin ostrov v Budapešti, Maďarsko)

820. výročie narodenia

uhorský kráľ

Za kráľa bol korunovaný už ako 8 ročný. Kým zasadol na trón, musel prežiť neľahkých 21 rokov. Počas nich zastával postupne funkcie slavónskeho údelného vojvodu v r. 1220 – 1226 a sedmohradského údelného vojvodu v r. 1226 – 1235 a v r. 1235 – 1270 bol uhorským kráľom. V r. 1238 udelil Trnave výsady slobodného kráľovského mesta.

282/

Kozma, František Xavér

18. 10. 1728 Zlaté Klasy – 29. 11. 1806 Lovasberény, Maďarsko

220. výročie úmrtia

jezuita, pedagóg

V r. 1744 vstúpil do rehole jezuitov. Študoval na univerzite v Trnave. Bol učiteľom na jezuitských gymnáziách v Székesfehérvári, Gyöngyösi, Györi (Maďarsko) a Bratislave, kazateľom v Trnave a Budíne (Maďarsko), prefektom seminára a profesorom metafyziky na univerzite v Trnave, profesorom kanonického práva na univerzite v Košiciach,

vychovateľom u grófa Cirákiho. Po prepustení z rehole v r. 1773 svetským kňazom v ostrihomskej diecéze. Je autorom oslavných rečí a školských divadelných hier. Jeho najznámejším dielom je Jekonias.

283/

30. 11.

Novák, Ján

30. 11. 1911 Viedeň, Rakúsko – 4. 8. 1984 Trnava

115. výročie narodenia

tréner, športový funkcionár, stredoškolský pedagóg

Počas štúdií bol aktívnym členom trnavského Sokola. V r. 1952 – 1979 stredoškolský profesor na SEŠ, Strednej priemyselnej škole dopravnej a na Gymnáziu Jána Hollého v Trnave. Tréner športových gymnastiek TJ Slávia Trnava. Nositeľ Tyršovej medaily.

284/

DECEMBER

1. 12.

Bajza, Jozef Ignác

5. 3. 1755 Predmier – 1. 12. 1836 Bratislava

190. výročie úmrtia

spisovateľ, kňaz, národný buditeľ

Študoval teológiu na univerzite vo Viedni (Rakúsko). Od r. 1780 pôsobil ako kaplán v Trnave, v r. 1783 – 1805 správca fary v Dolnom Dubovom, farár v Prietrži, Zbehoch, od r. 1828 kanonik bratislavskej kapituly. Prívrženec osvietenských reforiem Jozefa II., písal v klasicistickom duchu. Autor prvého slovenského románu René mláďenca príhodi a skúsenosťi. Člen Slovenského učeného tovaríšstva v Trnave.

285/

Fiebig, Jozef

tiež **Fibik, Jozef**

11. 10. 1865 Hajná Nová Ves – 1. 12. 1931 Trnava

95. výročie úmrtia

kníhtlačiar, obchodník

Vyučil sa za kníhtlačiaru v Nitre, kde neskôr pôsobil, v r. 1894 – 1921 vlastník tlačiarne v Trnave. Tlačil knihy, časopisy a príležitostné tlače v slovenčine, maďarčine, nemčine, latinčine. V r. 1910 založil obchod s papierom a devocionáliami.

286/

2. 12.

Lackovičová, Ema

2. 12. 1916 Bratislava – 26. 5. 1960 Bratislava

110. výročie narodenia

herečka

Pôsobila v Krajevom divadle v Nitre, Dedinskom divadle v Trnave (1955 – 1959) a Krajevom divadle v Trnave (1960). Predstaviiteľka charakterových postáv.

287/

Lanštiak, Andrej Horislav

2. 12. 1821 Liptovský Mikuláš, časť Palúdzka – 25. 8. 1908 Siladice

205. výročie narodenia

farár, básnik, cirkevný spisovateľ

Študoval na evanjelickom lýceu v Levoči a Prešove. V r. 1843 – 1844 študoval evanjelickú teológiu na univerzite v Halle (Nemecko). Pôsobil ako evanjelický kaplán v Pešti (Maďarsko) a v r. 1850 – 1905 bol farárom v Horných Zeleniciach. Od r. 1906 žil v Siladiciach, kde aj zomrel. Bol popredným členom Ústavu reči a literatúry československej v Levoči a Prešove. V období priprav revolúcie v r. 1848 sa postavil proti iniciatíve slovenského národného hnutia. Vydal brožúru *Štúrovčina*, kde sa postavil proti koncepcii štúrovskej slovanskej kmeňovosti a zostával na pozíciách biblickej češtiny. V r. 1848 podpísal výzvu Jána Kollára na obnovu česko-slovenskej jazykovej jednoty. Prispieval do časopisov *Evanjelik*, *Evanjelický cirkevník*, *Korouhev na Sionu* a iné.

288/

3. 12.

Hučko, Jozef

4. 7. 1923 Dolná Krupá – 3. 12. 2011 Trnava

15. výročie úmrtia

drevorezbár

Drevorezba sa venoval už od študentských čias. Rezbárske odborné vzdelanie získal na rezbárskej škole v Banskej Štiavnici, umelecky sa zdokonaľoval v ateliéri svojho strýka, sochára Jána Hučku. Vo svojej tvorbe stvárňoval najmä ľudové a tradičné pracovné motívy, ale aj náboženskú tematiku. V Trnave možno jeho umeleckú tvorbu vidieť v kostole u saleziánov na Kopánke, pre ktorý vytvoril betlehem, sochársky portrét dona Hlúbika a sochu Panny Márie. Za dlhoročnú reprezentáciu mesta v oblasti ľudového rezbárstva dostal v r. 1999 Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava.

289/

Vajaj, Pavel

3. 12. 1761 Kopčany – 6. 7. 1838 Horné Zelenice

265. výročie narodenia

evanjelický učiteľ, básnik

V Horných Zeleniciach pôsobil v čase osvietenstva (1807 – 1838). Bol literárne rozhladený a autorsky činný. Venoval sa aj príležitostnej poézii. Pre obec sú zaujímavé najmä tri rukopisné zbierky: *Príhody v poctivé obci hornozelenické*, *Verše o vystavení veže pri Chráme Božom hornozelenickom* a *Krátke a opravdové vyobrazenie povodne*.

290/

5. 12.

Vargová - Hábovčíková, Bohuslava, PhDr.

5. 12. 1951 Trnava – 2. 4. 2015 Bratislava

75. výročie narodenia

spisovateľka, pedagogička, publicistka

SVŠ absolvovala v Trnave. Na FiF UK v Bratislave vyštudovala novinárstvo. Ako redaktorka pôsobila v Novej myslí a Národnom poistení, externe v Československej televízii. Ako vysokoškolská učiteľka pracovala na UK v Bratislave a na UKF v Nitre. Bola členkou Ochotníckeho divadelného súboru OB Trnava – Kopánka (dnes DISK). Vydala viacero štúdií, teoretických i odborných prác a knižnú vedeckú monografiu. Zaoberala sa problematikou rímskej kultúry na Slovensku, spolupracovala s rozhlasom a televíziou. Prvé básne a poviedky uverejnila v zborníkoch. Písala pre dospelých, deti a mládež.

291/

Záhradník, Slavomír

10. 7. 1937 Nižná Boca – 5. 12. 1991

35. výročie úmrtia

herec, scenárista

Absolvoval štúdium herectva na VŠMU v Bratislave. Pôbil na bratislavských divadelných scénach. Dva roky pôbil aj v trnavskom divadle. Podľa špecificky zafarbeného hlasu ho poznali viaceré generácie divákov. Režiséri ho obsadzovali do postáv vojakov, policajtov, inžinierov. Stvárnil viaceré úlohy vo filmoch napr. Štyridsaťštyri (1957), Smrť prichádza v daždi (1965), Pacho, hybský zbojník (1975), Fontána pre Zuzanu (1985) ap.

292/

8. 12.

Haas, Jozef

8. 12. 1906 Lednické Rovné – 24. 3. 1979 Trnava

120. výročie narodenia

šľachtiteľ

Pôbil na rôznych miestach, v r. 1927 v Seredi, r. 1949 – 1972 vedúci šľachtiteľskej stanice v Bučanoch. Vynikol ako šľachtiteľ a organizátor šľachtienia.

293/

Haring, Jozef

8. 12. 1911 Piešťany – 27. 9. 1973 Piešťany

115. výročie narodenia

podnikateľ, staviteľ

Navrhol množstvo domov v regióne Piešťany, najznámejšie sú na Moyzesovej, Teplickej, Detvianskej, Dubovej ulici a najmä Prachárov nárožný dom na Javorinskej ulici v Piešťanoch.

294/

Jarábek, Dominik PhDr.

3. 7. 1915 Dolná Krupá – 8. 12. 1981 Trnava

45. výročie úmrtia

stredoškolský profesor, literát, prekladateľ, kultúrny pracovník

Gymnázium absolvoval v Trnave, potom študoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Vyučoval jazyky na cirkevných a štátnych gymnáziách a na Obchodnej akadémii v Trnave. Ovládal viaceré románske jazyky. V r. 1947 pôsobil ako lektor slovenského jazyka na univerzite v Padove (Taliansko). Po návrate na Slovensko v r. 1948 pracoval vo vydavateľstve Práca v Bratislave. Od r. 1964 externe pôsobil na katedre francúzskeho jazyka a literatúry na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Bol iniciátorom myšlienky nadviazania družby medzi Trnavou a talianskym mestom Casale Monferatto. Od r. 1969 pracoval na Ministerstve kultúry, v r. 1971 odišiel do Havany (Kuba), kde sa stal diplomatickým pracovníkom a riaditeľom tamojšieho kultúrneho centra.

295/

12.12.

Vajda, Igor doc., ThLic., Mgr., PhD.

16. 3. 1935 Banská Bystrica – 12. 12. 2001 Trnava

25. výročie úmrtia

vysokoškolský pedagóg, dramaturg, redaktor, muzikológ, hudobný kritik, kňaz

Maturoval v r. 1953 vo svojom rodisku, hudobnú vedu vyštudoval na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Potom pôsobil ako profesor teórie dejín hudby a obligátneho klavíra na Konzervatóriu v Košiciach, ako dramaturg banskobystrickej opery. V r. 1963 – 1971 pracoval ako redaktor mesačníka Slovenská hudba, súčasne ako odborný pracovník SAV v r. 1968 – 1990. Podieľal sa na monografii Sergej Prokofiev (1974), knihe Národný umelec Eugen Suchoň (1978), monografii Slovenská opera – operná tvorba súčasných slovenských skladateľov a ich predchodcov (1988). V r. 1971 tajne vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Za kňaza bol vysvätený v r. 1984. Po novembri 1989 sa zapojil do pastorácie. V Trnave popri pastoračnej a redakčnej práci spolupracoval ako dramaturg s Divadlom Jána Palárika v Trnave. Na štátnom Konzervatóriu v Bratislave vyučoval liturgiu, na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity liturgický spev. Nositeľ Ceny Fra Angelico in memoriam.

296/

13. 12.

Hirner, Alexander

pseud. **Radlický**

13. 12. 1911 Smolenice – 17. 11. 1987 Bratislava

115. výročie narodenia

ociológ, filozof

Študoval na gymnáziách v Šaštíne, Kláštore pod Znievom a Trnave, na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, na univerzite v Ríme (Taliansko) a na Sorbone v Paríži (Francúzsko). V r. 1958 nespravodlivo obvinený z buržoázneho nacionalizmu a väznený. Vynikajúci slovenský sociológ a filozof, autor početných sociologických monografií a štúdií publikovaných v domácej i zahraničnej tlači. Bol ocenený Radom Ľudovíta Štúra II. triedy in memoriam.

297/

16. 12.

Jedlička, Tomáš

16. 12. 1761 Jacovce – 15. 3. 1814 Križovany nad Dudváhom

265. výročie narodenia

kňaz, publicista

Pôsobil v Malých Opatovciach, Rybníku, Seredi a Križovanoch nad Dudváhom. Člen Slovenského učeného tovarištva, autor prvého slovenského Katechizmu k vyučovaniu mládeže katolíckej a obecného ľudu (1808).

298/

17. 12.

Kutka, Nicholas

17. 12. 1926 ? Zakarpatská Rus – 19. 1. 2005 Houston, USA

100. výročie narodenia

lekár, vedecký pracovník

Po maturite na biskupskom gymnáziu v Trnave študoval na LF UK v Bratislave. Pracoval ako odborný asistent, lekár, vedecký pracovník a po emigrácii v r. 1968 ako vedecký pracovník v Nemecku a neskôr v USA, kde sa natrvalo usadil. Pracoval ako expert pre nukleárnu medicínu, prednášal na mnohých univerzitách. Bol zapojený do rôznych výskumných prác a postgraduálnej výchovy lekárov v odbore nukleárnej medicíny a rádiológie.

299/

Trančík, Pavol Ing.

17. 12. 1901 Bučany – 14. 4. 1970 Piešťany

125. výročie narodenia

lesný inžinier

Študoval v Bratislave na evanjelickom lýceu, potom lesné inžinierstvo v Brne (Česko). Špecializoval sa na zalesňovanie ťažko zalesniteľných plôch. Od r. 1952 organizoval a viedol zalesňovanie spustnutej pôdy na lokalite Periská pri Brezovej pod Bradlom. Odborné články uverejňoval v časopisoch Poľana, Les a Lesnícky časopis. Jeho synom je známy filmový režisér Dušan Trančík.

300/

18. 12.

Schinner, Lajos

16. 5. 1871 Baja, Maďarsko – 18. 12. 1951 Mosonmagyaróvár, Maďarsko

75. výročie úmrtia

stredoškolský pedagóg, kňaz

V r. 1904 získal profesorský diplom. Od r. 1905 kňaz v Ostrihome (Maďarsko), v r. 1907 – 1918 profesor na gymnáziu v Trnave, kde učil jazyk maďarský, latinský, nemecký a francúzsky. V r. 1918 odišiel z Trnavy do Maďarska a vyučoval svoje predmety na gymnáziu v Budapešti II. (Maďarsko) až do odchodu do dôchodku.

301/

19. 12.

Ďurček, Andrej Boleslav

19. 12. 1816 Jelšava – 17. 7. 1878 Trnava

210. výročie narodenia

kaplán

Študoval v Levoči, Bratislave a Halle (Nemecko). Pôsobil v Hlbokom, Dunajskej Strede. Po štúdiu teológie v Trnave bol kaplánom v Suche nad Parnou, Stupave, Borskom Svätom Jure, Osuskom, Uníne a Opoji. Od mája 1864 žil v Trnave. V článkoch a knižných vydaniach sa venoval cirkevným otázkam, najmä vzťahu medzi katolicizmom a protestantizmom.

302/

Elbert, Karol

19. 12. 1911 Trnava – 20. 11. 1997 Bratislava

115. výročie narodenia

hudobný skladateľ

Študoval na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave. Dirigent operetného súboru na Novej scéne v Bratislave. V r. 1970 dostal Cenu Zväzu slovenských skladateľov, v r. 1973 sa stal zaslúžilým umelcom. Najvýznamnejšia je jeho tvorba tanečných piesní, ktorými priniesol do slovenskej populárnej hudby náročnejšie umelecké kritériá. Napísal viac ako 200 skladieb. Písal i skladby pre dychové súbory, pochody, vojenské piesne, scénickú hudbu, operety. Nositeľ Ceny mesta Trnava. V r. 2008 mu bolo udelené Čestné občianstvo TTSK in memoriam.

303/

22. 12.

Matzenauer, František Otto

pseud. **Beňovský M., Živný Edmund, Temný Slavomír**

16. 5. 1845 Beňov pri Přerove, Česko – 22. 12. 1901 Trnava

125. výročie úmrtia

skladateľ, dirigent, spisovateľ, prekladateľ

Po absolvovaní reálneho gymnázia vo Viedni (Rakúsko) a učiteľských skúškach vystriedal pedagogické miesta v Brezne nad Hronom, Starej Turej, odkiaľ prišiel v r. 1872 do Trnavy. Spočiatku bol organistom v Dóme sv. Mikuláša, od r. 1874 pôsobil ako účtovník a hlavný jednatel' Spolku sv. Vojtecha. Prispieval do viacerých časopisov, napr. Cyrill a Method, Dennica, Katolícke noviny, Sokol. Po smrti Alexandra Kappa zaujal miesto regenschoriho Cirkevného hudobného spolku pri Dóme sv. Mikuláša. Jeho skladateľské dielo je dnes v Štátnom okresnom archíve v Trnave.

304/

Vámoš, Gejza MUDr.

22. 12. 1901 Dégabánya, Maďarsko – 18. 3. 1956 Muriaé-Minas, Brazília

125. výročie narodenia

lekár, spisovateľ

Po štúdiu medicíny pôsobil ako vojenský lekár v Bratislave. Propagoval piešťanské kúpele i v zahraničí. Ako lekár bol obľúbený zvlášť u chudobných, ktorých liečil často zdarma. Počas jeho

pôsobenia v Piešťanoch vyšiel v r. 1934 román Odlomená haluz. Z osobných dôvodov odišiel zo Slovenska, pôsobil ako lekár v Číne, navštívil aj Indiu a Japonsko. Nakoniec sa rozhodol pracovať ako lekár na predmestí Rio de Janeiro (Brazília).

305/

24. 12.

Čordáš, Mikuláš

6. 12. 1909 Dvorníky – 24. 12. 1976 Trnava

50. výročie úmrtia

tréner, rozhodca, telovýchovný funkcionár

Študoval na gymnáziu v Trnave. Dôstojník slovenskej armády v Trnave, účastník protifašistického odboja, jeden z najvýznamnejších organizátorov Trnavskej posádky. Ako veliteľ samostatného práporu sa zúčastnil oslobodenia Liptovského Mikuláša, Žiliny, Vsetína. Za hrdinstvo obdržal mnoho vyznamenaní. V rokoch 1950 – 1953 bol nezákonne väznený, neskôr rehabilitovaný. Pracoval ako tréner, vychoval mnoho vynikajúcich atlétov. V r. 1998 mu bolo udelené Vyznamenanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava za celoživotnú pretekársku a trénerskú činnosť, v r. 2001 Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam za celoživotnú prácu s mládežou v oblasti športu.

306/

Schelingová, Zdenka Cecília blahoslavená

24. 12. 1916 Krivá – 31. 7. 1955 Trnava, poch. Podunajské Biskupice

110. výročie narodenia

rehoľníčka

Absolvovala zdravotnú školu. Vstúpila do kláštora Milosrdných sestier sv. Kríža v Podunajských Biskupiciach. Prijala rehoľné meno sestra Zdenka, v r. 1937 zložila prvé rehoľné sľuby. Začiatkom r. 1952 pomohla k úteku kňazovi Štefanovi Košťalovi a trom bohoslovcov, ktorí boli väznení. Štátna bezpečnosť ju zatkla. Bola odsúdená za velezradu na dvanásť rokov väzenia a desať rokov straty občianskych práv. Prešla niekoľkými väzeniami v Bratislave, Rimavskej Sobote, Brne, Pardubiciach, Prahe (Česko). Väzenie a mučenie jej podlomilo zdravie, bola podmienene prepustená z pražskej väznice v apríli 1955, a prijatá ako pacientka do trnavskej nemocnice, kde aj zomrela. V r. 2008 jej bolo udelené Čestné občianstvo mesta Trnava in memoriam. Dňa 14. septembra 2003 ju pápež Ján Pavol II. vyhlásil za blahoslavenú.

307/

25. 12.

Nemeš, Eugen Mikuláš „Bubo“ JUDr.

25. 12. 1921 Trnava – 17. 3. 2015 Trnava

105. výročie narodenia

hudobník, hudobný skladateľ

Po absolvovaní gymnázia v Trnave, vyštudoval právnickú fakultu. Od mladosti bol jeho koníčkom šport, fotografovanie a hudba. Aktívne sa venoval horolezectvu, založil horolezecký oddiel a bol jeho dlhoročným predsedom. Čestný člen AŠK Slávia Trnava. Podieľal sa na výchove mládeže, vykonával rozsiahlu prednáškovú činnosť, hral vo viacerých trnavských

hudobných zoskupeniach. Držiteľ Uznania za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnava za celoživotnú činnosť v oblasti kultúry a športu. V r. 2010 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK za celoživotný prínos v oblasti rozvoja športového, hudobného a kultúrneho života.

308/

27. 12.

Plechlo, Dezider

14. 8. 1886 Trnava – 27. 12. 1966 Modra

60. výročie úmrtia

publicista, právnik

Študoval na gymnáziu v Trnave, na Právnickej akadémii v Bratislave a na Právnickej fakulte v Budapešti (Maďarsko). Od r. 1913 advokát v Trnave. Dlhoročný predseda kresťanského združenia roľníctva. Člen mestského zastupiteľstva a správy Spolku sv. Vojtecha. Autor právnickej úvahy o cirkevných veľkostatkoch, patronátom práve.

309/

28. 12.

Hajmássy, Anton

28. 12. 1916 Kvetoslavov – 1. 11. 1978 Trnava

110. výročie narodenia

tréner, pedagóg, publicista

Študoval na gymnáziu v Trnave, na LF a na FiF UK v Bratislave. Ako stredoškolský profesor učil v Partizánskom a Trnave. Bol popredným atlétom. V r. 1938 získal titul juniorského majstra Československej republiky v behu na 110 m prekážok. Po skončení aktívnej činnosti sa venoval mladým atlétom. Vychoval mnohých československých reprezentantov. V r. 2003 mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam za rozvoj trnavskej atletiky a jeho meno od septembra toho roku nesie atletický štadión Slávie v Trnave. V r. 2007 bol ocenený Pamätnou medailou predsedu TTSK in memoriam.

310/

31. 12.

Kluch, Jozef

30. 3. 1748 Kláštor pod Znievom – 31. 12. 1826 Sládečkovce

200. výročie úmrtia

cirkevný hodnostár

Študoval na gymnáziu v Ostrihome (Maďarsko), filozofiu a teológiu v Trnave. Bol profesorom etiky a vicerektorom seminára v Trnave. Od r. 1808 bol nitrianskym biskupom. Podporoval bernolákovcov. Venoval sa rozvoju cirkevného školstva a budovaniu a obnove cirkevných stavieb.

311/

Rok 2026

Forró, Juraj PhDr., ThDr.

apríl 1571 Sedmohradsko, Rumunsko – 18. 10. 1641 Trnava

450. výročie narodenia

380. výročie úmrtia

pedagóg, kňaz, náboženský spisovateľ, filozof, teológ

Doktorát filozofie a teológie získal na univerzite v Grazi (Rakúsko), pôsobil na viacerých inštitúciách v Rakúsku, Poľsku, Uhorsku a nakoniec bol druhým rektorom Trnavskej univerzity v r. 1637 – 1640.

312/

Kapustáš, Andrej

24. 11. 1757 Hlohovec – 1796 Vilnius, Litva

230. výročie úmrtia

finančník

Narodil sa v zámožnej šľachtickej rodine. Navštevoval rádovú teologickú školu vo františkánskom kláštore. Ovládal hebrejčinu, nemčinu, poľštinu. Okolo r. 1780 odišiel do Varšavy (Poľsko). Písal pojednania finančného a ekonomického charakteru. Významne sa zapísal do politického diania v Poľsku. V r. 1790 predložil v sneme projekt na založenie poľskej národnej banky. Je považovaný za autora prvého národného zákona o papierových peniazoch a za autora prvých poľských bankoviek. Do poľských dejín sa zapísal aj ako predstaviteľ protiruského povstania. Po porážke povstania bol v r. 1794 uväznený v Petrohrade (Rusko). Po dvoch rokoch bol prepustený. Usídlil sa vo Vilniuse. V r. 2006 mu bola odhalená pamätná tabuľa v jeho rodnom meste Hlohovec (autor V. Vadovský).

313/

Peréni, Imrich PhDr.

tiež **Perényi, Imrich**

1746 Vinné – 26. 1. 1823 Trnava

280. výročie narodenia

cirkevný hodnostár, spisovateľ

Študoval filozofiu a teológiu v Trnave, Viedni (Rakúsko) a Ríme (Taliansku). Pôsobil ako ceremoniár biskupa, potom ako farár v Galante. Po r. 1774 postupne kanonik, dekan, prefekt Pázmánea, titulárny biskup, veľprepoš, vikár. Autor katechizmu, modlitebnej knižky a príležitostných básní.

314/

Stražan, Ján

tiež **Sť'ážan Ján, Strážan Ján**

1856 Teplička nad Váhom – 15. 9. 1939 Trnava

170. výročie narodenia

ľudový bábkar

Založil kočovné tzv. Stražanovo divadlo. Súbor mal asi 200 bábok. Hrával po celom Slovensku. Upravoval klasický repertoár českých ľudových bábkarov. Možno ho považovať za zakladateľa ľudového slovenského bábkarstva.

315/

Timon, Samuel

1675 - 7. 4. 1736

290. výročie úmrtia

historik, pedagóg, jezuita

Študoval vo Viedni, Skalici a Trnave na Trnavskej univerzite filozofiu. Potom vyučoval v Trnave a Prešove. Po absolvovaní trnavskej teologickej fakulty tu zostal pôsobiť ako dekan fakulty jazykov. Medzi najvýznamnejšie položky v jeho bibliografii patria historiografické diela *Obraz starého Uhorska* (1733) a *Obraz nového Uhorska* (1734), v ktorých spracoval dejiny pred príchodom Maďarov a po ňom. Patril k predstaviteľom kritickej uhorskej historiografie, v historicko-oslavnom biografickom diele *Panónske purpury*, ktoré vyšlo v trnavskej akademickej tlačiarňi v roku 1715, v chronologickom poradí uverejnil životopisy dvadsaťjeden uhorských kardinálov.

316/

Vyskočil, Juraj

18. 11. 1881 Viedeň, Rakúsko – 1951 Trnava

145. výročie narodenia**75. výročie úmrtia**

starosta, obchodník

Jeho rodičia sa presťahovali do Trnavy, kde sa stal veľkoobchodníkom s pivom, okrem toho vlastnil výrobné liehu. Pôsobil v Živnostenskej strane. V novembri 1924 ho prvýkrát zvolili za starostu Trnavy. Podporoval podnikanie, bol mecénom viacerých kultúrnych spolkov. Bol iniciátorom osláv výročia povýšenia Trnavy na slobodné kráľovské mesto. Do funkcie starostu bol zvolený viackrát, naposledy v r. 1938.

317/

UDALOSTI

1561

465. výročie

Dňa 1. januára 1561 cisár Ferdinand I. potvrdil zakladajúcu listinu jezuitského kolégia v Trnave, ktoré bolo prvým svojho druhu na území vtedajšieho Uhorska.

V apríli 1561 prišli do Trnavy jezuiti.

1636

390. výročie

Začalo sa s výstavbou jezuitského kostola v Trnave.

1666

360. výročie

V Trnave vypukol veľký požiar.

1773 – 1776

250. výročie

Kostol sv. Anny postavili pre sestry uršulínky, ktoré prišli do Trnavy, aby vychovávali ženskú mládež. Po obidvoch stranách kostola bol kláštor a r. 1798 postavili aj internát. Pod bočným oltárom sú uložené telesné pozostatky Marka Križina jedného z košických mučeníkov.

1831

195. výročie

Ortodoxní Židia si v Trnave postavili synagógu na Halenárskej ulici. V súčasnosti slúži Galérii Jána Koniarka na výstavné účely.

Začiatkom augusta vypukla v Trnave epidémia cholery. Vyžiadala si 800 obetí.

Otvorenie Mestského divadla v Trnave sa uskutočnilo 26. decembra divadelným predstavením, ktoré bolo hrané v nemčine. Divadlo postavil magistrát a obyvatelia Trnavy.

1846

180. výročie

Dňa 1. júna sa uskutočnilo slávnostné otvorenie konskej železnice Bratislava – Trnava.

Dňa 1. novembra bol dokončený úsek konskej železnice Trnava – Sereď. Železnica fungovala do r. 1871.

1876

150. výročie

V júni sa začala prevádzka na trati parnej železnice Trnava – Nové mesto nad Váhom.

1886

140. výročie

V Trnave bola otvorená verejná mestská knižnica, ktorú založil Bratislavský maďarský vzdelávací spolok.

1916

115. výročie

Vznikol prvý film o Piešťanoch.

1931

95. výročie

Dňa 19. marca bola legalizovaná Piešťanská muzeálna spoločnosť. Predsedom bol Imrich Winter, tajomníkom správca kúpeľov Václav Vlček. Sústreďovali sa v nej záujemcovia o históriu, národopis, prírodu, kultúru a umenie Piešťan.

1941

85. výročie

Architekt Emil Belluš navrhol stavbu vodojemu v Trnave. Výstavba prebehla v r. 1942 – 1948. Vodojem v Trnave sa zaraďuje k najvýznamnejším dielam slovenskej architektúry.

1946

80. výročie

V Trnave bol založený horolezecký klub.

1951

75. výročie

Dňa 3. septembra 1951 v Trnave začala svoju činnosť Stredná priemyselná škola.

Tepláreň Trnava začala s dodávkou tepla do Kovosmaltu, neskôr do blízkeho Skloplastu.

1986

40. výročie

Nariadením vlády bola dňa 1. januára v Trnave zriadená Strojársko-technologická fakulta SVŠT.

1991

35. výročie

V Trnave 27. decembra 1991 odovzdali do užívania budovu novej železničnej stanice.

V Piešťanoch začal vychádzať týždenník pod názvom Piešťanský týždeň.

1996

30. výročie

Založenie významných podnikov so zahraničným kapitálom – Sony Slovakia s. r. o., Punch Products Trnava s. r. o., Sachs Slovakia s. r. o.

Dňa 25. augusta 1996 sa Trnava stala krajským mestom.

V Trnave vznikol Filatelistický klub Tirnavia. Za r. 1997 dostal Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Trnavy.

2001

25. výročie

Kapitálový vstup americkej spoločnosti Johns Manville do Skloplastu Trnava.

Dňa 18. januára 2001 Bratislavsko-arcibiskupský úrad zriadil v Trnave Arcibiskupské gymnázium, ktoré od 1. septembra 2010 nesie názov Arcibiskupské gymnázium biskupa P. Jantauscha.

V Trnave dňa 23. mája bol odhalený pomník Mikulášovi Schneiderovi Trnavskému.

2006

20. výročie

Trnavský závod PSA Peugeot – Citroën spustil sériovú výrobu automobilov Peugeot 207.

Dňa 30. septembra 2006 Atletický štadión Slávie Na rybníku v Trnave bol premenovaný na Atletický štadión Antona Hajmássyho.

Dňa 14. júla 2006 odhalili pamätník nespravodlivo prenasledovaným počas komunistického režimu v Trnave.

2011

15. výročie

Dňa 28. apríla 2011 bola v Trnave slávnostne otvorená Galéria Trnavskej arcidiecézy.

Dňa 21. júna 2011 sa v Trnave uskutočnilo slávnostné otvorenie novej galérie Združenia umelcov BonArt pod názvom Galéria 21.

INŠTITÚCIE A ŠKOLY

1831

195. výročie

Divadlo Jána Palárika, Trnava

Budovu divadla dalo postaviť v r. 1831 mesto z vlastných nákladov a z príspevkov obyvateľov. Na priečelí budovy o tom dodnes hovorí latinský nápis: *Isthanc aedem Thaliae po suit senatus ac populus Tirnaviensis*, čo v preklade znamená: Mestská rada a obyvatelia Trnavy vybudovali tento dom Tália. Táto budova sa považuje za najstaršiu zachovanú budovu tohto druhu na Slovensku. Budova prešla viacerými vonkajšími vnútornými prestavbami. Ako prvé profesionálne divadlo v Trnave pôsobilo v r. 1960 – 1965 Krajské divadlo Trnava. V r. 1974 sa konštituovalo v meste profesionálne činoherné zjazdové Divadlo pre deti a mládež. Súbor divadla vytvoril jeden ročník absolventov VŠMU, doplnený o niekoľko príslušníkov staršej generácie. Divadlo sa špecializovalo na tvorbu pre detského a mládežníckeho diváka. V r. 1990 bolo premenované na Trnavské divadlo. Divadlo, ktoré bolo 1. januára 2002 premenované na Divadlo Jána Palárika v Trnave, má v súčasnosti vo svojom repertoári inscenácie pre dospelých aj pre deti. Po ročnej rekonštrukcii časti priestorov divadla v ňom na začiatku r. 2003 otvorili nový hrací priestor - divadelné štúdio. Zriaďovateľom divadla je Trnavský samosprávny kraj.

1936

90. výročie

Gymnázium Ivana Kupca, Hlohovec

Gymnázium v Hlohovci bolo založené výnosom Ministerstvom školstva a národnej osvety zo dňa 19. marca 1936. Úradným začiatkom školského roka bol 26. september 1936. Gymnázium je všeobecno-vzdelávací typ školy so zameraním na prípravu žiakov pre vysokoškolské štúdium všetkých smerov. Okrem 4-ročného štúdia ponúka škola vzdelávanie aj v 8-ročnom štúdiu pre nadaných žiakov. Škola rozvíja spoluprácu s partnerskou školou vo Švédsku. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj.

1946

80. výročie

Hotelová akadémia Ľudovíta Wintera, Piešťany

Iniciátorom založenia hotelovej školy bol bývalý generálny riaditeľ piešťanského kúpeľného podniku Ľudovít Winter. Vyučovať sa začalo v šk. roku 1946/1947. Škola pripravuje kvalifikovaných pracovníkov so širokým odborným profilom, ktorí sú schopní riešiť praktické problémy súvisiace s podnikateľskou praxou v oblasti hotelierstva a spoločného stravovania, organizovať a riadiť hospodársku činnosť a prevádzku v zariadeniach reštauračného stravovania, taktiež účelového spoločného stravovania a v zariadeniach prechodného ubytovania. Počas štúdia majú žiaci možnosť pracovať v zahraničí. Okrem maturitného vysvedčenia môžu žiaci získať aj výučný list v odboroch kuchár, čašník. Vzdelávacia ponuka je v študijných odboroch: hotelová akadémia – 5-ročné štúdium a pomaturitné štúdium – manažment hotelov, manažment cestovných kancelárií a manažment turistických informačných kancelárií. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj. V r. 2014 udelil predseda TTSK škole

Pamätnú medailu predsedu TTSK.

1946

80. výročie

Stredná odborná škola automobilová, Trnava

Škola vznikla 1. septembra 1946. Počas svojho trvania menila niekoľkokrát názvy. Škola je Pilotným centrom Združenia automobilového priemyslu Slovenskej republiky. Dominantné sú učebné odbory zamerané na autoopravárstvo. Zabezpečuje teoretickú aj odbornú zložku prípravy vo vlastných priestoroch. Spolupracuje s viac ako päťdesiatimi podnikateľskými subjektmi v regióne, ktoré sa zameriavajú na strojársku výrobu a autoopravárstvo. Vzdelávacia ponuka školy je v odboroch: mechanik nastavovač, obrábač kovov, autoopravár (zameranie - mechanik, lakovník, elektrikár, karosár), strojárstvo, dopravná prevádzka. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj.

1951

75. výročie

Stredná priemyselná škola, Trnava

Škola začala svoje účinkovanie slávnostným otvorením 3. septembra 1951 ako Vyššia priemyselná škola strojnica. V priebehu rokov niekoľkokrát zmenila názov. V r. 1961 – 1998 bol úradný názov školy Stredná priemyselná škola. 1. februára 1997 na základe rozhodnutia Krajského úradu v Trnave bola preradená pod Strednú priemyselnú školu Dievčenská odborná škola. Z tohto dôvodu bol názov školy Združená stredná priemyselná škola v Trnave. S prijatím nového školského zákona prichádza od 1. septembra 2008 k zmene názvu školy na predchádzajúci, dlhoročne používaný názov Stredná priemyselná škola (SPŠ) Trnava. Vzdelávacia ponuka je zameraná na oblasť strojárstva, elektrotechniky, obchod a podnikanie. Od r. 2004 škola v rámci medzinárodného projektu medzi Ministerstvom školstva Slovenskej republiky, Ministerstvom školstva Francúzskej republiky a firmou PSA – Slovakia úzko spolupracuje pri rekvalifikácii zamestnancov pre spomínanú automobilku. V priestoroch školy má svoje školiace stredisko zamerané na automatizáciu výrobných liniek. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj.

1951

75. výročie

Stredná zdravotnícka škola, Trnava

Škola, ktorá začala pôsobiť 1. septembra 1951, má v trnavskom regióne viacročnú tradíciu. Je vybavená najmodernejšími učebnými pomôckami. Ponúka vzdelávanie pre absolventov základných škôl a stredných škôl, ktorí majú možnosť študovať dennou formou i štúdiom popri zamestnaní. Vzdelávacia ponuka je v odboroch: farmaceutický laborant, diplomovaný fyzioterapeut, zdravotnícky asistent, masér a sanitár. Zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj.

1976

50. výročie

Galéria Jána Koniarka, Trnava

Založená ako Okresná galéria v Trnave. V roku 100. výročia narodenia sochára Jána Koniarka bola premenovaná na Okresnú galériu Jána Koniarka v Trnave (1978) a od r. 1984 na Galériu Jána Koniarka. V súčasnosti galéria vyvíja svoju činnosť v troch objektoch: Kopplova vila, nové krídlo pre stále expozície v areáli vily a objekt pôvodnej synagógy. Zbierkotvorná činnosť je zameraná na dielo sochára Jána Koniarka a regionálnych výtvarných umelcov. Dňa 14. júna 2002 bola slávnostne otvorená stála expozícia diel Jána Koniarka v prístavbe Kopplovho kaštieľa. Zriaďovateľom galérie je Trnavský samosprávny kraj.

1986

40. výročie

Materiálovo-technologická fakulta STU, Trnava

Zriadená bola nariadením vlády SR s účinnosťou od 1. januára 1986 pod pôvodným názvom Strojársko-technologická fakulta so sídlom v Trnave. V r. 1991 sa mení názov fakulty na Materiálovo-technologickú fakultu STU so sídlom v Trnave. Fakulta sa zamerala na výchovu absolventov univerzitného typu pre širokú oblasť priemyselnej, hlavne strojárskej výroby. Zvýšený dôraz sa kladie na ich adaptabilnosť a operatívnosť, aby sa zvýšilo ich individuálne a spoločenské uplatnenie v prostredí trhovej ekonomiky. Fakulta sa stáva skladbou študijných programov jedinou svojho druhu na Slovensku. V r. 2008 sa fakulta stala nositeľom ceny Ocenený finalista Národnej ceny SR za kvalitu 2008 v kategórii organizácie verejného sektora. V septembri 2009 bola fakulta v procese komplexnej akreditácie vysokých škôl SR akreditovaná ako univerzitná fakulta vysokoškolskej inštitúcie univerzitného typu.

1996

30. výročie

Dom hudby Mikuláša Schneidera Trnavského, Trnava

Objekt bol po rekonštrukcii otvorený v Trnave 13. septembra 1996. Ide o dom, v ktorom žil a pracoval tento významný slovenský hudobný skladateľ. Dom hudby je súčasťou Západoslovenského múzea v Trnave. Je tu umiestnené aj hudobné oddelenie Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave a sídli tu aj Trnavské osvetové stredisko. V roku 1996 tu bola otvorená expozícia rezofonických gitár.

Zoznam použitých skratiek

AVU	- Akadémia výtvarných umení
ČK	- Červený kríž
ČSAV	- Československá akadémia vied
ČSFR	- Československá federatívna republika
ČSR	- Československá republika
ČSSR	- Československá socialistická republika
ČVUT	- České vysoké učenie technické
FAMU	- Filmová akadémia múzických umení
FFUK	- Filozofická fakulta Univerzity Komenského
FTVŠ	- Fakulta telesnej výchovy a športu
CHTF	- Chemicko-technologická fakulta
ISCM	- Medzinárodná spoločnosť pre súčasnú hudbu
JAMU	- Janáčkova akadémia múzických umení
KČS	- Koruna československá
KFOR	- Kosovo Force
KSČ	- Komunistická strana Československa
KU	- Karlova univerzita
MFJ	- Medzinárodný filmový festival
MO	- Miestna organizácia, miestny odbor
MS	- Matica slovenská
ONV	- Okresný národný výbor
OSN	- Organizácia spojených národov
OÚNZ	- Okresný ústav národného zdravia
PdF	- Pedagogická fakulta
PKO	- Park kultúry a oddychu
ROH	- Revolučné odborové hnutie
SAV	- Slovenská akadémia vied
SEŠ	- Stredná ekonomická škola
SLUK	- Slovenský ľudový umelecký kolektív
SND	- Slovenské národné divadlo
SNM	- Slovenské národné múzeum
SNP	- Slovenské národné povstanie
SNR	- Slovenská národná rada
SR	- Slovenská republika
SSR	- Slovenská socialistická republika
SVŠ	- Stredná všeobecnovzdelávacia škola
SVŠT	- Slovenská vysoká škola technická
TASR	- Tlačová agentúra Slovenskej republiky
TAZ	- Trnavské automobilové závody
TJ	- Telovýchovná jednota

TTSK	- Trnavský samosprávny kraj
UCM	- Univerzita sv. Cyrila a Metoda
UK	- Univerzita Komenského
ÚĽUV	- Ústredie ľudovej umeleckej výroby
UMPRUM	- Umeleckopriemyselná škola, teraz Vysoká škola umeleckopriemyslová
UNESCO	- Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
USA	- Spojené štáty americké
VSŽ	- Východoslovenské železiarne
VŠE	- Vysoká škola ekonomická
VŠMU	- Vysoká škola múzických umení
VŠP	- Vysoká škola poľnohospodárska
VŠT	- Vysoká škola technická
VŠVU	- Vysoká škola výtvarných umení
VUS	- Vojenský umelecký súbor
VÚL	- Výskumný ústav liečiv
VÚRCH	- Výskumný ústav reumatologických chorôb
ZDŠ	- Základná deväťročná škola
ZK	- Závodný klub
ZSSR	- Zväz sovietskych socialistických republík
ZSVU	- Zväz slovenských výtvarných umelcov
ZUČ	- Záujmovo-umelecká činnosť
ZUŠ	- Základná umelecká škola

Menný register

Adami, Ján Nepomuk	125
Agnelli, Juraj Imrich	187
Alkus, Štefan	199
Anderle, Vojtech	276
Babušek, Jozef	204
Bajza, Jozef Ignác	285
Bakoš, Gustáv Alfonz	220
Baláž, Jozef	152
Balogh, Jozef	139
Balogh, Ludvik Július	114
Banič, Štefan	2
Bánsky, Jozef	21
Baráthová, Cecília	179
Barbor, Josef Florian	15
Barčák, Stanislav	272
Bednár, Konštantín	51
Behúnek, Alojz	189
Belák, Michal	66
Belluš, Daniel	80, 214
Belo IV.	282
Bencúrová, Perica	177
Beňovský, Móric	126, 216
Bernadič, Jozef	58
Bettelheim, Felix Albert	200
Bínovský, Alexander	274
Blažek, Vincent	192
Bobok, Ján	229
Böhmová-Dulovičová, Blanka	37
Bojňanský Vít	130
Boorová-Krahulcová, Ľubica	176
Bottka, Mikuláš	106, 271
Brós, Viktor	120
Brtek, Vladimír	136
Brunšviková, Terézia	213
Brychta, Július	279
Bulla, Daniel	236
Butko, Ján	131
Cehlárik, Leopold	228
Cíger, Anton	121, 146
Cintula, Vít'azoslav	78
Coburg, Filip Ferdinand Mária	150
Cpin, Štefan	201

Cuninka, Anton	122
Čaplár, Benedikt	3, 188
Čapody, Ľudovít	137
Čordáš, Mikuláš	306
Danišovič, Peter	156
Debnárik, Rudolf	273
Dettrich, Ján	107
Dian, Jozef	178
Dilong, Rudolf	89
Dobšovič, Anton Anián	140
Dobšovič, Štefan	167
Dóka, Jozef ml.	265
Dóka, Jozef st.	238
Drgoň, Štefan	71
Dubec, Anton	36
Dubovský, Peter	147
Ďurček, Andrej Boleslav	302
Ďurgala, Martin	10
Elbert, Karol	303
Enhoff, Štefan	151
Fába, Šimon	67, 76
Fándly, Juraj	59
Faust, Ovídius	221
Fekete, Juraj	64
Fiebig, Jozef	286
Filo, Peter st.	4
Forró, Juraj	312
Frašťacký, Ján Pruno	105
Galbavý, Alexander	22
Galko, Ladislav	231
Gášpar, Alojz	65
Gášparík, Mikuláš	116
Gerbelová, Michaela	56
Glasa, Ľudovít	110
Gleimanová, Anna	52
Glesk, Pavol	32
Glomba, Jozef	223
Gregor, Martin	266
Greguš, František	215
Greguš, Jozef	163
Greššo, Ľudovít	5
Gula, Peter	118
Haas, Jozef	293
Hajmássy, Anton	310

Hanakovič, Štefan	190
Handerla, Juraj	119
Haring, Jozef	294
Havrlík, Svatopluk	202
Híc, Pavol	18
Hirner, Alexander	297
Hlaváček, Stanislav	217
Hlubík, Ján	143
Hnilica, Pavol Mária	84, 224
Holovič, Karol	74
Holuby, Karol Ján	43
Horecký, Michal	253
Hoza, Štefan	237
Hrivnák, Ján	11
Hrušovský, František	208
Hučko, Jozef	289
Hudcovič, Aurel	168, 252
Charfreitagová, Radka	62
Chmelo, Kornel	172
Choteková, Mária Henrieta	42
Chovanec, Michal	225
Chrenko, Viktor	264
Chropovský, Bohuslav	260
Ilavský, Pavol	12
Ivanič, Juraj	112
Ivanka, Milan	242
Ivanková, Elena	162, 244
Jakubčík, Ľubomír	141
Jánošová, Marta	132
Janošovský, Štefan	267
Jarábek, Dominik	295
Jastrabík, Štefan	230
Jaura, Miroslav	209
Jedlička, Tomáš	298
Jelínek, Ján Krstiteľ	102
Jelínek, Václav	197
Jilemnický, Peter	68
Jurek, Jozef	95
Jurkovič, Samuel	38
Kadlec, Juraj	138
Kajlich, Aurel	281
Kalina, Miloš	72
Kantor, Štefan	23
Kapp, Alexander	277

Kapustáš, Andrej	313
Kenessy, Ladislav	28
Kereškéni, Štefan	24
Kittnárová, Elena	135
Klablena, Eduard	91
Klempa, Šimon	241
Kluch, Jozef	311
Knapp, Anton	47
Kocian, Štefan	243
Kocinger, Dominik	218
Kočí, Karol	20
Kopecký, Anton	46
Koppel, Ignác	26
Korec, Ján	49
Kostiha, Ján	239
Kováčová, Margita	142
Kovalčík, Ervín	268
Kozma, František Xavér	283
Kozmál, František	269
Krasko, Ivan	157
Krasomil, Bedřich	87
Krchňák, Alfonz Pavel	69, 175
Kriška, Samuel	154
Križan, Vladimír	278
Kubán, Viliam	261
Kučera, Vratislav	99
Kudri, Jozef	245
Kumprecht, Ladislav	207
Kutka, Nicholas	299
Lackovičová, Ema	287
Lanák, Július	39, 259
Láni, Karol	127
Lanštiak, Andrej Horislav	288
Lanštiak, Pavol Ferdinand	155
Lauček, Imrich	17
Lauko, Ján	81
Lehocký, Emanuel	6
Lehuta, Emil	27, 256
Litva, Félix	34
Lubošínský, Marek	90
Ľudovít I. z Anjou	57
Lukačovič, Štefan	115
Lysonek, Anton	198
Magin, Ján Baltazar	8

Martinec, Alojz	55
Matulay, Ctibor	193
Matulay, Viliam	212
Matzenauer, František Otto	304
Matzner, Hugo	180
Mego, Vladimír	134
Mihálik, Vojtech	85, 254
Mihalovič, Vincent	13
Mikulka, Vojtech	48
Mikuš, Štefan	88
Minarovič, Jozef	173
Mitošinka, Ján	79
Mrva, Marián	280
Najmar, Ján Krstiteľ	247
Návoj, René	96
Nebyla, Dušan	41
Nečasálek, Michal Karol	171
Neitz, František	92
Nemeš, Eugen Mikuláš	308
Nižnánsky, František	169
Nižnánský, Jozef	60
Nižnánsky, Jozef R.	44
Novák, Ján	284
Nováková, Viera	164
Novanský, Jozef	97
Očovský, František Augustín	31
Ondruš, Rajmund	93
Ostrovský, Jozef	153
Osvald, František Richard	98
Ozábal, Ján	248
Pantoček, Jozef	205, 235
Pantůček, Svetozár	45
Pastírik, Anton	210
Pavetiš, Ľudovít	184
Pavlovič, Dionýz	94
Pekarovič, Eduard	194
Peréni, Imrich	314
Plechlo, Dezider	181, 309
Pocisk, Ján	232
Polkoráb, Štefan	203, 227
Ponec, Jozef	257
Pospíšil, Jozef	158
Pöstenyi, Ján	170
Potocký, Michal	251

Pozdech, Jozef	50
Prehovská, Mária	25
Pullman, Ján	219
Radványi, Celestín Anton	75
Rampák, Pavol	226
Reiter, Ondrej	233
Rényi, Zoltán	108
Rosina, Jozef	159
Rudnay, Alexander	211
Sambucus, Ján	165
Sandtner, Štefan	109, 182
Sásik, Tibor	145
Segedi, Michal	240
Senčík, Štefan	270
Sénei, Ladislav	117
Schelingová, Zdenka Cecília	307
Schillerová, Margita	249
Schinner, Lajos	301
Schneider Trnavský, Mikuláš	128
Sibenefred, Ján Nepomuk	262
Siegel, Michal	19
Siťaj, Štefan	133
Skukálek, Rudolf	191
Slezák, Vít	100
Sloboda, Fraňo	144
Sobotovič, Pavol	63
Stacho, Imrich	14, 255
Stacho, Ján	1
Stračár, Emil	40
Stražan, Ján	315
Strieženec, Štefan	83
Suchán, Ľudovít	195
Summer, Pavol	148
Svobodová, Etela	174
Šándor, Elo	61
Šándorfí, Ferdinand	35
Šemmer, Viktor	275
Šimončík, František Vladimír	160
Škarnicel-Hlohovský, Belo	161
Šnirc, Milan	234
Štefánik, Jozef	73
Štefko, Aurel	9
Štibrányi, Ján	54
Tarek, Michal	124

Telegdi, Mikuláš	103
Teplanský, Pavol	104
Timon, Samuel	316
Trančík, Pavol	300
Trandžíková, Daniela	246
Truhlářová, Agneša	7, 250
Tupý, Štefan	111
Ušák Oliva, Pavol	53
Vaculík, Karol	16
Vágovič, Jozef	123
Vajaj, Pavel	290
Vajanský, Svetozár Hurban	186
Vajda, Ignác	296
Válek, Miroslav	29
Vámoš, Gejza	70, 305
Varečka, Oto	166
Vargová-Hábovčíková, Bohuslava	291
Vašicová, Jarmila	129
Vavro, Valér	33
Vičan, Michal	30
Vid, Ladislav	206
Vlček, František	263
Voldán, Vojtech	113
Votlučka, Karel	222
Vyskočil, Juraj	317
Vyskydenský, Ján	101
Zádory, Ján	258
Záhorák, Lukáš	82
Záhradník, Slavomír	292
Zachar, Viliam	183
Zaosek, Ľudovít Gašpar	149
Zbojanová, Lívia	86
Zednikovič, Marián	185
Zelliger, Jozef	196
Zelmanová, Judita	77

Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu 2026

Zriaďovateľ:

TT TRNAVSKÝ
SK SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Názov: Kalendár výročí osobností a udalostí trnavského regiónu 2026
Zostavila: Zuzana Vozárová
Zodpovedný redaktor: Ing. Pavol Tomašovič
Vydavateľ: Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave
Prvé vydanie
Rok vydania: 2025

ISBN 978 – 80 – 69073 – 17 – 3

Zriaďovateľom Knižnice JF v Trnave je Trnavský samosprávny kraj.